ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΜΠΡΟΣΤΑ
2ο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ο Κόσμος των Ελληνικών

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το “Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών” συγχρηματοδοτήθηκε
από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ε.Ε. και του ΥΠΕΠΘ
στα πλαίσια του Β΄ και Γ΄ ΚΠΣ.
και υλοποιήθηκε από το “Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών”
του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού
που περιέχεται στο παρόν τεύχος
εργάστηκαν τα πρόσωπα:

ΣΥΓΓΡΑΦΗ
Δήμητρα Αναστάση, Χρυσάνθη Ασμέτη, Μιχάλης Βάμβουκας,
Ανδρονίκη Γερογιαννάκη, Αναστασία Κορφιάτη, Μαρία Χατζάκη

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μιχάλης Βάμβουκας

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Υβέτ Παπαδοπούλου

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΡΓΟΥ
Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ο Κόσμος των Ελληνικών

Γλωσσικό υλικό
για τα παιδιά ηλικίας 11-12 ετών (5η τάξη)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ενότητα

1

Αξέχαστες Καλοκαιρινές Διακοπές

Το περασμένο καλοκαίρι η Ναυσικά και ο Παύλος με τους γονείς τους πήγαν διακοπές στην Ελλάδα. Από χρόνια οι γονείς σχεδίαζαν ένα ταξίδι στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Το είχαν υποσχεθεί στα παιδιά τους. Και οι ίδιοι ήθελαν να επισκεφθούν τα μέρη όπου γεννήθηκαν οι γονείς τους, οι παππούδες και οι γιαγιάδες του Παύλου και της Ναυσικάς.

Το ταξίδι τους ήταν κουραστικό αλλά ευχάριστο. Ποτέ δεν θα ξεχάσουν όσα είδαν, άκουσαν και έζησαν. Μέχρι την Αθήνα ταξίδεψαν με αεροπλάνο. Εκεί έμειναν τέσσερα βράδια. Ανέβηκαν στην Ακρόπολη και θαύμασαν τον Παρθενώνα της. Μεγάλη εντύπωση έκανε στα παιδιά η αλλαγή της φρουράς στο Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη μπροστά στο κτίριο της Βουλής. Τράβηξαν πολλές φωτογραφίες του εύζωνα (τσολιά) φρουρού σε διαφορετικές στάσεις...

Με τρένο πήγαν στη Θεσσαλονίκη. Εδώ θαύμασαν το Λευκό Πύργο της πόλης και τα εκθέματα του Βυζαντινού Μουσείου της. Ένα πρωί με ταξί πήγαν στην Πέλλα, όπου γεννήθηκε ο Μέγας Αλέξανδρος. Εκεί είδαν με θαυμασμό τους τάφους του βασιλιά Φιλίππου του Β΄, του πατέρα του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Οι τάφοι αυτοί, όπως τους είπε ο ξεναγός, ανακαλύφθηκαν το 1977 από τον καθηγητή Μανόλη Ανδρόνικο.

Κοντά στην Πέλλα, σ' ένα μικρό χωριό, μένει ο ξάδελφος του πατέρα τους, ο θείος Σωκράτης. Τους είχε καλέσει και τον επισκέφθηκαν. Πολλοί συγγενείς ήρθαν στο σπίτι και τους καλωσόρισαν. Η συγκίνηση των συγγενών ήταν μεγάλη γιατί τους ξανάβλεπαν ύστερα από πολλά χρόνια.

Η Ναυσικά και ο Παύλος δεν καταλάβαιναν πολύ καλά τα Ελληνικά.

Στο χωριό έμειναν δυο μέρες. Μετά πήραν το λεωφορείο κι

▲ *Άγνωστος Στρατιώτης*

▲ *Λευκός Πύργος*

▲ *Πέλλα*

έφυγαν για την Αθήνα. Ήθελαν να πάνε και στην Κύπρο απ' όπου κατάγεται η μητέρα τους.

Με το αεροπλάνο ταξίδεψαν από την Αθήνα στη Λάρνακα. Ήθελαν να επισκεφθούν τη Μόρφου, όπου έχει γεννηθεί η μητέρα τους. Δεν μπορούσαν όμως να πάνε γιατί την όμορφη και πλούσια Μόρφου κατέχει από το 1974 ο τουρκικός στρατός.

Γι' αυτό αναγκάστηκαν να πάνε στη Λεμεσό. Εκεί ζει πρόσφυγας μια ξαδέλφη της μητέρας με τα παιδιά της: τον Ευαγόρα, την Κλειώ και τον Χρύσανθο. Όταν συναντήθηκαν η χαρά και η συγκίνηση δεν περιγράφονται. Φιλιά, κλάματα, δάκρυα...

Ο Παύλος και η Ναυσικά παρέα με τα ξαδέλφια τους πήγαιναν κάθε μέρα για κολύμπι.

▲ Κερύνεια

Η θάλασσα ήταν πεντακάθαρη και ολογάλανη. Εκεί συναντούσαν κι άλλα αγόρια και κορίτσια. Όλα μαζί κολυμπούσαν, έπαιζαν πεντόβολα κι άλλα παιχνίδια, έλεγαν ξεκαρδιστικές ιστορίες και ανέκδοτα και διάβαζαν ιστορίες και παραμύθια από την Ελλάδα και την Κύπρο.

Κάποια μέρα όμως οι διακοπές τελειώνουν. Η άδεια του πατέρα και της μητέρας πλησίαζε στο τέλος της. Και τα μαθήματα των παιδιών σε λίγες μέρες θα ξανάρχιζαν. Έπρεπε να φύγουν, να επιστρέψουν στο σπίτι τους.

Ο Παύλος και η Ναυσικά ήταν πολύ ευχαριστημένοι από τις διακοπές τους στην Ελλάδα.

Στο επόμενο ταξίδι μας στην Ελλάδα θα μιλούμε καλύτερα ελληνικά, υποσχέθηκαν στους γονείς τους. Θα διαβάζουμε περισσότερο στο ελληνικό σχολείο και θα γράφουμε συχνά στα ξαδέρφια μας στην Ελλάδα και στην Κύπρο, βεβαίωναν τους γονείς τους ο Παύλος και η Ναυσικά.

Μιχάλης Ι. Βάμβουκας

Πολλά από τα παιδιά που ζουν μακριά από την Ελλάδα την έχουν ήδη επισκεφθεί. Άλλα, όχι ακόμα, μα θα το ήθελαν πολύ. Να τι έγραψαν σχετικά στην εφημερίδα ''Ο Κόσμος'' Αυστραλίας.

Σαμπατική!!

Σε όλο τον κόσμο υπάρχουν πολλά μέρη που μπορείς να επισκεφθείς. Το πιο αγαπητό μέρος που μου αρέσει να επισκέπτομαι είναι η Ελλάδα διότι έχω πάει αρκετές φορές και φεύγω με τις καλύτερες εντυπώσεις. Η Ελλάδα έχει πολλά ωραία μέρη που μπορείς να δεις. Ένα όμορφο χωριό που μπορείς να επισκεφθείς και να κάνεις τις διακοπές σου είναι η Σαμπατική. Βρίσκεται στην ανατολική Πελοπόννησο στο νομό Αρκαδίας. Στη μια μεριά είναι περικυκλωμένο από θάλασσα και στην άλλη υψώνονται τα βουνά. Στις διακοπές μου περνώ τον περισσότερο καιρό στη Σαμπατική διότι εκεί μένουν οι παππούδες και η γιαγιά μου. Κάθε μέρα κολυμπώ στην πεντακάθαρη και γαλάζια θάλασσα. Εάν οδηγήσεις μισή ώρα από τη Σαμπατική μπορείς να επισκεφθείς το μοναστήρι της Παναγίας της Έλωνας κτισμένο πάνω σε ένα μεγάλο βράχο. Εκεί με εβάπτισαν όταν ήμουν μικρός και το επισκέπτομαι κάθε φορά που πηγαίνω στην Ελλάδα. Μπορώ να πω στον καθένα, εάν σκέφτεται να πάει διακοπές, το καλύτερο μέρος είναι η Ελλάδα. Όταν είσαι εκεί ευχαριστιέσαι κάθε λεπτό που περνάει.

Παναγιώτης Τρικούλης, Δ΄ Τάξη,
Brookvale Public School

Γιατί θέλω να πάω στην Ελλάδα

Εμένα μου αρέσει η Ελλάδα γιατί ο μπαμπάς και η μαμά έχουν οικογένεια εκεί και μια μέρα θα ήθελα να πάμε να τους δούμε και να τους γνωρίσω, γιατί δεν τους έχω δει ποτέ, ούτε ο μπαμπάς μου και η μαμά μου τους έχουν δει.

Τα άλλα ξαδέρφια μου εδώ στην Αυστραλία έχουν γνωρίσει τους συγγενείς μας στην Ελλάδα και τώρα εγώ ζηλεύω λιγάκι.

Το άλλο πράγμα που μ' αρέσει στην Ελλάδα είναι τα ωραία νησιά και οι θάλασσες. Να πηγαίνω στη θάλασσα κάθε μέρα και να μην σκέφτομαι τίποτε - ούτε και το σχολείο. Θα είναι πάρα πολύ ωραία!

Και γι' αυτό μ' αρέσει η Ελλάδα και θέλω πάρα πολύ να πάω.

Αφροδίτη Καπελέρη, Ε' Δημοτικού
Σαββατιανό Σχολείο Μπέργουντ

Αγαπώ την Ελλάδα

Με λένε Ελένη και πηγαίνω στο Δημοτικό Σχολείο του Εργουντ. Είμαι στην έκτη τάξη. Μου αρέσουν τα ελληνικά γιατί μαθαίνω όμορφα πράγματα για την πατρίδα μας. Μου αρέσει η Ελλάδα γιατί έχει πανέμορφες, κρυστάλλινες θάλασσες. Δεν έχω πάει ποτέ στην Ελλάδα, αλλά στην τάξη βλέπουμε φωτογραφίες από τις θάλασσές της και τα μνημεία της Ακρόπολης. Θέλω να πάω στην Ελλάδα μ' ένα καράβι και να δω τα βουνά και τα αρχαία τοπία της με τους θεούς τους. Ευχή μου είναι να πάω στην Ελλάδα το 2004 και να δω τους Ολυμπιακούς Αγώνες και τα μέρη από όπου ξεκίνησαν.

Ελένη Καρρά

Λεξιλόγιο

το καλοκαίρι
υπόσχομαι
το ξενοδοχείο
Παρθενώνας
ο εύζωνας
διανυκτερεύω
η συγκίνηση
ο πρόσφυγας
η άδεια
συχνά

Ελλάδα

Εγώ δεν έχω πάει στην Ελλάδα, όμως θέλω να πάω γιατί έχω εκεί συγγενείς που θέλω να δω. Η Ελλάδα έχει ωραία μέρη. Θέλω να πάω στη Ρόδο, όπου γεννήθηκε ο παππούς και η γιαγιά από του πατέρα μου την πλευρά. Θέλω να πάω στο Καστελόριζο, όπου γεννήθηκαν οι γονείς της μητέρας. Θέλω να πάω στην Κάλυμνο όπου γεννήθηκαν οι γονείς του θείου μου και στην Κω όπου γεννήθηκαν οι γονείς της νονάς μου. Όλα αυτά τα νησιά είναι τα Δωδεκάνησα. Στη Ρόδο έχω σκοπό να πάω να δω τα ξαδέρφια μου, τους θείους και τις θείες μου και το Κάστρο. Στο Καστελόριζο θέλω να δω το νησί όπου γεννήθηκαν της μητέρας μου η γιαγιά και ο παππούς. Τέλος, θέλω να πάω στην Αθήνα για να δω την Ακρόπολη.

Μορφίνη Κόλια

▲ *Ρόδος*

Πέλλα
Θεσσαλονίκη
Αθήνα
ΑΙΓΑΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΙΟΝΙΟ ΠΕΛΑΓΟΣ
ΚΡΗΤΗ

Ερωτήσεις:

- Κοιτάζω προσεκτικά τα βέλη που μου δείχνουν την πορεία του αξέχαστου ταξιδιού του Παύλου, της Ναυσικάς και των γονιών τους στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Σταματώ για λίγο σε κάθε σημείο και διηγούμαι τι ξεχωριστό είδαν, άκουσαν ή έζησαν.
- Ποια μέσα συγκοινωνίας χρησιμοποίησε η οικογένεια για τις μετακινήσεις της σε κάθε σταθμό του ταξιδιού της.
- Αν έχεις πάει στην Ελλάδα, πες στους συμμαθητές και συμμαθήτριές σου πού πήγες, τι έκανες, τι σου άρεσε, πώς πέρασες.
- Αν δεν έχεις πάει στην Ελλάδα, πες γιατί θέλεις να πας.
- Μπορείς να βρεις στο χάρτη της Ελλάδας την Αθήνα, την Πελοπόννησο, τη Ρόδο, το Καστελόριζο και στο χάρτη της Κύπρου τη Λευκωσία, τη Λάρνακα, τη Λεμεσό και τη Μόρφου;
- Εσύ ξέρεις από ποιο μέρος της Ελλάδας κατάγονται οι πρόγονοί σου;

ενότητα 2

Μαθαίνουμε την Ελλάδα

Ταυτότητα της χώρας

- **Πολίτευμα**: Δημοκρατία
- **Πρωτεύουσα**: Αθήνα
- **Γλώσσα**: Ελληνική
- **Θρησκεία**: Χριστιανοί Ορθόδοξοι (96%), Μουσουλμάνοι, Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι, Ισραηλίτες (4%).
- **Νόμισμα**: Ευρώ
- **Γεωγραφικά διαμερίσματα:** Κρήτη, Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Ήπειρος, Θεσσαλία, Μακεδονία, Θράκη, Νησιά Αιγαίου, Νησιά Ιονίου
- **Έκταση**: 131.957 τετ.χιλ.

- **Πληθυσμός**: 10.939.771 κάτοικοι (απογραφή 2001)
- **Μεγάλοι νομοί:**

Αττικής	3.764.348
Θεσσαλονίκης	1.048.151
Αχαΐας	326.794
Ηρακλείου	295.312
Λάρισας	277.973
Αιτωλοακαρνανίας	223.285
Ευβοίας	218.078
Μαγνησίας	207.836
Σερρών	200.561

Η Ελλάδα είναι χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε).
Την Ε.Ε αποτελούν οι χώρες:
Αγγλία, Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία
Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Λουξεμβούργο,
Ολλανδία, Πορτογαλία, Σουηδία, Φιλανδία.

▲ *Αρχαία ελληνικά νομίσματα*

▲ *Σημαία της Ε.Ε*

▲ *Νόμισματα της Ε.Ε*

Εθνικός Ύμνος

Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή
σε γνωρίζω από την όψη
που με βια μετράει τη γη.

Απ' τα κόκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά
και σαν πρώτ' ανδρειωμένη
χαίρ' ω χαίρ' ελευθεριά.

▲ *Νόμισματα της Ελλάδας μέχρι το 2001*

Μέχρι το 2001 το νόμισμα της Ελλάδας ήταν η δραχμή.
Σήμερα το νόμισμα της Ελλάδας είναι το ευρώ (€).

Το κλίμα και τα προϊόντα της Ελλάδας

Η Ελλάδα έχει μεσογειακό κλίμα, δηλαδή δροσερά καλοκαίρια, ζεστούς χειμώνες και μεγάλη ηλιοφάνεια.
Τα κυριότερα ελληνικά προϊόντα είναι οι ελιές και το λάδι, τα λαχανικά , το βαμβάκι και ο καπνός, τα φρούτα (μήλα, πορτοκάλια, ροδάκινα) και τα σταφύλια, οι σταφίδες και το κρασί.

Ελλάδα δεν είναι μόνο οι όμορφες ακρογιαλιές, ο γαλανός ουρανός, οι καθαρές θάλασσες. Είναι και η ιστορία της.

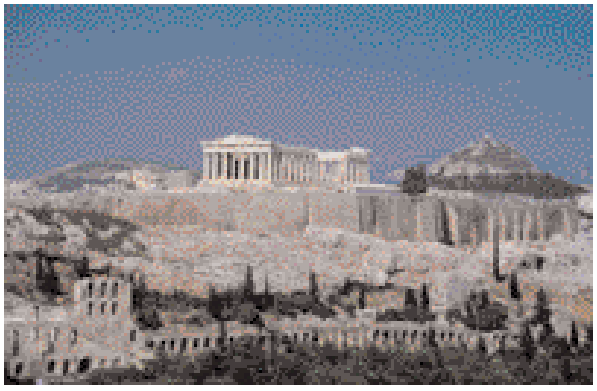

▲ *Η Ακρόπολη με τον Παρθενώνα*

▲ *Η Κνωσός*

▲ *Η Ολυμπία (μακέτα)*

▲ *Τα Μετέωρα*

▲ *Η Βεργίνα*

▲ *Η Δήλος*

Σ' ένα χάρτη δείχνω τα μέρη αυτά και λέω κάτι από την ιστορία τους.

Μερικοί μεγάλοι Έλληνες

Διονύσιος Σολωμός, ποιητής (1798-1857)

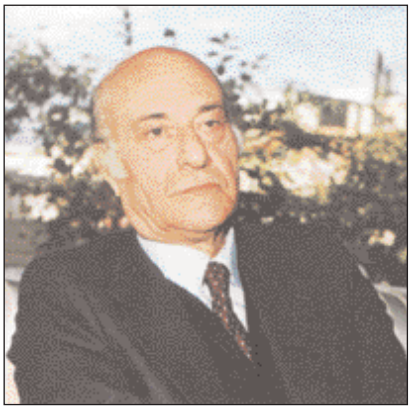

Οδυσσέας Ελύτης, ποιητής (1911-1996)
Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1979

Ελευθέριος Βενιζέλος, πολιτικός(1864-1936)

Κωστής Παλαμάς, ποιητής (1859-1943)

Γιώργος Σεφέρης, ποιητής (1900-1971)
Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1963

Νίκος Καζαντζάκης, πεζογράφος (1883-1957)

Κωνσταντίνος Καβάφης, ποιητής (1863-1933)

Μίκης Θεοδωράκης, μουσικοσυνθέτης(1925-)

Το σχολικό σύστημα στην Ελλάδα

Νηπιαγωγείο
3-6 ετών

Προνήπια	4-5 ετών
Νήπια	5-6 ετών

Δημοτικό Σχολείο
6-12 ετών

Τάξη Α΄	1η
Τάξη Β΄	2η
Τάξη Γ΄	3η
Τάξη Δ΄	4η
Τάξη Ε΄	5η
Τάξη Στ΄	6η

Γυμνάσιο
12-15 ετών

Τάξη Α΄	1η
Τάξη Β΄	2η
Τάξη Γ΄	3η

Λύκειο
15-18 ετών

Τάξη Α΄	1η
Τάξη Β΄	2η
Τάξη Γ΄	3η

Πανεπιστήμιο
18-24 ετών

Πρώτο έτος
Δεύτερο έτος
Τρίτο έτος
Τέταρτο έτος
Πέμπτο έτος
Έκτο έτος

Το σχολείο στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα οι μαθητές αλλάζουν σχολείο σε κάθε βαθμίδα: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο, Γυμνάσιο, Λύκειο, Πανεπιστήμιο. Συχνά ο μαθητής βρίσκεται σε καινούριο περιβάλλον και κάνει καινούριους φίλους και φίλες.

Συγκρίνω το σχολικό σύστημα της Ελλάδας με το σχολικό σύστημα της χώρας όπου ζω.

Βαθμολογία

Στην Ελλάδα οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου βαθμολογούνται με άριστα το 10, ενώ στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο με άριστα το 20. Στο Πανεπιστήμιο με άριστα το 10.
Στη χώρα που ζεις πώς βαθμολογούνται;

Ξένες γλώσσες

Οι μαθητές στην Ελλάδα αρχίζουν από τη Δ΄ τάξη (4η) του Δημοτικού να μαθαίνουν ξένες γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά).

Στο Γυμνάσιο και Λύκειο παρακολουθούν δύο ξένες γλώσσες. Μαθαίνουν επίσης να χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Ώρες λειτουργίας σχολείων

Το μάθημα συνήθως αρχίζει στις 08:00 και τελειώνει στις 14:00. Σάββατο και Κυριακή δε γίνονται μαθήματα.

Ερωτήσεις:

- Πόσες ώρες τη βδομάδα έχει σχολείο (μάθημα) ένας μαθητής της Ε΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου στην Ελλάδα;
- Εσύ πόσες ώρες έχεις σχολείο την εβδομάδα;
- Συγκρίνω την εργασία μιας μέρας ενός μαθητή της Ε΄ τάξης στην Ελλάδα με τη δική μου. Κάνω το ίδιο με τα μαθήματα που διδάσκεται όλη την εβδομάδα.

Εβδομαδιαίο Πρόγραμμα Ε΄ Τάξης Δημοτικού Σχολείου

Ώρες	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
8:15 - 9:00	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα
9:00 - 9:45	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Γλώσσα	Φυσική
9:45 - 10:05	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα
10:05 - 10:50	Μαθηματικά	Μαθηματικά	Μαθηματικά	Μαθηματικά	Θρησκευτικά
10:50- 11:00	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα
11:00- 11:45	Αγγλικά	Ιστορία	Ιστορία	Φυσική	Σχολ. Ζωή
11:45- 11:55	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα
11:55- 12:40	Γεωγραφία	Γυμναστική	Θρησκευτικά	Αγγλικά	Ζωγραφική
12:40 - 12:50	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα	Διάλειμμα
12:50 - 1:30	Μουσική	Φυσική	Αγγλικά	Γεωγραφία	Αγωγή Πολίτη

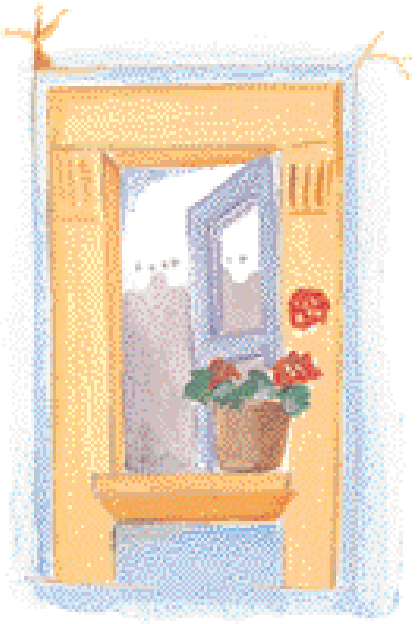

Σχολικές διακοπές

✓ Διακοπές Χριστουγέννων από 23 Δεκεμβρίου έως 7 Ιανουαρίου (2 εβδομάδες).
✓ Διακοπές Πάσχα από Σάββατο Λαζάρου έως την Κυριακή του Θωμά (2 εβδομάδες).
✓ Καλοκαιρινές διακοπές από 15 Ιουνίου έως 10 Σεπτεμβρίου.

Δεν έχουν επίσης μαθήματα:

Στις 28 Οκτωβρίου	Εθνική γιορτή
Στις 25 Μαρτίου	Εθνική γιορτή
Στις 17 Νοεμβρίου	Γιορτή του Πολυτεχνείου
Την 1η Μαΐου	Γιορτή των εργαζομένων
Την Καθαρή Δευτέρα	Πρώτη μέρα της Σαρακοστής

Ερωτήσεις:

- Συνολικά πόσες μέρες είναι οι σχολικές διακοπές στην Ελλάδα;
- Πόσες μέρες είναι οι σχολικές διακοπές στη χώρα όπου ζεις;
- Ποιες μέρες που δεν έχεις μαθήματα εσύ, δεν έχει κι ένα ελληνόπουλο που ζει στην Ελλάδα;

Το σχολείο των πέντε ηπείρων

Στην Ελλάδα λειτουργούν και σχολεία για παιδιά που οι γονείς τους εργάζονται στη χώρα και δεν μιλούν ελληνικά.
Ένα τέτοιο είναι και το διαπολιτισμικό Γυμνάσιο του Ελληνικού στην περιοχή της Αθήνας. Στο σχολείο αυτό φοιτούν τα παιδιά που έρχονται στην Ελλάδα και δεν ξέρουν καθόλου την ελληνική γλώσσα. Εκεί διδάσκονται και μαθαίνουν τα ελληνικά και μετά παρακολουθούν μαθήματα Ιστορίας, Μαθηματικών, Φυσικής και Μουσικής. Στο σχολείο αυτό φοιτούσαν, το σχολικό έτος 1999, 29 παιδιά από την Ασία, 38 από την Αμερική, 23 από την Αφρική, 98 από την Ευρώπη και 3 από την Ωκεανία.

ενότητα

3

Μέγας Αλέξανδρος

Η Αλεξάνδρα ήρθε σήμερα στο ελληνικό σχολείο κρατώντας κι ένα μεγάλο βιβλίο. Της το χάρισε στα γενέθλιά της ο θείος της ο Σωκράτης. Στο εξώφυλλο είχε έγχρωμη την εικόνα ενός πολεμιστή πάνω σ' ένα μαύρο άλογο. «Μέγας Αλέξανδρος» ήταν ο τίτλος του.

– Κυρία, αν συμφωνείτε κι εσείς, να μας διαβάσετε σήμερα από αυτό το βιβλίο, είπε ο Αντρέας.

– Δεν έχω αντίρρηση, αν συμφωνούν όλα τα παιδιά, είπε η δασκάλα.

– Ναι, ναι κυρία! απάντησαν τα παιδιά.

– Εντάξει παιδιά! Θέλω όμως να κάνετε ησυχία και να προσέχετε, είπε η δασκάλα, και άρχισε να διαβάζει.

«Ένα βράδυ του Ιουλίου του 356 π.Χ. γεννήθηκε στην Πέλλα της Μακεδονίας, όχι μακριά από τη Θεσσαλονίκη, ένα μωρό. Στα είκοσί του χρόνια έγινε βασιλιάς. Παιδί σχεδόν ακόμα, πήρε στα χέρια του τις τύχες της Μακεδονίας και της Ελλάδας ολόκληρης. Στα δεκατρία χρόνια που βασίλεψε, κατόρθωσε τόσα πολλά όσα δεν κατόρθωσε κανένας άλλος ως τα σήμερα. Η ιστορία δίκαια τον ονόμασε «Μεγάλο». Είναι ο Μέγας Αλέξανδρος.

Πατέρας του ήταν ο Φίλιππος ο Β', βασιλιάς της Μακεδονίας, και μητέρα του η Ολυμπιάδα. Ήταν μέτριος στο ανάστημα, με σγουρά μαλλιά, με όμορφα μάτια και πρόσωπο ήρεμο και σοβαρό. Προπάντων όμως ήταν έξυπνος και γενναίος.

Δεν ήταν δώδεκα χρονών ακόμα ο Αλέξανδρος. Ένας φίλος του Φιλίππου του χάρισε ένα δυνατό και περήφανο άλογο, το Βουκεφάλα. Στην αυλή του παλατιού συγκεντρώθηκαν πολλοί φίλοι και θαύμαζαν το πανέμορφο άλογο. Κάποιος απ' αυτούς θέλησε να το καβαλικέψει. Ο Βουκεφάλας αγρίεψε. Τίναξε τα πισινά του και ο φίλος του βασιλιά μόλις που γλίτωσε.

– Μα το Δία! φώναξε τότε ο Φίλιππος στο φίλο του. Το άλογο που μου χάρισες είναι υπέροχο. Είναι όμως πολύ άγριο. Φοβάμαι πως κανείς δε θα μπορέσει να το δαμάσει (ημερέψει).

Ένας από τους αξιωματικούς του βασιλιά πλησίασε το Βουκεφάλα. Άρπαξε θαρρετά τα χαλινάρια και προσπάθησε να πηδήξει στη ράχη του. Το άλογο σηκώθηκε όρθιο στα πισινά του πόδια, ο αξιωματικός τρόμαξε και το 'βαλε κι αυτός στα πόδια για να γλιτώσει.

Μάταια (άδικα) ο ένας μετά τον άλλο δοκίμασαν να δαμάσουν το Βουκεφάλα. Κανείς δεν κατάφερνε να ημερέψει το πεισματάρικο άλογο.

Κάποια στιγμή οι συγκεντρωμένοι φίλοι του βασιλιά είδαν το μικρό Αλέξανδρο να σηκώνεται από τη θέση του και να προχωρεί με θάρρος προς το περήφανο άλογο.

– Αλέξανδρε! του φώναξε ο πατέρας του. Μη, παιδί μου! Μη! Πρόσεχε!

Μα ο Αλέξανδρος προχώρησε χωρίς δισταγμό! Έπιασε τα χαλινάρια του Βουκεφάλα. Είχε προσέξει κάτι, που κανείς άλλος δεν το είχε δει. Το άλογο τρόμαζε βλέποντας τον ίσκιο του. Γι' αυτό αγρίευε και δε δεχόταν κανένα να το πλησιάσει. Ο μικρός Αλέξανδρος γύρισε το κεφάλι του αλόγου προς τον ήλιο για να μην πέφτει μπροστά του ο ίσκιος του. Και με σβελτάδα (γρηγοράδα) πήδησε στη ράχη του. Τότε όλοι είδαν το Βουκεφάλα να μένει ακίνητος και ήσυχος σαν αρνάκι!

– Μπράβο! Μπράβο Αλέξανδρε! φώναξαν θριαμβευτικά όλοι τους.

Ο Φίλιππος, γεμάτος χαρά για το κατόρθωμα του γιου του, έτρεξε κοντά του. Τον αγκάλιασε συγκινημένος. Τον φίλησε και του είπε:

– Παιδί μου, φρόντισε να βρεις ένα πιο μεγάλο βασίλειο που να σου ταιριάζει. Η Μακεδονία δε σε χωρεί. Είναι πολύ μικρή για σένα».

Διασκευή: Μιχάλης Ι. Βάμβουκας

Η μάνα του Αλέξανδρου

Στίχοι: Π. Θεοδωρίδης *Μουσική:* Γ. Μαρκόπουλος

Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
μου 'στησε κουβέντα στις εξοχές
κι έκανε νυχτέρια με μάγισσες, (δις)

Αχ, Μακεδονία, χιλιόμορφη
γιατί κλαις και λιώνεις σαν το κερί;
Έχω γιο μονάκριβο η καψερή
κι έχει φύγει για την Ανατολή. (δις)

Τον προσμένουν κίνδυνοι και χωσιές*
λόγια ανθρώπων μαύρα και συμφορές
μοναχός τα' αντέχει και τα περνά
τελειωμό δεν έχουν τα βάσανα. (δις)

Στη Μακεδονία του παλιού καιρού
γνώρισα τη μάνα του Αλέξανδρου
στο φεγγάρι ψάχνει για μάγισσες
στ΄ όνειρό της φέρνει τους Έλληνες. (δις)

* η χωσιά = η ενέδρα

Λεξιλόγιο

βασιλεύω
συμφωνώ
κατορθώνω
θαυμάζω
ημερώνω
χαρίζω
φοβάμαι
όμορφος, η, ο
έξυπνος, η, ο
γενναίος, α, ο

Ερωτήσεις:

- Πώς ο μικρός Αλέξανδρος κατόρθωσε να ημερέψει τον Βουκεφάλα;
- Πώς αντέδρασε ο Φίλιππος στο κατόρθωμα του γιου του;

Ψητοπωλείο Εστιατόριο «Το Μπαλκονάκι»

ενότητα 4

Η Ναυσικά και ο Παύλος με τους γονείς τους πήγαν για φαγητό σε μια παραλιακή ταβέρνα της Θεσσαλονίκης. Ο σερβιτόρος τους υποδέχτηκε με καλοσύνη και χαμόγελο. Περάστε, τους είπε, και τους έβαλε να καθίσουν στη βεράντα. Έφερε και ένα κατάλογο για τον καθένα. Τα παιδιά στο εξώφυλλο διάβασαν:

ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
«Το μπαλκονάκι»

Τιμοκατάλογος

Ψητοπωλείο - Εστιατόριο

«Το Μπαλκονάκι»

...ένα μπαλκόνι με θέα τις γευστικές απολαύσεις
Απολαύστε την παραδοσιακή ελληνική κουζίνα, με άριστη ποιότητα φαγητών και νωπά κρέατα, με γρήγορη εξυπηρέτηση και χαμηλές τιμές. Ανοιχτά κάθε μέρα, εκτός από Δευτέρα, από 12 το μεσημέρι μέχρι 12 τα μεσάνυχτα.

Στις μέσα σελίδες ο κατάλογος έγραφε.

ΟΡΕΚΤΙΚΑ

Σαγανάκι 2.35
Πατάτες τηγανητές 0.90
Πιπεριές τηγανητές 1.30
Μελιτζάνες τηγανητές.....1.30
Κολοκυδάκια τηγανητά.....1.30
Κεφτεδάκια τηγανητά.....3.80
Τζατζίκι 1.20
Σκορδαλιά 1.20

ΣΑΛΑΤΕΣ

Τονοσαλάτα 2.95
Χωριάτικη 2.90
Ντομάτα ή αγγούρι 1.40
Μαρούλι ή λάχανο 1.40
Μελιτζανοσαλάτα 1.20

ΤΥΡΙΑ

Κεφαλοτύρι ή κασέρι.....1.40
Φέτα 1.20

ΣΟΥΒΛΑΚΙΑ

Γύρος μερίδα 3.80
Καλαμάκι πίτα 0.90
Μπιφτέκι πίτα 0.90
Καλαμάκι με ψωμί 0.65

ΨΗΤΑ ΤΗΣ ΩΡΑΣ

Κοτόπουλο σχάρας 3.80
Ψαρονέφρι φιλέτο (μερ.)5.50
Μπριζόλα μοσχαρίσια.....5.30
Μπριζόλα χοιρινή 3.90
Λουκάνικο χωριάτικο.....3.90
Σουβλάκι 4.00
Μπιφτέκι 3.90
Γαλοπούλα φιλέτο 5.10
Σνίτσελ φιλέτο πανέ 5.50
Παϊδάκια (μερίδα)..... 4.50
Γαρδούμπα 4.50

ΠΙΑΤΟ ΗΜΕΡΑΣ

Κόκορας κοκκινιστός 4.10
Μοσχάρι κοκκινιστό 4.40
Μοσχάρι βραστό 4.00
Αρνάκι φρικασέ 4.60
Αρνάκι λεμονάτο 4.60
Αρνάκι γιουβέτσι 4.60
Κοτόπουλο λεμονάτο.....3.90
Σουτζουκάκια 3.70
Παστίτσιο 3.70
Λαχανοντολμάδες 3.75
Μουσακάς 3.75
Γιουβαρλάκια 3.75
Κολοκυδάκια γεμιστά 3.90
Γλώσσες αρνίσιες 3.70
Συκώτι μοσχαρίσιο 3.70
Στιφάδο κουνέλι 5.30
Μπακαλιάρος τηγανητός 3.70
Καλαμάρια 3.70
Αρακάς 2.10
Γεμιστά.....3.05
Μπάμιες 2.10
Φασολάκια.....2.10
Γίγαντες 2.10
Αγκινάρες.....3.70
Μακαρόνια με κιμά.....3.30
Μακαρόνια με τυρί 1.90
Ρεβύθια/Φακές.....2.00
Φασολάδα 2.00

ΠΟΤΑ

Αναψυκτικά 1.20
Μπίρες.....1.40

ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΡΑΣΙΑ

Εμφιαλωμένα.....4.70
Κρασί βαρελίσιο
χύμα κοκκινέλι. 3.00
Κρασί βαρελίσιο
χύμα ρετσίνα.....3.00

*ΟΙ ΤΙΜΕΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΧΩΡΙΣ ΠΡΟΕΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

ΚΡΕΑΤΑ, ΚΙΜΑΔΕΣ & ΚΟΤΟΠΟΥΛΑ ΕΙΝΑΙ ΦΡΕΣΚΑ
* ΦΑΓΗΤΑ ΜΑΓΕΙΡΕΜΕΝΑ ΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΑΓΝΑ ΥΛΙΚΑ

Διαβάζω τα ανέκδοτα

Σ' ένα χωριό της Κρήτης ένας χωρικός συναντά έναν πιτσιρικά στο δρόμο και θέλοντας να τον πειράξει τον ρωτά:

– Τι έφαγες μωρέ Μανολιώ;
– Πατάτες.
– Και που τις βρήκες τις πατάτες;
– Η μάνα μου τις τηγάνισε.
– Και η μάνα σου που τις βρήκε;
– Ο πατέρας μου τις έφερε από το περιβόλι μας.
– Ε, και που τις βρήκε ο πατέρας σου και τις φύτεψε στο περιβόλι σας;
– Ψέματα σου 'πα, δεν έφαγα πατάτες!

αδικαιολόγητη

Η μαμά λείπει ταξίδι και η Μαρία έχει αναλάβει για μια βδομάδα το μαγείρεμα. Την προτελευταία μέρα κανείς δεν έφαγε απ' το φαγητό που μαγείρεψε. Η Μαρία τότε πειραγμένη ξέσπασε:

– Ε, λοιπόν, δεν μπορώ να καταλάβω τα γούστα σας. Τη Δευτέρα σας άρεσαν οι πατάτες. Την Τρίτη σας άρεσαν οι πατάτες. Τη Τετάρτη σας άρεσαν οι πατάτες. Την Πέμπτη σας άρεσαν οι πατάτες. Και σήμερα, έτσι ξαφνικά, μου λέτε πως δε σας αρέσουν πια οι πατάτες!

Μια συνταγή μαγειρικής

Χταπόδι κρασάτο με λαχανικά και κριθαράκι

α. Τα υλικά

1 μέτρια μελιτζάνα (περ. 300 γρ.)
χοντρό αλάτι
2 κιλά μικρά χταποδάκια
1 κουταλιά λάδι
2 μέτρια κρεμμύδια ψιλοκομμένα
2 κουταλιές άνηθο ψιλοκομμένο
1 σκελίδα σκόρδο πολτοποιημένο
1/2 φλιτζάνι ξερό κόκκινο κρασί
1 φλιτζάνι πηχτός χυμός ντομάτας
1/2 φλιτζάνι νερό
1 κουταλιά χυμός λεμονιού
1 μέτρια πράσινη πιπεριά ψιλοκομμένη
1 μέτρια κίτρινη πιπεριά ψιλοκομμένη
1 φλιτζάνι κριθαράκι

β. Η εκτέλεση

Κόψτε τη μελιτζάνα σε κύβους 3 εκ. Πασπαλίστε με το αλάτι μέσα σε σουρωτήρι και αφήστε την 20 λεπτά. Ξεπλύνετε καλά με κρύο νερό, στραγγίστε και στεγνώστε με απορροφητικό χαρτί.

Πετάξτε τα κεφάλια από τα χταποδάκια. Ζεστάνετε το λάδι σε κατσαρόλα. Ρίξτε χταποδάκια, κρεμμύδι και σκόρδο και σωτάρετε ανακατώνοντας ώσπου να αλλάξει χρώμα το χταπόδι. Προσθέστε το κρασί, την ντομάτα, το νερό και το λεμόνι και σιγοβράστε ξεσκέπαστα περίπου μια ώρα ώσπου να μαλακώσει το χταπόδι. Προσθέστε τις πιπεριές και το άνηθο και σιγοβράστε περίπου 10 λεπτά ώσπου να μαλακώσουν.

Ρίξτε το κριθαράκι σε βραστό νερό και βράστε το ξεσκέπαστο ώσπου να μαλακώσει. Στραγγίστε το. Σερβίρετε το χταπόδι με το ζυμαρικό.

Ερωτήσεις:

- Πώς μαγειρεύεται το αγαπημένο σου φαγητό;
- Κάνω διάλογο με συμμαθητή μου:
  α. Πόσες φορές τρως την ημέρα;
  β. Τι ποτά προτιμάς να πίνεις;
  γ. Ποια ποτά πίνουν οι γονείς σου;
  δ. Τι συνηθίζεις να τρως το πρωί;
  Τι τρως το μεσημέρι και τι το βράδυ;

Λεξιλόγιο

το ψητοπωλείο
το εστιατόριο
η μελιτζάνα
η σκορδαλιά
το γιουβέτσι
το τζατζίκι
το μπιφτέκι
οι μπάμιες
πίνω
τρώγω

ενότητα 5

Με τ' αυγουστιάτικο φεγγάρι στην ακρόπολη

Λένε πως ο Αύγουστος έχει το πιο λαμπερό φεγγάρι. Όμως, αν το δεις πάνω από την Ακρόπολη, γίνεται και μαγευτικό. Είχε βραδιάσει όταν ανηφορίζαμε. Μαζί μας και πολλοί άλλοι. Το φεγγάρι ολοστρόγγυλο, μόλις που είχε ξεπροβάλλει. Το φως έπεφτε και έλουζε τα ιερά μάρμαρα . Δεν αργήσαμε να ανεβούμε στον Παρθενώνα. Θεέ μου! Τι υπέροχο θέαμα!

Στον ουρανό χιλιάδες αστέρια κι ένα πελώριο, λαμπερό φεγγάρι!

Στο βάθος η θάλασσα ασημένια, πανέμορφη, γαλήνια. Από κάτω μας, η Αθήνα, φωτεινή, πολύβουη, απέραντη.

Και μεις, εδώ στο βράχο, μαγεμένοι, αμίλητοι, ακίνητοι, ένα με τις κολόνες...

Ένα σωρό θρύλους έχουνε πλέξει γύρω από τα μάρμαρα της Ακρόπολης. Ένας θρύλος λέει ότι οι Καρυάτιδες ήτανε μαρμαρωμένες βασιλοπούλες από τα χρόνια τα παλιά, αγαπημένες αδελφές που είχανε μείνει εκεί πάνω. Κι όταν ο Έλγιν άρπαξε τη μία απ' αυτές, η πολιτεία ολόκληρη δεν κοιμήθηκε από το θρήνο τους. Έκλαιγε η πεντάμορφη, πλαγιασμένη στη ρίζα του κάστρου όπου την είχανε πετάξει, ώσπου να την μπαρκάρουν για τα ξένα.

Κι από πάνω απαντούσαν οι άλλες βασιλοπούλες. Θρηνούσαν κι αυτές για το χωρισμό και τη φώναζαν να γυρίσει πίσω, κοντά τους. Το μοιρολόγι τους, σιγανό και πένθιμο, ράγιζε την καρδιά κάθε ανθρώπου. Παρόλο, όμως, το θρήνο, που τον άκουσε ολόκληρη η πολιτεία, την πήραν την Καρυάτιδα μακριά από τις αδελφές της και τη γαλανή πατρίδα της. Και τώρα βρίσκεται στο Βρετανικό μουσείο, στο Λονδίνο, κοντά στα γλυπτά του Παρθενώνα, τριγυρισμένη από τις ομίχλες ενός γκρίζου ουρανού, ξενιτεμένη κι έρημη.

Βίτω Αγγελοπούλου.

Αθήνα και πάλι Αθήνα,
κι απόψε τα χείλη as πουν,
Αθήνα και πάλι Αθήνα,
και γέροι και νιοι και παιδιά
σ' αγαπούν.

Με ήλιο ή με μπόρα
μ' αρέσεις Αθήνα, γιατί
όλη η γαλάζια μας χώρα
στα χέρια σου Αθήνα μου
έχει χτιστεί.

Στενά σοκάκια, αχ τι μεράκια,
κοπέλες με χρυσά μαλλιά,
να ζήσεις Πλάκα, που κάνεις τράκα,
θα μείνεις πάντοτε παλιά.

Σαν τη ρετσίνα, ζωή ρε φίνα
κι αγάπες στις κληματαριές
και μενεξέδες μεσ' τους μπαξέδες.
Να οι πλακιώτικες βραδιές!
(λαϊκό τραγούδι)

Μ' άσπρα πουλιά και σύννεφα

Στίχοι: *Νίκου Γκάτσου*
Μουσική: *Μάνου Χατζηδάκι*
από την ταινία
«Ελλάς η χώρα των ονείρων»

Μ' άσπρα πουλιά και σύννεφα
τον ουρανό θα ντύσω
και τ' όνομα σου αθάνατο
στην πέτρα θα κεντήσω

Αθήνα, Αθήνα
χαρά της γης και της αυγής
μικρό γαλάζιο κρίνο.

Στο περιβόλι του ουρανού
θα μπω για να διαλέξω
δάφνη, μυρτιά κι αμάραντο
στεφάνι να σου πλέξω

Αθήνα, Αθήνα
χαρά της γης και της αυγής
μικρό γαλάζιο κρίνο.

Κάποια βραδιά στην αμμουδιά
κοχύλι θα σου μείνω
χαρά της γης και της αυγής
μικρό γαλάζιο κρίνο.

Λεξιλόγιο

ο σύγχρονος -η -ο
ο ολοστρόγγυλος -η -ο
ο ιερός -ή -ό
ο αμίλητος -η -ο
ο πολύβουος -η -ο
ο απέραντος -η -ο
ο ασημένιος -ια -ο
ο μαγευτικός -ή -ό
ο πελώριος -α -ο
το μουσείο
ο θρύλος

Ερώτηση:

- Το πιο σημαντικό μνημείο της Αθήνας είναι η Ακρόπολη με τον Παρθενώνα. Ονόμασε σημαντικά μνημεία διαφόρων πόλεων του κόσμου και της χώρας όπου ζεις.

ενότητα 6

Ένα αλλιώτικο τσαντίρι στον Καναδά

Στο τέλος του καλοκαιριού του 1892 στο Μόντρεαλ του Καναδά, κοντά στο λιμάνι, μια παρέα από οκτώ άτομα είχαν στήσει ένα τσαντίρι με κλαδιά. Ένας Γάλλος γαλατάς που εφοδίαζε το ζαχαροπλαστείο του Κρανιδιώτη με γάλα τους έβλεπε να κάθονται αμέριμνοι, όταν αυτός πήγαινε να πάρει τους μεγάλους τενεκέδες με το γάλα, που άφηνε εκεί το τρένο γι' αυτόν. Του φαινόταν πολύ σκεφτικοί και έμοιαζαν σαν ξένοι.

Είχε περάσει ολόκληρος μήνας χωρίς ο γαλατάς να αντιληφθεί τίποτε το δυσάρεστο. Αργότερα, αρχές του Σεπτέμβρη, αντιλήφθηκε ότι του έλειπε λίγο γάλα από πέντε τενεκέδες. Δεν έδωσε όμως προσοχή. Περίμενε ότι από μέρα σε μέρα θα έφευγαν.

Ένα πρωί βρίσκει πάνω στο σκέπασμα ενός τενεκέ κέρματα ξένου κράτους. Ανοίγει τον τενεκέ και παρατήρησε ότι του έλειπε πιο πολύ γάλα. Δεν τους είπε τίποτε. Πήρε τα κέρματα και έφυγε. Όταν έφτασε στο ζαχαροπλαστείο του Κρανιδιώτη του είπε τι συνέβηκε και του έδειξε τα χρήματα. Ήταν δυο εικοσάλεπτα και μια δεκάρα.

Ο Κρανιδιώτης δεν χρειάστηκε άλλη βεβαίωση.

– Είναι άνθρωποι δικοί μου, είναι Έλλη-

νες, λέει στον Γάλλο! Χρειάζονται βοήθεια! Αύριο πρωί θέλω να έρθω μαζί σου. Ο γαλατάς, καλός και πονετικός άνθρωπος, σκέφτηκε ότι το κρύο του Σεπτέμβρη γινόταν όλο και πιο δυνατό.

– Να πάμε σήμερα. Φαίνονται αδύνατοι και πεινασμένοι.

Ο γαλατάς και ο Κρανιδιώτης σε λίγη ώρα πλησίασαν το τσαντίρι που έμεναν οι δυστυχείς μετανάστες.

Οι μετανάστες γνώρισαν την άμαξα και το γαλατά, που αυτή τη φορά είχε και κάποιον άλλο μαζί του.

Θα θύμωσε, σκέφτηκαν, που τον πλήρωσαν με ψεύτικα χρήματα και φέρνει ένα αστυνομικό μαζί του! Δυο χώθηκαν στο τσαντίρι τους, πέντε κρύφτηκαν στην ακροποταμιά και ένας στάθηκε όρθιος και περίμενε να τον πλησιάσουν.

Για μια στιγμή βλέπουν αυτόν που νόμισαν για αστυνομικό, να σηκώνει το χέρι του και να φωνάζει:

– Γεια σας βρε παιδιά. Μη φοβάστε. Έρχομαι να μάθω από πού έρχεστε και πού πηγαίνετε.

Όταν τον άκουσαν να τους μιλά ελληνικά, πήραν θάρρος κι ένας ένας τον πλησιάζουν και με κλαψιάρικη φωνή του έλεγαν:

– Μεγάλος ο Θεός που σ' έστειλε να μας σώσεις!

Όλοι ήταν σε κακή κατάσταση. Τις τρεις τελευταίες ημέρες τις πέρασαν μ' ένα κύπελλο γάλα που έπαιρναν από τους τενεκέδες του γαλατά. Και τώρα δεν έχουν θάρρος να κοιτάξουν το γαλατά. Θα τους νομίζει για κλέφτες!

Ένας από την παρέα πλησιάζει τον Κρανιδιώτη και του εξηγεί:

– Σήμερα βάλαμε πενήντα λεπτά στο σκέπασμα του τενεκέ. Ξέραμε ότι αυτά τα χρήματα ήταν άχρηστα γι' αυτόν, αλλά θελήσαμε να του δείξουμε πως έπρεπε να πληρώσουμε το γάλα που πήραμε.

Ο γαλατάς γέλασε, όταν άκουσε τον Κρανιδιώτη να του εξηγεί όλη την ιστορία και είπε:

– Αυτό θα με κάμει νομισματοσυλλέχτη!

Όλοι μαζί πάνω στην άμαξα φτάνουν στο ζαχαροπλαστείο του Κρανιδιώτη, που ήταν κοντά στην πλατεία.

– Πόσα σου οφείλω για το ταξίδι που έκαμες;

– Ήταν χαρά μου που βοήθησα τους ανθρώπους αυτούς!

Την ίδια στιγμή ο Κρανιδιώτης τηλεφώνησε στο πλησιέστερο παντοπωλείο να του στείλουν ψωμιά, τυριά, παστά κρέατα και ψάρια. Μόλις έφτασαν τα τρόφιμα, τους κατέβασε όλους στο υπόγειο, διότι η εμφάνισή τους δεν ήταν ευχάριστη για τους πελάτες του.

Μετά από λίγη ώρα τηλεφώνησε στον ακούραστο Λάμπη (Χαράλαμπο Κουτσογιαννόπουλο*). Του διηγήθηκε σε τι κατάσταση τους βρήκε και τους είχε όλους στο υπόγειο να φάνε καλά και να ζεσταθούν.

Σε μια μέρα όλοι είχαν αποκατασταθεί. Ο Λάμπης τους μοίρασε σε διάφορα μαγαζιά. Οι πρωτοπόροι Έλληνες είχαν συμφωνήσει μεταξύ τους να βοηθούν τους καινούριους μετανάστες. Το κάθε μαγαζί θα έπαιρνε από ένα, θα του αγόραζαν ένα καινούριο κοστούμι, δύο ζεύγη εσώρουχα και θα τον συντηρούσε μέχρι να βρεθεί τακτική δουλειά.

*Από το ''Ανέκδοτες ιστορίες και γεγονότα'' του Ιωάννη Φουριέζου**
Διασκευή: Αντώνης Μοσχόπουλος, Καναδάς

- Ο Χαράλαμπος Β. Κουτσογιαννόπουλος υπήρξε ο πρώτος πρόεδρος της ελληνικής κοινότητας του Μόντρεαλ.

- Ο Ιωάννης Φουριέζος γεννήθηκε το 1904 στα Πάκια της Λακωνίας. Ήρθε στο Καναδά, στο Κεμπέκ το 1926. Πέθανε στα Πάκια το 1979.

Ερωτήσεις:

- Γιατί οι μετανάστες έβαζαν νομίσματα, άχρηστα στον Καναδά, πάνω στο σκέπασμα του τενεκέ του γαλατά;
- Οι οκτώ μετανάστες δεν είχαν το θάρρος να κοιτάξουν κατάματα το γαλατά. Γιατί;
- Τι έκανε ο Κρανιδιώτης και τι ο Λάμπης υπέρ των ελλήνων μεταναστών;

Λεξιλόγιο

το κέρμα
το νόμισμα
το τσαντίρι
ο μετανάστης
ο αστυνομικός
το παντοπωλείο
το ζαχαροπλαστείο
χώνομαι
κρύβομαι
διηγούμαι

ενότητα 7

Συνάντηση στην Κρήτη

Το καλοκαίρι πολλά Ελληνόπουλα από διάφορα μέρη του κόσμου ταξιδεύουν για πρώτη φορά στη ζωή τους στην Ελλάδα. Φιλοξενούνται για τρεις περίπου βδομάδες από το Πανεπιστήμιο Κρήτης και μάλιστα από το Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ) του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μαθήματα ελληνικών, να γνωρίσουν από κοντά την ιστορία και τον πολιτισμό της Ελλάδας, να διασκεδάσουν και να κάνουν καινούριους φίλους. Επιστρέφοντας στο σπίτι τους, συχνά στέλνουν στο Πανεπιστήμιο γράμματα με τις εντυπώσεις και τις αναμνήσεις τους από το ταξίδι στην Ελλάδα. Να τι γράφουν στα γράμματά τους.

Νέα Υόρκη 17/8/99

Είμαι και εγώ ένα από τα ελληνόπουλα της διασποράς που είχε τη χαρά να φιλοξενηθεί από το Πανεπιστήμιο Κρήτης.

Πριν από την επίσκεψή μου στην Ελλάδα είχα ακούσει και είχα διαβάσει για την ελληνική φιλοξενία. Όταν όμως επισκέφτηκα και γνώρισα από κοντά τη ζεστή και φιλόξενη καρδιά της Ελλάδας αγάπησα περισσότερο αυτόν τον τόπο.

Παρόλο που είχα ακούσει τόσα πράγματα για την πατρίδα από τους γονείς και τους δασκάλους μου, δε φανταζόμουν πως είναι τόσο όμορφη. Τώρα θα έχω την Ελλάδα για πάντα στην καρδιά μου.

Σας ευχαριστώ για την φιλοξενία και σας στέλνω πολλά χαιρετίσματα από την Αμερική

Ιωάννα

Μερβούρrη 19/8/99

Είχα φτιάξει έrα όrειρο στο μrαλό για τrr Ελλάδα και εσείς μου δώσατε τrr ευκαιρία το όrειρο rα γίrει αληθιrό. Μπόρεσα rα ζήσω και rα δω από κοrτά τη σημεριrή Ελλάδα και rα γrωρίσω τοr πολιτισμό μας.

Οι εκδρομές στα Χαrιά και στο Ηράκλειο, οι επισκέψεις στrr Κrωσό και το Αrκάδι ήταr κάτι σαr όrειρο.

Δεr περίμεrα πως τrr πρώτη φορά που θα πήγαιrα στrr Ελλάδα θα έκαrα τόσους φίλους και θα γrώριζα τόσα Ελληrόπουλα από διάφορα μέρη του κόσμου. Όλοι μαζί χορέψαμε, διασκεδάσαμε τραγουδήσαμε, και περάσαμε όμορφα.

Μου άρεσαr πολύ οι ελληrικοί χοροί και θα ήθελα rα τους μάθω. Δεr θα ξεχάσω ποτέ πόσο φιλικοί και φιλόξεροι είrαι οι άrθρωποι εκεί. Τώρα μπορώ rα καταλάβω γιατί οι γοrείς μου μιλούr με τόση αγάπη για τrr πατρίδα. Πραγματικά rιώθω υπερήφαrος που είμαι έλληrας, αr και ζω μακρία από τrr Ελλάδα.

Με αγάπη Θόδωρος

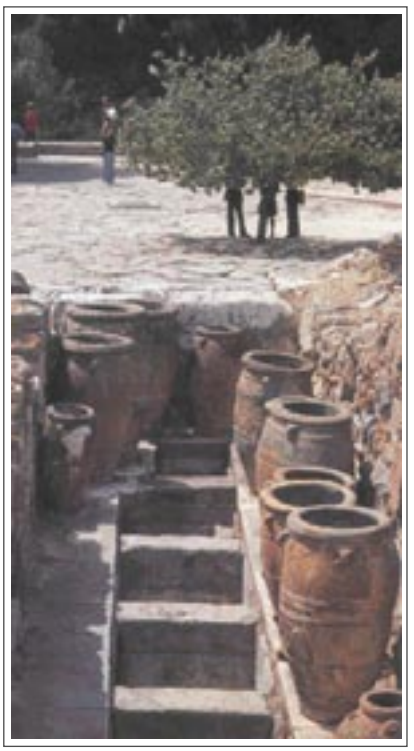

▲ Κνωσός

Rooclenport 19/8/99

Θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για το όμορφο καλοκαίρι που πέρασα στην Κρήτη.

Παρόλο που μεγάλωσα ακούγοντας για την Ελλάδα, δεν είχα μέχρι τώρα την τύχη να την επισκεφτώ. Με την επίσκεψή μας στην Κρήτη όλα τα παιδιά των απόδημων είχαμε την ευκαιρία να γνωρίσουμε την ιστορία της πατρίδας μας. Δεν θα ξεχάσω ποτέ τις επισκέψεις στους αρχαιολογικούς χώρους και πιο πολύ την ξενάγηση στην Κνωσό.

Ήταν ωραία που κάναμε καινούργιους φίλους, που βελτιώσαμε αρκετά τα ελληνικά μας, που μάθαμε πολλά έθιμα του τόπου μας. Θα θυμάμαι πάντα αυτό το ταξίδι και θα έχω την Ελλάδα πάντα μέσα στο μυαλό και στην καρδιά μου.

Με αγάπη
Ναταλία

▲ Ρέθυμνο

Αν και εσύ θέλεις να μάθεις για το πρόγραμμα φιλοξενίας του Πανεπιστημίου Κρήτης γράψε στη διεύθυνση:

Πανεπιστημίο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής
Παιδαγωγικό τμήμα Δ.Ε.
Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.
74 100 Ρέθυμνο, GR

τηλ.: 0831-77605/77635
E-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora

▲ *Σαμαριά*

▼ *Αγ. Νικόλαος*

▲ *Αρκάδι*

▼ *Χανιά*

Λεξιλόγιο

η φιλοξενία,
φιλοξενώ,
ο πολιτισμός,
η εντύπωση,
η ανάμνηση,
η επίσκεψη,
υπερήφανος, η, ο,
το έθιμο,
απόδημος, η, ο,
επισκέπτομαι,
φαντάζομαι

ενότητα 8

Δύο διασκεδαστικοί διάλογοι

Ο Αίσωπος και ο οδοιπόρος

Ο Αίσωπος ήταν μεγάλος μυθοποιός της αρχαίας Ελλάδας (7ος -6ος αιώνας π.Χ.). Δίδασκε και διασκέδαζε τους ανθρώπους με τους μύθους που ιστορούσε και τα πολλά αστεία ή ανέκδοτα που γνώριζε και διηγόταν.

Κάποτε πήγαινε σε μια μικρή πόλη. Στο δρόμο συνάντησε έναν οδοιπόρο. Ο ξένος χαιρέτησε τον Αίσωπο και τον ρώτησε.

– Πόση ώρα χρειάζομαι ακόμα για να φτάσω σε κείνο κει το χωριό;

– Περπάτα, του λέει ο Αίσωπος.

– Φυσικά θα περπατήσω για να πάω, λέει ο οδοιπόρος. Όμως θέλω να ξέρω σε πόση ώρα θα φτάσω εκεί.

– Περπάτα λοιπόν! ξανάπε ο Αίσωπος.

Ο ξένος κοίταξε παράξενα τον Αίσωπο και σκέφτηκε: «Αυτός δεν είναι στα καλά του. Καλύτερα να κοιτάξω τη δουλειά μου». Και συνέχισε το δρόμο του.

Σε λίγο ο Αίσωπος του φώναξε:

– Άκουσε, να σου πω. Θα φτάσεις σε δυο περίπου ώρες.

Ο ξένος γύρισε πίσω και τον ρώτησε:

– Γιατί δεν μου το 'λεγες, όταν σε ρώτησα;

Και τότε ο Αίσωπος απάντησε:

– Πώς μπορούσα να σου το πω, πριν δω πώς βαδίζεις;

Ανθολόγιο «Τα χελιδόνια», 3ο μέρος, σσ.70-71, ΟΕΔΒ, 1997.

Ένας καλός πελάτης

(Γερμανικό ανέκδοτο σε διασκευή)

(Κ: κρεοπώλης - Π: πελάτης)

Ένας κύριος μπαίνει σ' ένα κρεοπωλείο.

Π: Καλημέρα.

Κ: Καλημέρα σας. Τι θα θέλατε, παρακαλώ;

Π: Θα ήθελα λίγο κρέας.

Κ: Τι κρέας θέλετε; Έχω ωραίο μοσχαρίσιο. Για ρίξτε μια ματιά...

Π: Δεν έχετε άλλο κομμάτι;

Κ: Ένα λεπτό... Πώς σας φαίνεται αυτό εδώ;

Π: Μμμ... Έχετε κάτι καλύτερο;

Κ: Βεβαίως....Ορίστε!

Π: Τίποτε άλλο;

Κ: Πείτε μου τέλος πάντων κύριε, τι κρέας θέλετε; Αρνίσιο; Κατσικίσιο; Χοιρινό; Νωπό; Κατεψυγμένο; Περιμένουν κι άλλοι!

Π: Αυτό εκεί! Νομίζω είναι ό,τι πρέπει.

Κ: Τώρα μάλιστα. Χοιρινό θέλετε. Πόσα κιλά να κόψω;

Π: Κόψτε μου τεσσεράμισι κιλά.

Κ: Αμέσως...Έτοιμο! Μισό λεπτό να το ζυγίσω...Πέντε κιλά. Να το αφήσω; Τι λετε;

Π: Όχι, όχι! Θέλω τεσσεράμισι κιλά ακριβώς.

Κ: Με συγχωρείτε, αλλά.....είναι δύσκολο να υπολογίσεις ακριβώς με την πρώτη. Ορίστε έφυγε και το μισό κιλό. Τεσσεράμισι κιλά ακριβώς.

Π: Μάλιστα. Ώστε τόσα είναι τα τεσσεράμισι κιλά.....

Κ: Ένα λεπτό να το λογαριάσω.....Χίλιες εννιακόσιες επί τεσσεράμισι....

Π: Αφήστε το. Δε χρειάζεται....Δεν έχω σκοπό άλλωστε να το αγοράσω. Τι να το κάνω τόσο κρέας; Εργένης άνθρωπος....

Κ: Τι; Πώς; Δε θα το πάρετε είπατε;

Π: Ξέρετε, ήμουν ένα μήνα σε κούρα και μόλις χθες γύρισα....

Κ: Και τι σχέση έχει αυτό με το κρέας, που με βάλατε να κόψω;

Π: Να, έκανα δίαιτα και έχασα βάρος.

Κ: Και λοιπόν; Τι σημασία έχει αυτό;

Π: Έχασα τεσσεράμισι κιλά και ήθελα να διαπιστώσω πόσο είναι ακριβώς σε κρέας.

Ευχαριστώ για τον κόπο σας. Χαίρετε!

Κ:.....

Ο μυθοποιός=ο παραμυθάς
ο οδοιπόρος=ο πεζός
ιστορούσε=διηγείται

Λεξιλόγιο

ο οδοιπόρος
το αστείο
ο μύθος
περίπου
αμέσως
ακριβώς
υπολογίζω
χρειάζομαι
ο πελάτης
ο κρεοπώλης
η δίαιτα
διαπιστώνω
λογαριάζω

- **Παίζω τους διάλογους με ένα συμμαθητή-τριά μου.**
- **Χρησιμοποιώ το παρακαλώ κάνοντας διαλόγους με συμμαθητές μου.**

α - Σας παρακαλώ, μου λέτε τι ώρα είναι;
- Μου λέτε, σας παρακαλώ, τι ώρα είναι;
- Τι ώρα είναι, παρακαλώ;

β - Περάστε. Παρακαλώ.

γ.- Φέρε μου, σε παρακαλώ, έναν καφέ.

δ.- Ευχαριστώ πολύ
- Παρακαλώ!

Ερωτήσεις:

- Τι ήθελε να μάθει ο οδοιπόρος;
- Γιατί ο Αίσωπος δεν απάντησε αμέσως;

ενότητα 9

Το μοιρασμένο φλουρί της βασιλόπιτας

Το πρώτο φλουρί* της βασιλόπιτας που μου 'πεσε - ένα αληθινό φλουρί, γιατί ο πατέρας μου συνήθιζε να βάζει στη βασιλόπιτα του σπιτιού μας μια χρυσή λίρα, βγήκε μοιρασμένο. Πώς έρχονται τα πράματα καμιά φορά!.

Ο πατέρας μου, όρθιος μπροστά στο αγιοβασιλιάτικο τραπέζι, έκοβε την πίτα, ονοματίζοντας κάθε κομμάτι ξεχωριστά, πριν κατεβάσει το μεγάλο μαχαίρι του ψωμιού. Αφού έκοψε το κομμάτι του σπιτιού, των αγίων, το δικό του και της μητέρας μου, πριν αρχίσει τα κομμάτια των παιδιών, σταμάτησε, σα να θυμήθηκε κάτι.

«Ξεχάσαμε», είπε, «το κομμάτι του φτωχού». Αυτό έπρεπε να 'ρθει ύστερα από τους αγίους. Ας είναι όμως. Θα το κόψω τώρα και ύστερα θ' αρχίσω τα παιδιά. Πρώτα ο φτωχός».

Κατέβασε το μαχαίρι. «Του φτωχού...» ονομάτισε.

Έπειτα ερχότανε το δικό μου κομμάτι, που ήμουν ο μεγαλύτερος από τα παιδιά.

Καθώς τραβούσε όμως το κομμάτι του φτωχού, για να κόψει το δικό μου, το χρυσό φλουρί κύλησε απάνω στο τραπεζομάντηλο. Το κόψιμο της πίτας σταμάτησε. Κοιτάζαμε ο ένας τον άλλον, κι ο πατέρας όλους μας.

«Ποιανού είναι τώρα το φλουρί;» είπε η μητέρα μου. «Του ζητιάνου ή του Πέτρου; Εγώ λέω πως είναι του Πέτρου»...

«Μην πονοκεφαλάτε...» είπε ο πατέρας.

Άνοιξε το πορτοφολάκι του, έβγαλε από μέσα δύο μισές χρυσές λίρες και τις ακούμπησε στο τραπέζι:

«Να τι θα γίνει. Αυτή φυλάχτε την να την δώσετε στον πρώτο ζητιάνο που θα χτυπήσει την πόρτα μας. Είναι η τύχη του. Η άλλη μισή είναι του Πέτρου».

Και μου την έδωκε.

«Καλορίζικη! Και του χρόνου παιδί μου. Είσαι ευχαριστημένος;»

Ήμουν και με το παραπάνω.

«Θα του τη δώσω εγώ με το χέρι μου...» είπα.

Γελούσαμε όλοι με την παράξενη τύχη μου. Ο πατέρας μου με τράβηξε κοντά του, με φίλησε και μου είπε: «Μπράβο σου. Είσαι καλό παιδί».

Το άλλο πρωί, μόλις ξυπνήσαμε, χτύπησε η πόρτα. Κάτι μου 'λεγε πως ήταν ο ζητιάνος, που έφτανε βιαστικός να πάρει το μερίδιό του. Έτρεξα στην πόρτα, με τη μισή λίρα. Ήταν ένας γέρος ζητιάνος με κάτασπρη γενειάδα. Και μουρμούριζε ευχές τρέμοντας από το κρύο.

«Πάρε, παππού....» του είπα.

Ο γέρος, που δεν έβλεπε καλά το χρυσό νόμισμα, το 'φερε κοντά στα μάτια του, για να το κοιτάξει καλύτερα. Δεν μπορούσε να πιστέψει πως κρατούσε χρυσάφι στα χέρια.

«Τι είναι αυτό, παιδάκι μου;» με ρώτησε.

«Μισή λίρα είναι παππού...» του είπα. «Πάρ' τηνε. Δική σου είναι».

Ο καημένος ο ζητιάνος δεν ήθελε να το πιστέψει:

«Μήπως έκανες λάθος παιδάκι μου; Για ρώτησε τους γονιούς σου. Δεν έχω όρεξη να με παίρνουνε στις αστυνομίες για κλέφτη, μέρα που είναι».

Του εξήγησα με τι τρόπο είχαμε μοιρασθεί το φλουρί της βασιλόπιτας. Ο γέρος έτρεμε τώρα περισσότερο. Μα έτρεμε από τη χαρά του. Σήκωσε ψηλά τ' αρρωστημένα του μάτια και είπε:

«Ο Θεός είναι μεγάλος. Να ζήσεις, παιδάκι μου, να σε χαίρονται οι γονείς σου. Και ο Θεός να σ' αξιώσει να 'χεις πάντα όλα τα καλά, να τα μοιράζεις με τους φτωχούς και τους αδικημένους. Την ευχή μου να 'χεις».

Διασκευή: Παύλος Νιρβάνας

* το φλουρί= χρυσό νόμισμα των Βυζαντινών, αλλά και το νόμισμα που βάζουμε στη βασιλόπιτα, σύμφωνα με το έθιμο.

Ελληνικά Πρωτοχρονιάτικα έθιμα

Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλά έθιμα για την παραμονή και την ημέρα της Πρωτοχρονιάς. Το έθιμο της βασιλόπιτας με το τυχερό φλουρί ξεκίνησε από την Ελλάδα. Το ίδιο σχεδόν έθιμο υπάρχει στην Γαλλία και στο Βέλγιο (παλιότερα και στην Γερμανία και στην Αγγλία). Πιο παλιά, οι νοικοκυρές έφτιαχναν την βασιλόπιτα με δυο-τρία φύλλα που ανάμεσά τους τοποθετούσαν τυρί, κρέας, ρύζι ή σιτάρι. Στην Πελοπόννησο οι βασιλόπιτες ήταν μεγάλα ψωμιά κεντημένα με ανάγλυφες παραστάσεις. Σε πολλές περιοχές μαζί με το φλουρί ή αντί γι' αυτό βάζουν διάφορα σημάδια. Στο Πήλιο ένα κομμάτι κλήμα για τα αμπέλια, στο Διδυμότειχο ένα κλαδί βελανιδιάς για τα ζώα, στην ανατολική Θράκη βαμβακόσπορο για το βαμβάκι.

Σε πολλά μέρη της Ελλάδας κρεμούν κρεμμύδες στις πόρτες ή στα κεραμίδια των σπιτιών για να διώξουν τα κακά».

Την Πρωτοχρονιά άνθρωποι κάθε ηλικίας συνηθίζουν να παίζουν διάφορα τυχερά παιχνίδια κυρίως με την τράπουλα. Όποιος κερδίζει, λένε, πως θα είναι τυχερός όλη τη χρονιά.

Το αγαπημένο έθιμο όλων των παιδιών είναι τα κάλαντα. Τα τραγουδούν από πόρτα σε πόρτα και ο οικοδεσπότης τους δίνει δώρα ή χρήματα.

Λεξιλόγιο

το φλουρί
η βασιλόπιτα
ο ζητιάνος
η λίρα
μουρμουρίζω
ο αγιοβασιλιάτικος, -η, -ο
μοιράζω
η τύχη
το μερίδιο
η ευχή
τα κάλαντα

Ερώτηση:

- Στη χώρα όπου ζεις οι άνθρωποι τί συνηθίζουν να κάνουν την Πρωτοχρονιά;

ενότητα

10

Τι ζώδιο είσαι;

ΚΡΙΟΣ

ΔΙΔΥΜΟΙ

ΛΕΩΝ

ΖΥΓΟΣ

ΤΟΞΟΤΗΣ

ΥΔΡΟΧΟΟΣ

ΤΑΥΡΟΣ

ΚΑΡΚΙΝΟΣ

ΠΑΡΘΕΝΟΣ

ΣΚΟΡΠΙΟΣ

ΑΙΓΟΚΕΡΟΣ

ΙΧΘΕΙΣ

Ερωτήσεις:

- Ποιά μέρα γεννήθηκες;
- Ποιό μήνα;
- Τι ζώδιο είσαι;

Κριός
21-3 έως 20-4

Δίδυμοι
21-5 έως 22-6

Λέων
23-7 έως 22-8

Ζυγός
23-3 έως 22-10

Τοξότης
22-11 έως 20-12

Υδροχόος
20-1 έως 18-2

Ταύρος
21-4 έως 20-5

Καρκίνος
23-6 έως 22-7

Παρθένος
23-8 έως 22-9

Σκορπιός
22-10 έως 21-11

Αιγόκερος
21-12 έως 19-1

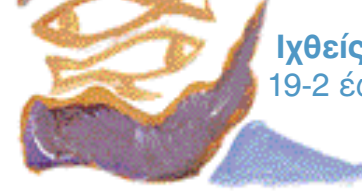

Ιχθείς
19-2 έως 20-3

Το ωροσκόπιό μου δεν έχει καλές προβλέψεις. Αχ! Πόσο με στεναχωρεί! Μου χάλασε η διάθεση.

Μη μου πεις Αμαλία ότι ασχολείσαι ακόμα με ωροσκόπια και προβλέψεις.

Άστα θεία μου! Η μαμά όχι μόνο διαβάζει το ωροσκόπιο αλλά το πιστεύει κιόλας.

Βρε Αμαλία, οι αστρολόγοι γράφουν στα περιοδικά και τις εφημερίδες για να μας ψυχαγωγούν!

Μαθητικό ωροσκόπιο

Το ωροσκόπιο κατατάσσει τους ανθρώπους σε δώδεκα ομάδες, τα ζώδια, ανάλογα, δηλαδή, με τον αστερισμό που αντίκριζε η γη όταν γεννήθηκε ο καθένας μας. Τα ζώδια έχουν τα ονόματα που τους έδωσαν με τη φαντασία τους οι αρχαίοι Έλληνες: Κριός, Ταύρος, Καρκίνος, Λέων, Παρθένος, Ζυγός, Σκορπιός, Τοξότης, Αιγόκερος, Υδροχόος, Ιχθύες. Οι αστρολόγοι πιστεύουν ότι η μοίρα του κάθε ανθρώπου έχει σημαδευτεί από το ζώδιό του. Τα ωροσκόπια λοιπόν που βλέπουμε σε εφημερίδες και περιοδικά δεν είναι τίποτε άλλο παρά αυθαίρετες προβλέψεις για το τι θα συμβεί στον καθένα μας ανάλογα με το ζώδιό του. Υποτίθεται ότι έτσι λεει η αστρολογία.

Αλλά η αστρολογία δεν είναι επιστήμη. Οι αστρολόγοι των εφημερίδων, γράφουν τα ωροσκόπιά τους για να ψυχαγωγούν τους αναγνώστες τους. Το θέμα είναι ότι πρέπει να μάθουν την αλήθεια και όλοι οι αναγνώστες τους, και εκείνοι, δηλαδή, που μπορεί να παίρνουν τα ωροσκόπια στα σοβαρά.

Από το βιβλίο «Η Γλώσσα μου» Γ΄ δημοτικού

Συζητώ με τους συμμαθητές και συμμαθήτριές μου χρησιμοποιώντας τις ερωτήσεις:

- Πιστεύεις στα ζώδια; Γιατί;
- Διαβάζεις σε περιοδικά ή εφημερίδες το ωροσκόπιό σου; Τι συμπεράσματα έχεις βγάλει;
- Πού στηρίζονται οι αστρολόγοι για να κάνουν τις προβλέψεις τους;

Λεξιλόγιο

το ωροσκόπιο
ο αστρολόγος
η αστρολογία
η αστρονομία
Κριός
Ταύρος
Δίδυμοι
Καρκίνος
Λέων
Παρθένος
Ζυγός
Σκορπιός
Τοξότης
Αιγόκερος
Υδροχόος
Ιχθύες

Κριός

από 21-3 έως 20-4

Προσέχετε! Σας έχουν βρει ευκολόπιστους και σας δουλεύουν μερικοί. Να εξετάσετε καλύτερα τα πράγματα και να μην πιστεύετε ό,τι σας λένε. Προσοχή και στο σχολείο.

Ταύρος

από 21-4 έως 20-5

Άντε πάλι! Σας έφεξε. Θα έχετε τύχη βουνό αυτό τον μήνα.

Χρήματα θα βρεθούν στο δρόμο σας. Αλλά αυτό δεν είναι λόγος να περπατάτε σκυφτοί στο δρόμο.

Δίδυμοι

από 21-5 έως 22-6

Οι κόποι των τελευταίων χρόνων αποδίδουν. Μετά από μακροχρόνια μελέτη, θα καταφέρετε να γράψετε σωστά το όνομά σας! Αν συνεχίσετε με τέτοιο ρυθμό, γρήγορα θα γίνετε ξεφτέρια.

Καρκίνος

από 23-6 έως 22-7

Ο Ερμής σε συνδυασμό με την Αφροδίτη, που βρίσκεται αριστερά του Δία και δεξιά της Σελήνης, η οποία κινείται λοξά, σάς επηρεάζουν θετικά. Ώρα καλή στην πρύμνη σας κι αέρας στα πανιά σας.

Λέων

από 23-7 έως 22-8

Βαριές ευθύνες θα επωμιστείτε αυτό τον μήνα (μέχρι και 25 κιλά!) Γι' αυτό λοιπόν, επιβάλλεται να γυμναστείτε με βάρη για να δυναμώσετε. Προσοχή στη διατροφή σας.

Παρθένος

από 23-8 έως 22-9

Μια ξαφνική συνάντηση θα σας συνταράξει. Θα συναντήσετε κάποιο πρόσωπο που έχετε να το δείτε χρόνια και θα σας δώσει ένα πανάκριβο δώρο. (Αλήθεια, από πότε έχετε να δείτε τη νονά σας;)

Ζυγός

από 23-9 έως 22-10

Ο Μάρτιος είναι ο μήνας σας. Θα γίνετε διάσημοι, τουλάχιστον πέντε λεπτά, αφού σας καλέσουν σε τηλεοπτική εκπομπή. Θα γίνετε αστέρι στα μάτια των φίλων σας και όλοι οι φίλοι σας θα σάς ερωτευτούν.

Σκορπιός

από 23-10 έως 21-11

Θα πάρετε προαγωγή στο σχολείο και θα γίνετε δασκάλα. Ο ενθουσιασμός σας είναι ολοφάνερος και λάμπετε από ευτυχία! Προσέξτε, όμως, μην το παρακάνετε με τους βαθμούς των φίλων σας...

Τοξότης

από 22-11 έως 20-12

Η αγαπημένη σας ομάδα θα καταφέρει, επιτέλους, να φέρει ισοπαλία μέσα στην έδρα της, μετά από συνεχείς ήττες. Αυτό θα σας κάνει τόσο χαρούμενο, ώστε θα καλέσετε σε τραπέζι όλους τους φίλους σας.

Αιγόκερος

21-12 έως 19-1

Τώρα αρχίζουν τα δύσκολα, αλλά εσείς μην φοβάστε. Το ηθικό σας είναι δυνατό και έχετε την συμπαράσταση όλων των φίλων σας. Το αγαπημένο σας τραγούδι θα σάς κάνει να χορεύετε τρελά με τους φίλους και τις φίλες σας.

Υδροχόος

από 20-1 έως 18-2

Ο πρώτος μήνας της άνοιξης θα είναι μαγικός για σάς.Θα ταξιδέψετε στη Λεωφόρο του Μερλόουζ και θα μπλέξετε σε Χτυποκάρδια στο Μπέβερλι Χιλς. Προσέξτε, όμως, γιατί θα πρέπει να δώσετε εξηγήσεις στους γονείς σας!

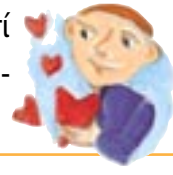

Ιχθύες

από 19-2 έως 20-3

Προσέξτε, αγαπητά μου ψαράκια. Αυτό το μήνα και μέχρι την Πρωταπριλιά, κάποιοι θα θελήσουν να σάς ξεγελάσουν. Μην φανείτε «ψάρια» και «τσιμπήσετε»!

ενότητα

11

Ο Μαυρούκος

Σήμερα παιδιά θα σας διηγηθώ την ιστορία του «Μαυρούκου», είπε η δασκάλα.

– Κυρία τι θα πει «Μαυρούκος»;

– Μαυρούκος σημαίνει ''μαύρος'' που δεν είναι μεγάλος.

Ήταν μια φορά ένας μικρός γάιδαρος, πολύ ευγενικός, με ωραία μικρά αυτιά και μαύρο χρώμα.

Μια μέρα άρχισε να λέει άσχημα λόγια, κακιές κουβέντες. Έκανε παράξενα αστεία και πλάκες στους άλλους.

Μια μέρα το αφεντικό του τον σαμάρωσε και μετά τον φόρτωσε δυο καλάθια αλάτι. Ένα από το δεξί και ένα από το αριστερό πλευρό και του είπε:

– Να μεταφέρεις αυτό το αλάτι στον μπακάλη (παντοπώλη).

– Ωωωω! ... έκανε ο γαϊδουράκος.

Δεν μπορούσε όμως να κάνει αλλιώς και ξεκίνησε κατά μήκος της παραλίας για να πάει στον παντοπώλη.

Έκανε πολλή ζέστη. Ήταν καλοκαίρι. Οι άνθρωποι έκαναν το μπάνιο τους, έπαιζαν κι έπιναν νερό από τη θάλασσα, που τότε το νερό της δεν ήταν αλμυρό.

Κάποια στιγμή ο γαϊδουράκος μπαίνει μέσα στη θάλασσα. Άρχισε κι αυτός να κολυμπά και να πίνει κι αυτός νερό γιατί είχε διψάσει.

Βέβαια, όταν βγήκε από τη θάλασσα τα καλάθια είχαν αδειάσει. Το αλάτι είχε λιώσει. Κι από τότε και μετά έγινε το νερό της θάλασσας αρμυρό.

Όταν επέστρεψε, το αφεντικό του λέει:

– Πήγες το αλάτι στον παντοπώλη;

– Το αλάτι; απάντησε ο Μαυρούκος. Ένας σκύλος μού το έκλεψε.

– Ψεύτη! λεει το αφεντικό. Κοίταξέ με καλά. Κοίταξε και τον εαυτό σου. Είσαι ολόβρεχτος και οι τρίχες σου έχουν άμμο.

Τότε το αφεντικό του τράβηξε γερά τα αφτιά και άρχισαν να μακραίνουν. Κι από τότε τα αυτιά τού έγιναν τόσο μεγάλα που λένε ''Έχει αυτιά γαϊδάρου'' που σημαίνει ''Έχει μεγάλα αυτιά και όμως δεν ακούει, δεν καταλαβαίνει''.

Μια άλλη φορά το αφεντικό φόρτωσε στο Μαυρούκο δυο τσουβάλια με σφουγγάρια και τού λεει:

– Να πας τα σφουγγάρια στο ζαχαροπλάστη. Αυτός, ως αντάλλαγμα, θα σού δώσει ένα μεγάλο γλυκό ψωμί.

– Ο Μαυρούκος ξεκίνησε. Ακολούθησε έναν άλλο δρόμο. Έφτασε μπροστά σ' ένα μικρό ποτάμι, με λίγο νερό και καθώς δεν είχε γιοφύρι έπρεπε να περάσει μέσα από το νερό για να πάει απέναντι στην πόλη όπου ήταν ο ζαχαροπλάστης.

– Μπήκε στο ποτάμι. Καθώς δροσίστηκαν τα πόδια του, σκέφτηκε να ξαπλώσει μέσα στο λιγοστό νερό, να ελαφρώσει το φορτίο, όπως την άλλη φορά, και να δροσίσει κιόλας όλο του το κορμί. Έτσι, κι έκανε.

– Όμως, τα σφουγγάρια γέμισαν νερό, το φορτίο έγινε πολύ βαρύ και ο Μαυρούκος που είχε ξαπλώσει μέσα στο νερό, δεν μπορούσε να σηκωθεί. Το φορτίο ήταν τόσο βαρύ που δεν το σήκωναν πια τα πόδια του. Δεν είχε τη δύναμη να σηκωθεί.

– Έτσι, ο Μαυρούκος, αυτή τη φορά την έπαθε και τιμωρήθηκε μόνος του.

Λαϊκή διήγηση
Διασκευή: Μιχάλης Ι. Βάμβουκας

Λεξιλόγιο

ο ευγενικός, ή, ό
ο βαρύς, ιά, ύ
ο αστείος, α, ο
ο άσχημος, η, ο
ο πόσιμος, η, ο
ο αρμυρός, ή, ό
φορτώνω
αλαφρώνω
σηκώνω
καταλαβαίνω

Παροιμίες:

1. *Είπεν ο γάιδαρος τον πετεινό κεφάλα.*
2. *Δύο γάιδαροι μαλώνανε σε ξένο αχυρώνα.*
3. *Κάποιου του χάριζαν έναν γάιδαρο και κείνος τον κοίταζε στα δόντια.*
4. *Όποιος δεν μπορεί να δείρει το γάιδαρο, δέρνει το σαμάρι!*

Η πείνα και ο φόβος του Νίκου

Κοιτάζω προσεκτικά τις παρακάτω εικόνες, φαντάζομαι και διηγούμαι την ιστορία του Νίκου. Μετά γράφω την ιστορία με λίγα λόγια.

Ο Νίκος κοντοστάθηκε και κάρφωσε τη ματιά του στο σταματημένο φορτηγό. Κοίταξε τις κουραμάνες, που το γέμιζαν ως επάνω. Ένιωθε να του 'ρχεται ζαλάδα, θεονήστικος καθώς ήταν από χτες το μεσημέρι.

Και τότε δα τι έφαγε; Μια χούφτα σταφίδες που τού 'δωσε μια σπλαχνική γυναίκα. Ήταν όμως φαΐ αυτό για ένα δωδεκάχρονο αγόρι; Μόνο σπουργίτι θα χόρταινε έτσι. Πάλι καλά όταν κατόρθωνε να ρίξει κάτι στο στομάχι του.

Και να, τώρα εκεί μπροστά του στάθμευε ένα φορτηγό γεμάτο κουραμάνες. Είχε πάθει φαίνεται κάποια βλάβη κι ο οδηγός του ξαπλωμένος ανάσκελα κάτω από τη μηχανή, προσπαθούσε να το διορθώσει. Σκυμμένος πλάι του ο συνοδός, πότε του έφερνε το ένα και πότε το άλλο εργαλείο.

Ο Νίκος δεν δίστασε. Η πείνα παραμέριζε κάθε άλλη σκέψη. Πλησίασε το αμάξι από την αντίθετη πλευρά, σκαρφάλωσε με ευκινησία γάτας. Άρπαξε δυο κουραμάνες, τις έχωσε κάτω από το σακάκι του μακαρίτη του πατέρα του, που τώρα εκείνος το χρησιμοποιούσε για παλτό, πήδησε κάτω και το 'βαλε στα πόδια.

Ώσπου ο φρουρός να αντιληφθεί τι είχε γίνει, ο Νίκος είχε κιόλας ξεμακρύνει πάνω από είκοσι μέτρα. Ένα κάθετο δρομάκι ανοιγόταν μπροστά του και ο μικρός έστριψε από κει, ενώ πίσω του αντηχούσαν οι αγριοφωνές του φρουρού.

''Ο φόβος κάνει πόδια'' λέει μια παροιμία: Κι ο Νίκος την στιγμή εκείνη παρόλη την αδυναμία του θα μπορούσε να παραβγεί με αθλητή ταχύτητας.

Όταν ο φρουρός είδε πως δεν τον προλάβαινε, πυροβόλησε. Μα αυτό δεν είχε άλλο αποτέλεσμα παρά να φτερώσει τα πόδια του μικρού.

Μια μισοχαλασμένη πόρτα ανοιγόταν στον τοίχο πλάι στο Νίκο. Την έσπρωξε και βρέθηκε σε μια αυλή έρημη από χρόνια. Στο βάθος κοντά στο μεσότοιχο ένας πελώριος φύκος σκίαζε το πλυσταριό του πίσω σπιτιού. Η καπνοδόχος του μόλις φαινόταν ανάμεσα στην καταπράσινη φυλλωσιά του δέντρου.

Με σβελτοσύνη απίστευτη, ο Νίκος αρπάχτηκε από τον κορμό και πάτησε στα κεραμίδια του πλυσταριού. Έπειτα δρασκέλισε την καπνοδόχο. Και κρατώντας ψηλά τις κουραμάνες, τυλιγμένες στο πλατύ σακάκι του για να μη λερωθούν, είδε πως δε βρισκόταν στο πλυσταριό αλλά στην κουζίνα του σπιτιού. Μια φωνή άκουσε να λέει:

– Τι ζητάς εδώ;

Με τα μάτια θαμπωμένα ακόμα από το φως της αυλής, δεν είχε αντιληφθεί πως κάποιος άντρας ορθός τον σκόπευε μ' ένα περίστροφο.

– Δεν... έκανα τίποτα ... τραύλισε.

– Κι οι πυροβολισμοί;

– Έκλεψα από ένα φορτηγό δυο κουραμάνες, γιατί...γιατί πεινάμε, ομολόγησε.

Ο άγνωστος χαμήλωσε το περίστροφο.

– Δεν έκλεψες. Απλώς ε π ή ρ ε ς. Γιατί όσα έχουν εδώ αυτοί, από εμάς τα άρπαξαν - είναι δικά μας. Γι' αυτό ο κόσμος πεινά. Πού συνάντησες το φορτηγό;

– Δυο τετράγωνα πιο ψηλά από δω. Είχε χαλάσει κι ο σωφέρ πεσμένος καταγής αγωνιζόταν να το φτιάσει.

– Είσαι βέβαιος, πως όταν μπήκες στην αυλή του πίσω σπιτιού, δεν σε είδε κανείς;

– Γυρνούσα συχνά το κεφάλι, μα ο στρατιώτης δεν είχε φανεί ούτε όταν έστριβα από τη γωνιά, ούτε όταν έσπρωξα την πόρτα της αυλής με το φύκο.

Γέλασε και πρόσθεσε ικανοποιημένος.

– Ποιός ξέρει που θα με ζητά!...

– Μπήκες από το πίσω οικόπεδο;...

– Ναι.

– Καλά. Κάτσε και μη μιλάς.

Πέρασε κάμποση ώρα χωρίς ν' αλλάξουν λέξη. Έξω επικρατούσε ησυχία.

Έχοντας πάντα τ' αφτί στυλωμένο ο Νίκος έκοβε μικρές μπουκίτσες κόρα κι έτρωγε με φανερή απόλαυση.

Πρόσεξε πως ο άλλος, ενώ κρατούσε ακόμα το περίστροφο, τον περιεργαζόταν.

– Θέλεις κι εσύ λίγη κουραμάνα; του πρότεινε δειλά.

Διασκευή από Κ. Σφαέλλου, ''Μικροί αγωνιστές'', Βιβλιοπωλείο της ''Εστίας'', 1979.

λεξιλόγιο

το φορτηγό
δωδεκάχρονος, η, ο
η πείνα
η ευκινησία
πυροβολώ
πελώριος, α, ο
αγωνίζομαι
η αυλή
καρφώνω
ο στρατιώτης

ενότητα

13

Χρησιμοποιείτε αφρόλουτρο «Μπλουμ, Μπλουμ»

Ήταν κάποτε ένας άνθρωπος, που κάθε βράδυ έβλεπε στην τηλεόραση τις διαφημίσεις και μετά αγόραζε ό,τι έβλεπε να διαφημίζουν.

Έτσι, μια φορά είδε μια πανέμορφη κοπέλα μέσα σ' ένα καινούριο αφρόλουτρο.

«Μπλουμ. Μπλουμ! το αφρόλουτρό σας. Με Μπλουμ, Μπλουμ είστε πάντα υγιείς και ευτυχείς», έλεγε η διαφήμιση.

Πρωί πρωί, λοιπόν, αγόρασε τρία μπουκάλια και βάλθηκε μονοκοπανιά να γίνει «υγιής και ευτυχής". Πήρε το 'να μπουκάλι, το άδειασε στην μπανιέρα και χώθηκε μέσα. Μόνο που πλατσούρισε λιγάκι, κι ένας ωραίος αφρός απλώθηκε παντού. Και καθώς τσαλαβουτούσε, ο αφρός γινόταν όλο και περισσότερος και ψήλωνε, ώσπου ο άνθρωπος χώθηκε μέχρι τη μύτη κι έμοιαζε σαν να βρίσκεται μέσα σε μια παχύρρευστη μαρέγκα*.

Προσπαθούσε ν' απαλλαγεί απ' τις σαπουνάδες - δεν μπορούσε ούτε αέρα πια να πάρει - μα αυτές όλο και πύκνωναν και σκορπιζόταν ψηλά, για να διαλυθούν μέσα σε χιλιάδες σαπουνόφουσκες. Ο αφρός φούσκωνε και μεγάλωνε κι ανέβαινε. Έφτασε πάνω απ' το κεφάλι του ανθρώπου, ίσαμε το ταβάνι. Αυτός ο ίδιος, βέβαια, ούτε τόσο δα δεν αισθανόταν «υγιής και ευτυχής". Έβλεπε γύρω του μόνο άσπρα κι η μύτη του και τ' αυτιά του ήταν γεμάτα σαπουνάδες.

Ολόκληρος - χέρια, πόδια - χτυπιόταν φωνάζοντας «Στοπ! Στοπ!" και κατάπινε συνέχεια όλο αυτό το πράγμα. Η γυναίκα του και τα παιδιά του έσπασαν τρομαγμένοι την πόρτα. Ένα πηχτό άσπρο σύννεφο σαπουνάδας ανάβλυζε μέσ' απ' το μπάνιο και πάνω σ' αυτό ο άνθρωπος χτυπούσε πόδια και χέρια λαχανιάζοντας, φτύνοντας και βήχοντας.

Ούρσουλα Βέλφελ

* η μαρέγκα = το ασπράδι του αβγού

Ετοιμάζεσαι για διακοπές;

Διακοπές στην Ελλάδα!
Κάνε τις διακοπές σου στις ομορφότερες ακρογιαλιές του κόσμου. Κολύμπησε στα γαλανά νερά της θάλασσας και απόλαυσε τον ήλιο στις χρυσές της ακρογιαλιές.

Ε.Ο.Τ.
(Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού)

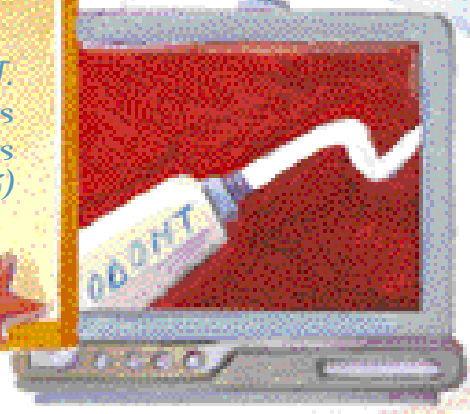

Για
κάτασπρα δόντια
ΑΣΠΡΟΔΟΝΤ
Χαμογελάστε άφοβα μπροστά στον καθρέπτη σας
Χρησιμοποιήστε οδοντόκρεμα
ΑΣΠΡΟΔΟΝΤ
Χάρη στη μοναδική της σύνθεση, σε τέσσερις βδομάδες θα έχετε πιο λευκό χαμόγελο.

"Οινωδείον"

Κλασικό ελληνικό φαγάδικο για μεσημέρι και βράδυ.
Με εξαιρετικά θαλασσινά, παραδοσιακά μαγειρευτά και μεζέδες.
Προτιμήστε να πάτε εκεί τα μεσημέρια, γιατί υπάρχουν και πολλά μαγειρευτά και φάτε στο τέλος καρυδόπιτα με παγωτό.

Η διαφήμιση

Καλέ τι μας λες εκεί!
Δεν είμ' άδειο εγώ σακί,
να μού βάζουν στο κεφάλι,
ό,τι κι όσα θέλουν άλλοι.

Τι θα φάω, τι θα πω,
με τι ρούχα να ντυθώ,
ποιό παιχνίδι θ' αποχτήσω
και ποιά τσίκλα θα μασήσω.

Όλη μέρα ολόγυρά μου,
διαφήμιση κυρά μου,
προσπαθείς με κάθε τρόπο
στην καρδιά μου να βρεις τόπο.

Κι όλο πιότερο γλυκαίνεις
κι όλο πιο πολύ ομορφαίνεις
αλλά... μην πανηγυρίζεις,
γιατί δε με ξεμυαλίζεις.

Μαρία Γουμενοπούλου

Ερωτήσεις:

- Τι έλεγε η διαφήμιση για το αφρόλουτρο «Μπλουμ Μπλουμ»;
- Γιατί αγόρασε ο άνθρωπος το «Μπλουμ Μπλουμ»; Τι έπαθε;
- Θα μπορούσε με το αφρόλουτρο να γίνει υγιής και ευτυχής;
- Πώς χαρακτηρίζεις αυτό τον άνθρωπο;
- Ποιά υπερβολή είχε αυτή η διαφήμιση;
- Ξέρεις εσύ διαφημίσεις που έχουν μέσα υπερβολές;
- Εσύ βλέπεις διαφημίσεις; Ποιές σου αρέσουν;

- Καταγράφω τέσσερις διαφημίσεις που βρίσκω σε εφημερίδες ή περιοδικά και προσπαθώ να τις αποδώσω στα Ελληνικά.
- Κάνω διαφήμιση ενός προϊόντος, π.χ., σοκολάτας, γάλακτος ή οποιουδήποτε άλλου.
- Βρίσκω και χρησιμοποιώ εκφράσεις που θα κάνουν το προϊόν ελκυστικό στον καταναλωτή.

Λεξιλόγιο

η διαφήμιση
διαφημίζω
το προϊόν
ο ελκυστικός -ή, -ό
ο υγιής, -ή, -ές
ο ευτυχής -ή, -ές
επικοινωνώ
σημειώνω
επιλέγω
απολαμβάνω
αξέχαστος -η, -ο

ενότητα

14

Στα δίχτυα του Διαδικτύου (internet)

α. Στα δίχτυα του διαδικτύου

– Αντιγόνη μου, πώς πήγε το σχολείο σήμερα;

– Καλά, μπαμπά. Εσύ πώς πέρασες στη δουλειά σου;

– Δουλειά, παιδί μου, πολλή δουλειά, γι' αυτό γυρνάω βράδυ. Τι μάθατε στο σχολείο σήμερα;

– Σήμερα πήγαμε για ψάρεμα.

– Τι κάνατε, λέει;

– Πήγαμε για ''ψάρεμα''. Η δασκάλα μας έφερε στη τάξη το νέο της φορητό υπολογιστή και καλώδιο και συνδεθήκαμε με την τηλεφωνική γραμμή του γραφείου της διευθύντριας του σχολείου.

– Για λέγε...

– Λοιπόν, στην Ιστορία είχαμε για τους θεούς των αρχαίων Ελλήνων κι επισκεφτήκαμε το αρχαιολογικό μουσείο της Αθήνας.

– Και το ψάρεμα;

– Αχ, βρε μπαμπά. Με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και μια τηλεφωνική γραμμή μπορείς να μπεις στο Internet (Διαδίκτυο). Net σημαίνει δίχτυ σαν κι αυτό του θείου Νίκου στο χωριό. Είπα κι εγώ στην κυρία μου ότι πήγαμε ψάρεμα κι όλοι βάλαμε τα γέλια. Ο Γιώργος σήκωσε τα μπατζάκια* του σαν σωστός ψαράς κι η δασκάλα σκούπιζε τα δάκρυά της από τα γέλια.

– Μπράβο! Καλό αστείο, κόρη μου. Τι ''ψάρια'' πιάσατε λοιπόν;

– Α, είδαμε πλάκες* με γραμμένους νόμους, πήλινα* δοχεία, αγάλματα, νομίσματα...

– Κι εσένα τι σου άρεσε πιο πολύ;

– Εμένα μ' άρεσε πιο πολύ ένα άγαλμα ενός Σπαρτιάτη πολεμιστή μ' ένα δόρυ* στο δεξί χέρι.

– Δόρυ; Πού την έμαθες αυτή τη λέξη;

– Ρώτησα τη δασκάλα μου, πατέρα.

– Αντιγόνη μου, αυτό το καλοκαίρι θα σταματήσουμε στην Αθήνα να επισκεφτούμε το αρχαιολογικό μουσείο, εντάξει;

– Εντάξει, αλλά μέχρι τότε γιατί δεν αγοράζουμε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή να πηγαίνουμε κάθε μέρα;

Κ. Λουκέρης
Νέα Υόρκη

* το μπατζάκι = το κάτω μέρος του παντελονιού
* η πλάκα = επίπεδο πήλινο ή πέτρινο αντικείμενο
* ο πήλινος, η, ο = φτιαγμένος από πηλό, λάσπη
* το δόρυ = αρχαίο όπλο, μεταλλικό κοντάρι με σουβλερή μύτη

β. Το δώρο του Πέτρου

Η γιαγιά του Πέτρου δεν ξέρει τι δώρο να του πάρει για τη γιορτή του και ρωτάει το γιο της, τον Περικλή, πατέρα του Πέτρου.

– Τι λες κι εσύ Περικλή μου, τι δώρο θα 'θελε ο Πέτρος;
– Μάνα, πόσα χρήματα θα ξοδέψεις;
– Θα δώσω όσα χρειάζονται, ένα εγγόνι έχω. Εσύ τι θα αγοράσεις;
– Μάνα, ο Πέτρος θέλει έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, αλλά θα κοστίσει αρκετά.
– Τα φοβάμαι αυτά τα μηχανήματα βρε παιδί μου. Όλο βία, κακές πράξεις κι ο Πέτρος είναι δέκα χρονών.
– Ναι, αλλά και καλό παιδί. Θα του είναι χρήσιμος. Θα μάθει να γράφει τις εργασίες του, θα παίζει και εκπαιδευτικά παιχνίδια, θα επικοινωνεί με τα ξαδέλφια του στην Ελλάδα και στην Αυστραλία. Θα του κάνει καλό. Ο Πέτρος είναι παιδί με μέτρο.
– Φοβάμαι γι' αυτά που ακούω. Η εγγονή της Αντιγόνης κάθεται όλη μέρα μπροστά στην οθόνη. Μόνο όταν έχει πονοκέφαλο τ' αφήνει το ευλογημένο το μηχάνημα.
– Μάνα, θυμάσαι τι έλεγες, όταν είπα πως θα πάω στην Αμερική; Ότι έχει κινδύνους κι ότι φοβάσαι μην πάρω τον κακό το δρόμο. Και να τώρα, δόξα τω Θεώ, που είμαστε μια χαρά. Ξέρεις γιατί; Γιατί πάντα θυμόμουν το θείο Βαγγέλη που έλεγε ''παν μέτρον άριστον'', δηλαδή για όλα πρέπει να υπάρχει μέτρο.
– Αν αγοράσουμε τον ... πώς τον λένε, ποιος θα κοιτάζει τι βλέπει ο Πέτρος;
– Στην αρχή θα κοιτάζουμε εγώ κι η μάνα του, μετά θα μάθει μόνος του.
– Μού το υπόσχεσαι;
– Ναι, μάνα, σού το υπόσχομαι.
– Εντάξει, πώς το είπαμε αυτό που θα πάρουμε;
– Ηλεκτρονικό υπολογιστή, μάνα.
– Σε καλό να μας βγει, γιε μου.

Κ. Λουκέρης
Νέα Υόρκη

Ερωτήσεις:

- Ποιοί συζητούν στο κείμενο;
- Γιατί μπήκαν στο Διαδίκτυο η Αντιγόνη και οι συμμαθητές της;
- Τι αστεία έκαναν η Αντιγόνη και ο Γιώργος;
- Γιατί φοβάται η γιαγιά του Πέτρου τον ηλεκτρονικό υπολογιστή;
- Τι θα μπορεί να κάνει στον υπολογιστή ο Πέτρος;
- Τι κάνει στον υπολογιστή η εγγονή της Αντιγόνης;

Διαβάζω το διάλογο:

Πατέρας: Πέτρο, βλέπεις πουθενά τον πωλητή;
Πέτρος: Να, εκεί είναι.
Πατέρας: Ωραία, πάμε... Γεια σας.
Πωλητής: Παρακαλώ τι θα θέλετε;
Πατέρας: Ενδιαφερόμαστε για έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή νέας τεχνολογίας.
Πωλητής: Για ποιόν συγκεκριμένα;
Πατέρας: Δεν έχουμε ακόμα αποφασίσει. Θα θέλαμε να μας πείτε κάποια πράγματα. Να μας ενημερώσετε.
Πωλητής: Λοιπόν. Ας μιλήσουμε για τη χωρητικότητα της μνήμης. Θα σας συνιστούσα έναν υπολογιστή που να έχει χωρητικότητα 64 RAM.
Πατέρας: Ναι, συμφωνώ. Για το σκληρό δίσκο τι χωρητικότητα θα μας προτείνατε;
Πωλητής: 8 GB. Να δούμε και για την οθόνη;
Πέτρος: Να πάρουμε οθόνη χαμηλής ακτινοβολίας.
Πατέρας: Ναι. Μια οθόνη χαμηλής ακτινοβολίας 17 ιντσών.
Πωλητής: Εκτυπωτή θα πάρετε;

ενότητα

15

Τα παιδιά αλληλογραφούν

Ονομάζομαι Κώστας Δημητρίου. Είμαι 11 ετών. Γεννήθηκα στην Αδελαΐδα της Αυστραλίας και πηγαίνω στην Ε΄ τάξη του ελληνικού σχολείου. Θέλω να μάθω τα ελληνικά για να επισκεφτώ τη χώρα που γεννήθηκαν οι γονείς μου.

Αγαπώ πολύ το ποδόσφαιρο. Τα Σαββατοκύριακα πηγαίνω στο γήπεδο και παίζω ποδόσφαιρο.

Θέλω να αλληλογραφήσω με παιδιά από όλη την Ελλάδα. Περιμένω γράμματά σας στη διεύθυνση:

Kostas Dimitriou,
S. George Hall N. SA 2218
ADELAIDE
AUSTRALIA

Γεια σας!
Είμαι ο Κώστας Καλαποδάκης. Είμαι 11 χρονών και μένω στον Καναδά.

Λατρεύω τα γλυκά και τα παγωτά. Αγαπώ πολύ τα ζώα. Έχω ένα σκύλο που τον φωνάζω Τζόι και είμαστε αχώριστοι φίλοι.

Έχω δύο μεγαλύτερες αδελφές. Την Ελευθερία και τη Νατάσα που είναι δίδυμες.

Θέλω να κάνω ένα ταξίδι στην Ελλάδα, για να γνωρίσω τους συγγενείς μας που ζουν στην Κρήτη.

Ελπίζω σύντομα να τα καταφέρω. Ως τότε, περιμένω τα γράμματά σας στη διεύθυνση:

George Kalopodakis
Brut Mill House
CM 20 CANADA

Το όνομά μου είναι Γιάννα Πετροπούλου και είμαι 12 χρόνων.

Γεννήθηκα στη Γερμανία, αλλά είμαι και αισθάνομαι Ελληνίδα. Οι γονείς μου ήρθαν πριν από πολλά χρόνια στη Γερμανία. Ο πατέρας μου εργάζεται σε μια βιομηχανία αυτοκινήτων και η μητέρα μου σ' ένα αρτοποιείο. Τα καλοκαίρια περνάω τις διακοπές μου στην Ελλάδα μαζί με τον παππού και τη γιαγιά που ζουν στην Καλαμάτα.

Έχω μια μεγαλύτερη αδελφή που τη λένε Κωνσταντίνα και πολλούς φίλους Έλληνες, Γερμανούς, Ιταλούς και Τούρκους.

Μπορείτε να μου στείλετε τα γράμματά σας στη διεύθυνση:

Ioanna Petropoulou,
Schiller, str. 14
6060 OFFENBACH
DEUTSCHLAND

Το όνομά μου είναι Ειρήνη Lang. Γεννήθηκα στις ΗΠΑ. Ο πατέρας μου είναι Αμερικανός και η μητέρα μου Ελληνίδα από την Κύπρο.

Μου αρέσει ο χορός και η μουσική. Ξέρω να χορεύω πολλούς ελληνικούς χορούς και μαθαίνω πιάνο και κιθάρα.

Το αγαπημένο μου μάθημα είναι η ιστορία, αλλά δεν μου αρέσουν καθόλου τα Μαθηματικά.

Θέλω πολύ να αλληλογραφήσω με παιδιά από την Ελλάδα και την Κύπρο. Η διεύθυνσή μου είναι:

Irene Lang,
46 Downes Str.
USA

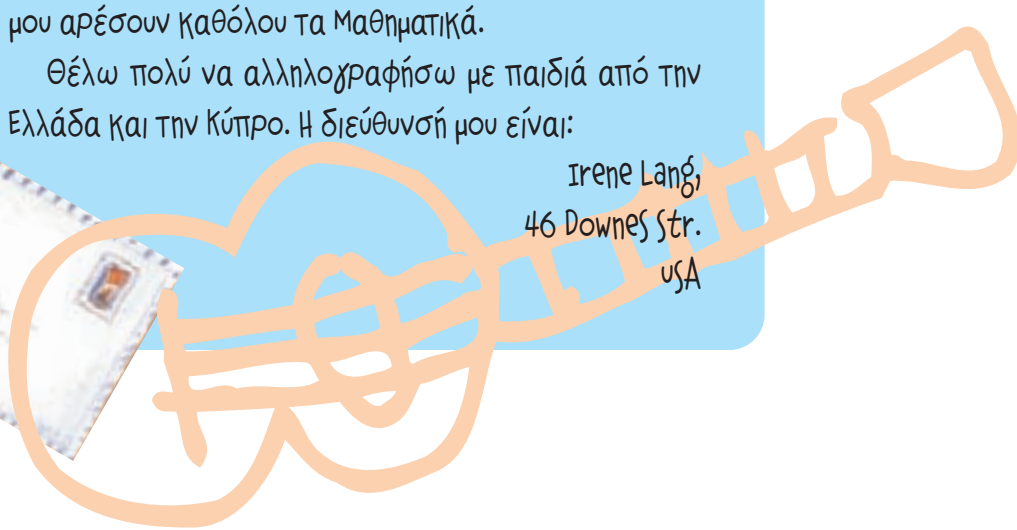

Ένα γράμμα από την Ελλάδα

Θεσσαλονίκη, 2/10/2000

Με λένε Μαρία Μακεδονίτη και είμαι 11 χρονών.

Μένω σε μια από τις ομορφότερες πόλεις της Ελλάδας, τη Θεσσαλονίκη.

Έχω μια αδελφή και έναν αδελφό. Την αδελφή μου τη λένε Ελισάβετ, αλλά τη φωνάζουμε Ελίζα. Πηγαίνει στην Α' Γυμνασίου και με περνάει ένα χρόνο.

Ο αδελφός μου είναι πιο μικρός από μένα. Είναι πεντέμισι χρονών και μου μοιάζει πολύ. Έχει γαλάζια μάτια και κατάξανθα μαλλιά.

Μού αρέσει πολύ η μουσική και η ζωγραφική. Όταν έχω χρόνο, φτιάχνω αντικείμενα από χαρτί, πηλό ή γύψο και στολίζω με αυτά το δωμάτιό μου. Μαζεύω γραμματόσημα από όλο τον κόσμο και έχω φτιάξει μια πλούσια συλλογή.

Από τον αθλητισμό προτιμώ το κολύμπι. Το καλοκαίρι στη θάλασσα και το χειμώνα σε πισίνα. Λατρεύω τα ταξίδια και τις εκδρομές. Με την οικογένειά μου έχουμε επισκεφθεί σχεδόν όλη την Ελλάδα, αλλά δεν έχω πάει ποτέ σε άλλη χώρα.

Το όνειρό μου είναι, όταν μεγαλώσω, να γίνω αεροσυνοδός για να ταξιδεύω σε όλο τον κόσμο. Μου αρέσει να γνωρίζω καινούριους τόπους και να κάνω νέους φίλους.

Περιμένω τα γράμματά σας στη διεύθυνση

Μαρία Μακεδονίτη,
Μεγάλου Αλεξάνδρου 18
53 486 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΕΛΛΑΔΑ

Φιλιά από την Ελλάδα

Όποιος θέλει να αλληλογραφήσει με παιδιά στην Ελλάδα μπορούμε να τον/την βοηθήσουμε. Αρκεί να μας γράψει ή να μας στείλει ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στη διεύθυνσή μας.

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Σχολή Επιστημών Αγωγής
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ
74 100 ΡΕΘΥΜΝΟ, GR
E-mail: ediamme@edc.uoc.gr
www.uoc.gr/diaspora

Προσέχω τα παρακάτω ταχυδρομικά στοιχεία:

Θέση γραμματοσήμου

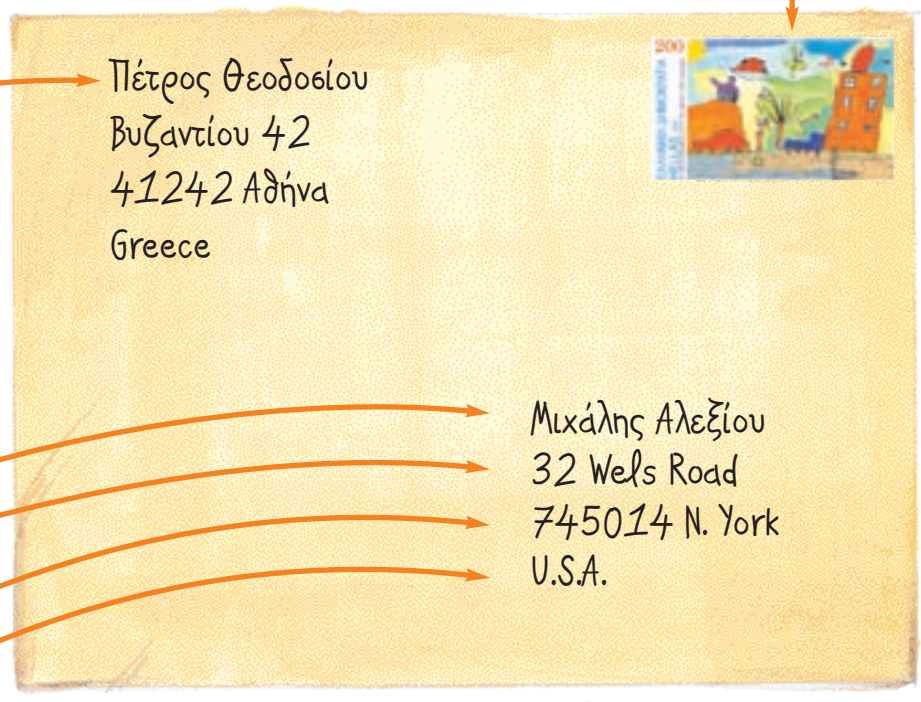

Αποστολέας

Παραλήπτης

Διεύθυνση

Τόπος προορισμού

Χώρα προορισμού

Αποστολέας:
αυτός που στέλνει το γράμμα

Παραλήπτης:
αυτός που παίρνει το γράμμα

Διεύθυνση:
η οδός και ο αριθμός

Τόπος προορισμού:
ο κωδικός αριθμός και το όνομα
της πόλης που πηγαίνει το γράμμα

Χώρα προορισμού:
η χώρα που πηγαίνει το γράμμα

Θέλω να στείλω ένα γράμμα σε ένα φίλο μου στην Ελλάδα. Πάνω αριστερά στο φάκελο γράφω τη διεύθυνσή μου και κάτω δεξιά γράφω τη διεύθυνση του φίλου μου.

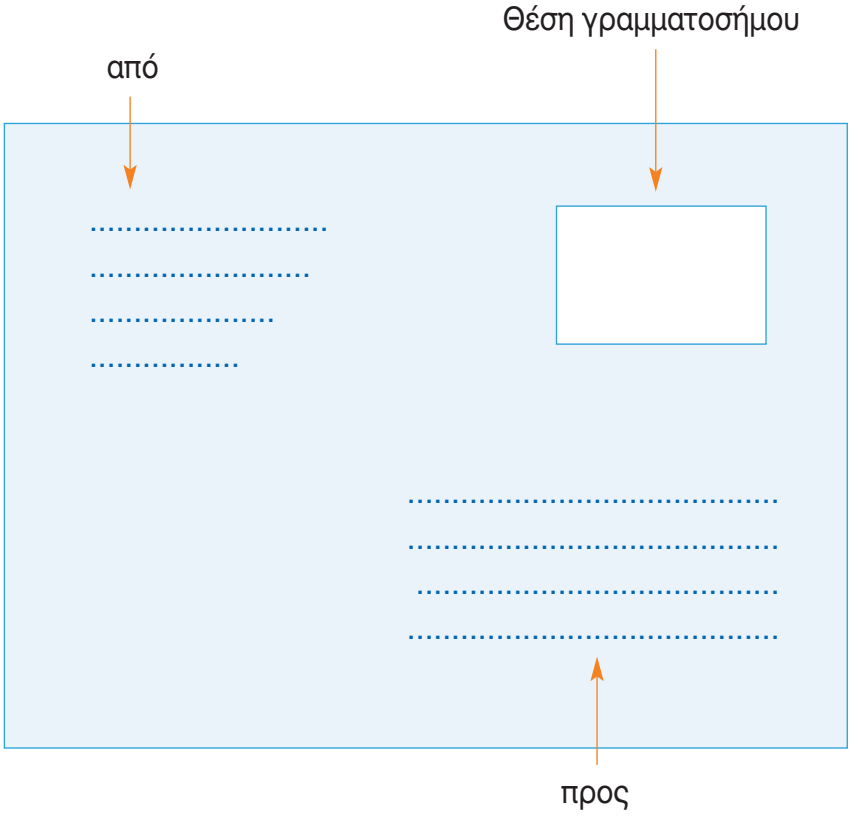

Ελληνικά γραμματόσημα

Λεξιλόγιο

η αλληλογραφία
η διεύθυνση
το γραμματόσημο
το γράμμα
ο συγγενής, ής, ές
στέλνω
η συλλογή
αισθάνομαι
λατρεύω
επισκέπτομαι

ενότητα 16

Η Φτωχή και το Αλάτι

Μια φορά κι έναν καιρό ζούσε σ' ένα χωριό ένας πολύ φτωχός άνθρωπος. Είχε τρεις θυγατέρες που τον βοηθούσαν καθημερινά στις δουλειές του.

Μια μέρα κάλεσε κοντά του τις τρεις θυγατέρες του, για να δει πόσο τον αγαπάνε.

– Παιδιά μου, είμαι πολύ ευχαριστημένος από τις δουλειές που μού κάνετε. Θα ήθελα όμως να ήξερα και αν μ' αγαπάτε.

Η πρώτη κόρη έσκυψε, τον φίλησε και του είπε: Εγώ πατέρα σε αγαπώ σαν το χρυσάφι.

Η δεύτερη κόρη, γονάτισε, του φίλησε το χέρι και του είπε: Εγώ πατέρα σε αγαπώ σαν το ασήμι.

Η τρίτη θυγατέρα είπε στον πατέρα της: Εγώ πατέρα σε αγαπώ σαν το αλάτι.

Όταν άκουσε ο πατέρας πως η μικρότερη κόρη του τον αγαπούσε τόσο λίγο, θύμωσε και της είπε:

– Οι άλλες αδελφές σου με αγαπούνε σαν το ασήμι και το χρυσάφι κι εσύ μ' αγαπάς σαν το αλάτι; Να φύγεις αμέσως από το σπίτι μου. Δε θέλω να σε βλέπω στα μάτια μου. Και την έδιωξε από κοντά του.

Η κοπέλα έφυγε από το πατρικό της σπίτι. Όλη μέρα περπατούσε ολομόναχη μέσα σ' ένα δάσος. Κοίταζε να συναντήσει κανένα άνθρωπο για να τον ρωτήσει και να μάθει πώς μπορεί να πάει στην πόλη για να βρει ένα σπίτι να κάνει την υπηρέτρια.

Από το πολύ περπάτημα η κοπέλα κουράστηκε και κάθισε σε μια πέτρα να ξεκουραστεί. Εκεί που καθόταν, περνά ένας κυνηγός και της λεει:

– Τι ζητάς κοπέλα μου, εδώ πέρα σε τέτοιο έρημο τόπο;

Η κοπέλα είπε στον κυνηγό ότι ο πατέρας της την έδιωξε από το σπίτι και ότι ήθελε να πάει στην πόλη για να βρει ένα σπίτι να δουλεύει.

– Αν θέλεις, έλα στο σπίτι μου. Εγώ θέλω μιαν υπηρέτρια, της λεει ο κυνηγός.

Η κοπέλα δέχτηκε, ακολούθησε τον κυνηγό και πήγανε στην πόλη στο σπίτι του.

Και τι να δει! Ο κυνηγός είχε ένα ωραίο παλάτι. Ήταν βασιλόπουλο.

Η κοπέλα έμεινε κάμποσο καιρό στο παλάτι. Ήταν πολύ εργατική, τίμια, έξυπνη και όμορφη. Το βασιλόπουλο την αγάπησε και ήθελε να την πάρει γυναίκα του. Μια μέρα, λοιπόν, της λεει: Θέλω να σε παντρευτώ. Να γίνεις η γυναίκα μου.

– Εγώ είμαι φτωχιά. Ταιριάζει να πάρω εσένα; απάντησε η κοπέλα.

– Είσαι φτωχιά, αλλά είσαι καλή και φρόνιμη και θέλω να σε πάρω, της απάντησε το βασιλόπουλο.

Η κοπέλα δέχτηκε και όρισαν τους γάμους τους. Κάλεσαν και πολύ κόσμο. Έστειλαν και κάλεσαν και τον πατέρα της κοπέλας. Του είπαν να πάει στο γάμο του βασιλόπουλου, χωρίς να του πουν πως η νύφη ήταν κόρη του.

Η μέρα του γάμου έφθασε. Ο πατέρας με τις δυο του κόρες ήρθε. Ο γάμος έγινε κι όλοι οι καλεσμένοι κάθισαν στο τραπέζι.

Η νύφη είπε στους υπηρέτες να βάλουνε του πατέρα της ασημένια πιάτα και χρυσά μαχαιροπίρουνα αλλά στο φαγητό του να μη βάλουν καθόλου αλάτι. Έτσι κι έγινε.

Εκάθισαν όλοι κι έτρωγαν. Ο πατέρας της όμως δεν έτρωγε, επειδή το φαγητό του ήταν εντελώς ανάλατο. Τότε πήγε κοντά η νύφη και του λεει:

– Γιατί εσύ γέροντα δεν τρως το φαγητό σου;

– Δεν μπορώ, γιατί δεν έχει καθόλου αλάτι, της απαντά.

Τότε η νύφη του λέει:

– Θυμάσαι μια φορά, που σου είπα ότι σε αγαπώ σαν το αλάτι κι εσύ μ' έδιωξες από το σπίτι; Έχεις τώρα τα ασημένια πιάτα και τα χρυσά μαχαίρια και πιρούνια, αλλά σου λείπει το αλάτι.

Τότε ο γέροντας κατάλαβε πως ήταν η κόρη του. Την αγκάλιασε, τη φιλούσε κι έκλαιγε και της ζητούσε να τον συγχωρέσει.

– Έχεις δίκιο κόρη μου. Συγχώρα με.

Η κόρη είχε κιόλας συγχωρέσει τον πατέρα της. Ζήτησε από τον άντρα της και κράτησαν στο παλάτι τον πατέρα και τις αδελφές της.

Και ζήσανε αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα.

Διασκευή: Μιχάλης Ι. Βάμβουκας

Αινίγματα

❶

Η μάνα μου μ' εγέννησε
ο ήλιος μ' ανατρέφει
κι αν με ξανάβρει η μάνα μου
με παίρνει, με πεθαίνει.

❷

Όταν είναι στο νερό
το νερό δεν πίνεται,
αν και απ' το νερό γίνεται,
Χρώμα δεν έχει ούτε μυρίζει,
τριμμένο κι άτριφτο νοστιμίζει.

❸

Θα το ρίξεις στο φαϊ σου
για τη γεύση τη δική σου.

Ερωτήσεις:

- Τι θέλησε να μάθει ο πατέρας από τις τρεις του κόρες;

– Τι έκανε στη μικρή του κόρη; Γιατί;
– Πού πήγε η κοπέλα; Τι έγινε εκεί;
– Πότε άλλαξε γνώμη ο πατέρας για την κόρη του;

Δραστηριότητα

Με τους συμμαθητές-τριές μου ''παίζω'' το παραμύθι.

Λεξιλόγιο

συναντώ
το περπάτημα
η υπηρέτρια
συγχωρώ
ο έρημος, η, ο
ο εργατικός, ή, ό
ο τίμιος, α, ο
ο φρόνιμος, η, ο
ο ανάλατος, η, ο

ενότητα

17

Ο κυρ Μιχάλης Κάσιαλος

Η ζωγραφιά αυτή είναι του Κύπριου λαϊκού ζωγράφου Μιχάλη Κάσιαλου. Οι γονείς του ήτανε χωρικοί από το χωριό Άσσια. Είχανε ένα μικρό χωραφάκι και πολλά παιδιά. Μόλις ο Μιχάλης τελείωσε το Δημοτικό, τον βάλανε δίπλα σ' ένα τσαγκάρη για να μάθει την τέχνη του υποδηματοποιού.

Όταν είχε λίγο χρόνο, έπιανε πηλό κι έφτιαχνε αγαλματάκια. Ό,τι μέταλλο έβρισκε το σκάλιζε για να το κάνει σαν τα παλιά νομίσματα.

Πέρασαν πολλά χρόνια, το αγοράκι μεγάλωσε, παντρεύτηκε, έκανε και κείνος δικά του παιδιά. Μα πάντα ζούσε με τον καημό να φτιάξει κάτι δικό του με πηλό και με χρώματα.

Πέρασαν κι άλλα χρόνια, παντρεύτηκαν τα παιδιά του.

Όταν άρχισε το 1955 ο αγώνας των Κυπρίων εναντίον των Άγγλων, ο κυρ Μιχάλης θέλησε να βοηθήσει κι αυτός στον απελευθερωτικό αγώνα. Ήτανε όμως κιόλας γέρος, πάνω από 65 χρονών.

Είπε λοιπόν: Εγώ θα ζωγραφίσω τους αγωνιστές. Κι άρχισε να ζωγραφίζει από το πρωί ίσαμε το βράδυ.

Ήτανε πια 70 χρονών. Φόραγε πάντα βράκες και κάτασπρη πουκαμίσα. Ρώταγε την κυρά- Ρήνη, την αγαπημένη του, αν της άρεσε κάθε ζωγραφιά που τελείωνε. Και σαν εκείνη του 'λεγε "ναι, είναι σπουδαία", αυτός χαιρότανε σαν να του 'λεγε μπράβο ο κόσμος ολόκληρος. Και ξαναριχνόταν στη δουλειά. Και μια που η Κύπρος του είχε πια λευτερωθεί κι είχε ζωγραφίσει όλους του ήρωές της, βάλθηκε να ζωγραφίσει όλες τις ομορφιές του τόπου του.

Τώρα πια μπροστά στο φτωχικό του σπίτι μια ταμπέλα έγραφε: ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΣΙΑΛΟΣ, λαϊκός ζωγράφος και μπαινόβγαιναν άνθρωποι από το πρωί ίσαμε το βράδυ να θαυμάσουν και ν' αγοράσουν τα έργα του.

Ο Κάσιαλος που γίνηκε ζωγράφος στα εβδομήντα του χρόνια, στα ογδόντα οχτώ του ήταν διάσημος πια. Και καθώς αγαπούσε με πάθος το χωριό του, αποφάσισε να χτίσει μόνος του μια εκκλησία και να τη ζωγραφίσει ολόκληρη μοναχός του.

Κι αυτό το μεγάλο του όνειρο το έκανε πραγματικότητα. Το 1973 ο αρχιεπίσκοπος Μακάριος εγκαινίασε την εκκλησία του κυρ Μιχάλη κι οι καμπάνες διαλαλούσαν χαρούμενες το μεγάλο γεγονός.

Όμως το θαυμαστό παραμύθι του μεγάλου Κύπριου λαϊκού

ζωγράφου δεν τελείωσε όμορφα, όπως τα παραμύθια. Τον Αύγουστο του 1974 οι Τούρκοι μπήκανε στην Κύπρο, μπήκανε και στην Άσσια. Κι όπως γίνεται πάντα στον πόλεμο, που τίποτα δε σέβεται, ούτε τέχνη, ούτε γεράματα, ούτε ανθρώπινες ζωές, ρήμαξαν και σκότωσαν αθώους. Ανάμεσά τους ήταν κι ο γερο-Κάσιαλος. Αυτός που τόσο τραγούδησε την ελευθερία της Κύπρου και τις ομορφιές της. Όμως, αν και εκείνος πέθανε, μένουν αθάνατες οι εικόνες του, που μιλούν ακόμα για 'κείνον και την Κύπρο την πατρίδα του.

Διασκευή: Τατιάνα Μιλλιέξ

Στον Πενταδάκτυλο

Βουνό μου Πενταδάκτυλε
Στη σκέψη μου πάντα σ' έχω,
Από μακρία, περήφανε,
Σε βλέπω κι απαντέχω.

Είν' η καρδούλα μου πληγή,
που μένω μακριά σου.
Θα γείρουμε μια χρυσαυγή
πάλι στην αγκαλιά σου.

Θεοκλής Κουγιάλης

Δεν σε ξεχνώ

Κερύνεια,
Δεν σε ξεχνώ, πεντάμορφη γοργόνα!
Μα κι αν το θέλω, δεν μπορώ!

Όπου κι αν πάω η δικιά σου εκόνα,
μέσα στα στήθια με πληγώνει.
Και πονώ!

Δ. Λαζάρου

Ερωτήσεις:

- Γιατί ο Μ.Κάσιαλος δεν σπούδασε σε Πανεπιστήμιο; Ποιος τον έμαθε να ζωγραφίζει;
- Πώς βοήθησε στον απελευθερωτικό αγώνα της Κύπρου;
- Πώς ήρθε το τέλος της ζωής του;

Λεξιλόγιο

ζωγραφίζω
αγωνίζομαι
η ελευθερία
λαϊκός, -ή, -ό
απελευθερωτικός, -ή, -ό
η εικόνα
η πατρίδα
η δουλειά
ο ήρωας
θαυμάζω

ενότητα 18

Ελληνικές Κοινότητες στον Κόσμο

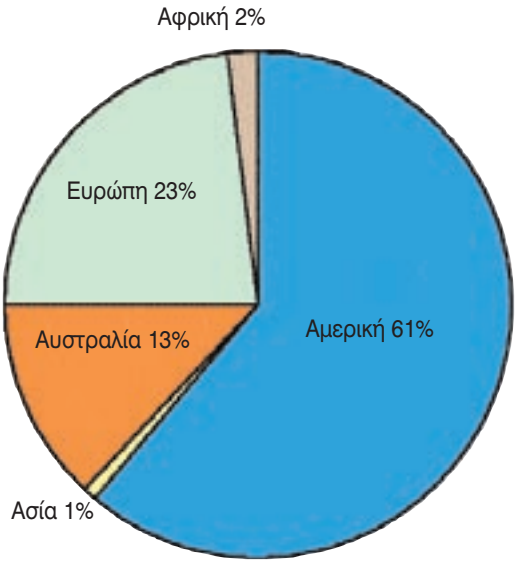

Αμερική	3.401.910
Αυστραλία	710.000
Ασία	8.280
Ευρώπη	1.282.940
Αφρική	138.330
Σύνολο	5.541.460

Οι Έλληνες από πολύ παλιά συνήθιζαν να ταξιδεύουν σ' όλο τον κόσμο. Σήμερα υπάρχουν πολλές ελληνικές κοινότητες σε διάφορες χώρες του πλανήτη μας οι οποίες παρουσιάζουν σπουδαία πολιτιστική και κοινωνική δράση. Κάθε κοινότητα είναι σαν μία ομπρέλα που κάτω από αυτή βρίσκονται σύλλογοι και ομοσπονδίες με μέλη τους Έλληνες της διασποράς από διαφορετικές γωνιές της Ελλάδας.

Ερώτηση

- Πού μένουν οι περισσότεροι και πού οι λιγότεροι Έλληνες της διασποράς;

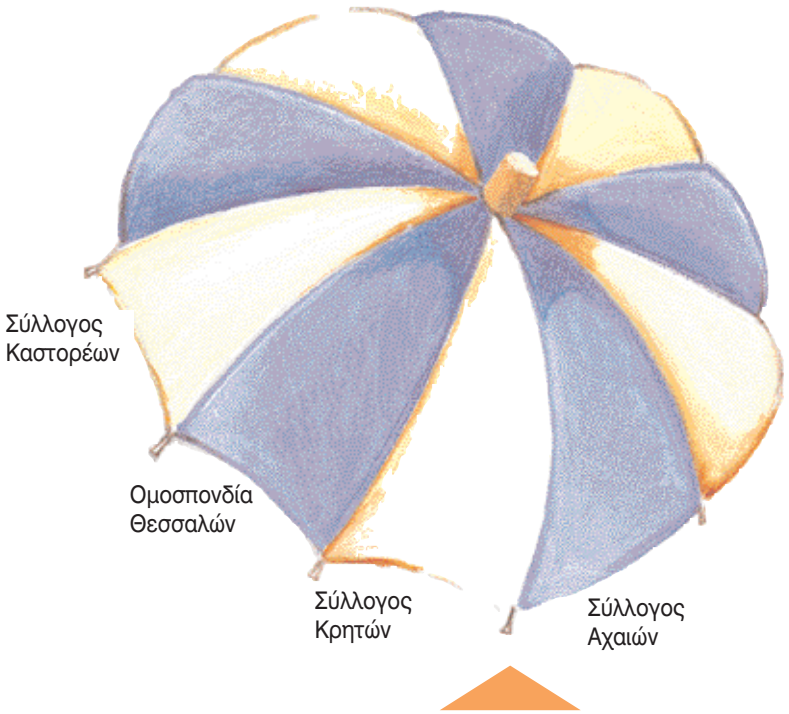

Κοίταξε την ομπρέλα της ελληνικής κοινότητας του μητροπολιτικού Τορόντου. Κάτω από αυτήν κρύβονται 135 σύλλογοι!

Συζήτησε με τους συμμαθητές σου για την ομπρέλα της δικής σας ελληνικής κοινότητας.

Καναδάς
Η.Π.Α.
ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ
Βραζιλία
Αργεντινή
Μεσόγειος
Νότιος Αφρική
❶ Αγγλία
❷ Βέλγιο
❸ Γαλλία
❹ Γερμανία
❺ Ιταλία
❻ Κύπρος
❼ Ελλάδα
❽ Ουκρανία
❾ Γεωργία

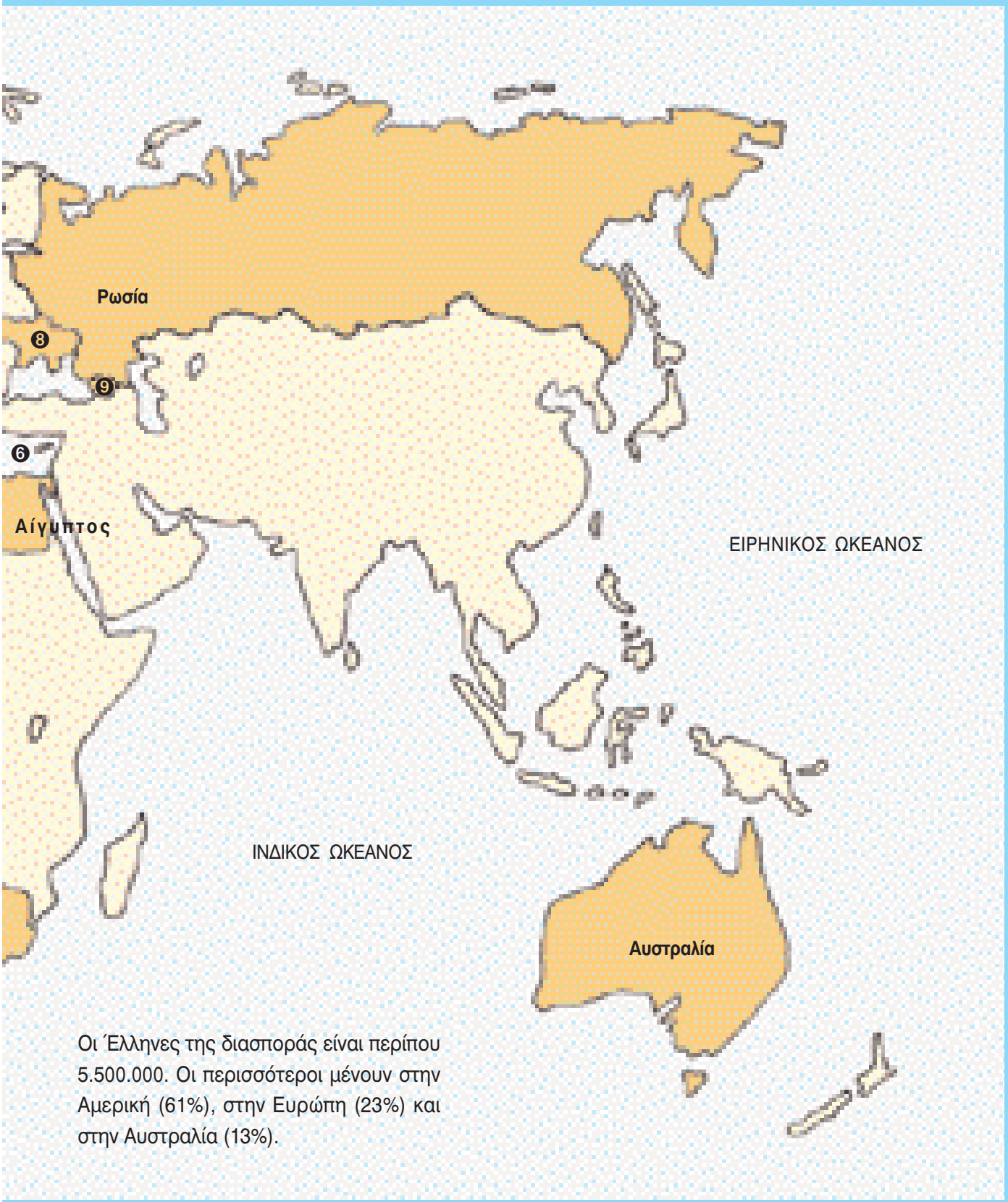

Οι Έλληνες της διασποράς είναι περίπου 5.500.000. Οι περισσότεροι μένουν στην Αμερική (61%), στην Ευρώπη (23%) και στην Αυστραλία (13%).

Πού ζουν Έλληνες ομογενείς; Πού ζουν Έλληνες ομογενείς; Πού ζουν Έλληνες ομογενείς;

- **Οι Έλληνες όπου κι αν βρίσκονται προσπαθούν με ιδιαίτερο ζήλο να διατηρήσουν ο,τιδήποτε ελληνικό.**

▲ Πηγαίνουν τα παιδιά τους σε ελληνικά σχολεία για να μάθουν την ελληνική γλώσσα.

▲ Διοργανώνουν παρελάσεις στις εθνικές γιορτές.

Δίνουν παραστάσεις αρχαίων και νεοελληνικών θεατρικών έργων.▼ ►

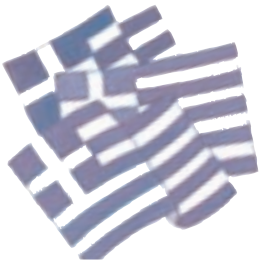

- **Διατηρούν τα ελληνικά ήθη και έθιμα.**

- **Γιορτάζουν με ευλάβεια τις χριστιανικές γιορτές.**

Εφημερίδα ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ
Πέμπτη 21 Ιανουαρίου 1999

ΠΑΛΛΕΣΒΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΕΛΒΟΥΡΝΗΣ
ΚΑΙ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ
ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΟΥΖΟΥ

31 Ιανουαρίου 1999, 11π.μ. - 7 μ. μ., Λεσβιακό Σπίτι

...Στη μακρινή Αυστραλία, οι άνθρωποι που έφυγαν από την Λέσβο δεν έχουν αλλάξει. Κρατούν γερά, μ' ένα πάθος που δεν δοκιμάζουν να κρύψουν, τα έθιμα και τις παραδόσεις του πανέμορφου νησιού τους και δεν ξεχνούν να τα ζωντανεύουν όπως τα έζησαν στα παιδικά και νεανικά τους χρόνια.

Η γιορτή του ούζου, που διοργανώνεται αυτή την εποχή κάθε χρόνο στο Λεσβιακό Κτήμα, δεν έχει τίποτα να ζηλέψει από την ίδια γιορτή που γίνεται στο νησί...

- **Γλεντούν ελληνικά.**

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ
ΣΤΗΝ ΟΤΤΑΒΑ

«Ζήστε μια μέρα ελληνικά!»
Πάρτε μια γεύση από Ελλάδα στο
πανηγύρι της Οτάβας
Από τις 15-25 Αυγούστου
με χορό, τραγούδι, φαγητό.
Επισκεφθείτε την εκκλησία.
Δείτε την πολιτιστική έκθεση.
Γνωρίστε τους Έλληνες
καλλιτέχνες. Και θαυμάστε
τα έργα τους. Πάρτε ένα μάθημα
ελληνικής γλώσσας. Μάθετε να
μαγειρεύετε ελληνικά φαγητά.
Δοκιμάστε τα ελληνικά
φαγητά και γλυκά.
Διασκεδάστε με ελληνική
μουσική και χορό και με έναν
τρόπο που μόνο οι Έλληνες
ξέρουν να διασκεδάζουν!!!

▲ Μαθαίνουν τους παραδοσιακούς χορούς της Ελλάδας.

Λειτουργούν ραδιοφωνικούς ή και τηλεοπτικούς σταθμούς και έτσι ακούνε νέα από την Ελλάδα, ελληνικά τραγούδια και μουσική, κινηματογραφικά έργα και θέματα που αφορούν τους απόδημους έλληνες.

Η Φωνή της Ελλάδας

Η Φωνή της Ελλάδας είναι το Ε΄ Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας. Εκπέμπει όλες τις ώρες του 24ώρου, σε κάθε σημείο της γης –από Βόρειο και Νότιο Αμερική ως την Ευρώπη, την Αυστραλία και την Ιαπωνία– σε κάθε τόπο όπου ζουν Έλληνες ή ταξιδεύουν Έλληνες ναυτικοί.

Ακούγεται μέσα από 19 ελληνόφωνα δελτία ειδήσεων και 31 δελτία που μεταδίδονται καθημερινά σε 25 ξένες γλώσσες: αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, αλβανικά, βουλγαρικά, ρουμανικά, σερβοκροατικά, τουρκικά και αραβικά.

Μεταδίδει ειδήσεις από την πατρίδα, μουσική από όλες τις πατρίδες του Ελληνισμού, επίκαιρες αναδρομές στην ιστορία σε σχέση με τα κρίσιμα εθνικά θέματα, και εικόνες από τη θρησκευτική και λαϊκή παράδοσή μας.

Ενημερωτικές ελληνικές εκπομπές

- π.χ. Μας ρωτάτε, σας απαντάμε.
- Συμβουλές για θέματα που αφορούν τους Έλληνες απόδημους που μάς γράφουν.
- Τάσεις, προτάσεις, προεκτάσεις.
- Ραδιοπεριοδικό ποικίλης ύλης.
- Στο παλμό της νεολαίας.
- Ειδήσεις και θέματα που αφορούν τη νεολαία.
- Ελληνισμός: Ο γύρος του κόσμου.
- Η Ομογενειακή ραδιοεφημερίδα με ειδήσεις, ανταποκρίσεις και συνεντεύξεις σχετικά με τη δράση των Ελλήνων της διασποράς.

Γενικού περιεχομένου

- π.χ. Η Μακεδονία στην Ιστορία και τον Πολιτισμό.
- Η Οδύσσεια του ελληνισμού της Διασποράς
- Ελληνικές πατρίδες.
- Μουσικές εκπομπές.
- Πολιτιστικές.
- Ηθογραφικές.
- Τουριστικές.
- Παιδικές.
- English Language Programmes.

Ομάδα εκπαιδευτικών στη Γερμανία

Ο Σύλλογος Ποντίων Κολωνίας

Με το κλείσιμο δεκαετίας από την ίδρυσή του διοργανώνει χοροεσπερίδα αύριο Σάββατο και ώρα 17:00 στην αίθουσα Stadthalle στη Luiseplatz.

Στη Χιλή, στην ελληνική κοινότητα του Σαντιάγκο, λειτουργούν τρία τμήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας. Φοιτούν περίπου τριάντα μαθητές από τους οποίους οι περισσότεροι είναι Χιλιανοί. Ο αριθμός τους κάθε χρόνο αυξάνεται, καθώς η δίψα τους για τη μάθηση των ελληνικών μεγαλώνει. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς δίνεται μια παράσταση πολιτιστική, όπου οι μαθητές δείχνουν τις γνώσεις τους στην ελληνική και παίρνουν το δίπλωμά τους. Η χορωδία τραγουδά ελληνικά τραγούδια και όλοι μαζί τραγουδούν, χορεύουν και ομιλούν ελληνικά.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΦΡΑΓΚΦΟΥΡΤΗΣ\Μ. ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ α.Σ.
GRIECHISHE GEMEINDE
IN FRANKFURT\M. UND UMGEVUNG e.V.

Ανακοίνωση

Συμπατριώτισσες, συμπατριώτες,
σας κάνουμε γνωστό τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις της Κοινότητας και σας καλούμε να πάρετε μέρος σ' αυτές.

- *Χριστουγεννιάτικη γιορτή για τα παιδιά στις 17 Δεκέμβρη στους χώρους της Κοινότητας με πλούσιο πρόγραμμα και δώρα.*
- *Χριστουγεννιάτικη χορευτική βραδιά που διοργανώνεται από κοινού με το Λύκειο και χορευτικό συγκρότημα της Κοινότητας.*
- *Πρωτοχρονιάτικη γιορτή στις 31.12.1989, στο HAUS-NIED, όπως κάθε χρόνο με πολύ μεγάλο πρόγραμμα.*

Συνεχίζονται όλα τα προγράμματα για:

- *Εκμάθηση της γερμανικής γλώσσας σε τρία τμήματα.*
- *Εκμάθηση χορού κάθε Σάββατο, από ώρα 14:00.*
- *Ανασκόπηση ελληνικού και γερμανικού τύπου κάθε Πέμπτη από ώρα 19:30.*

Παρακαλούμε τους συμπατριώτες να παρακολουθούν τις ελληνόφωνες εκπομπές των ραδιοφωνικών σταθμών Βαυαρίας και Έσσης, από όπου ανακοινώνονται όλα τα προγράμματα και οι εκδηλώσεις της Κοινότητας.

Ο Πρόεδρος *Ο Γραμματέας*

Λεξιλόγιο

η κοινότητα
ο σύλλογος
ταξιδεύω
το προξενείο
η πρεσβεία
μεταναστεύω
η ήπειρος
το έθιμο
διασκεδάζω

Ερωτήσεις:

- Θα ήθελες να συμμετέχεις σε κάποιο από τα προγράμματα και γιατί;
- Ξέρεις άλλους φορείς που να διοργανώνουν παρόμοια προγράμματα;

Συζητώ με τους συμμαθητές μου για τις πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες της δικής μας κοινότητας.

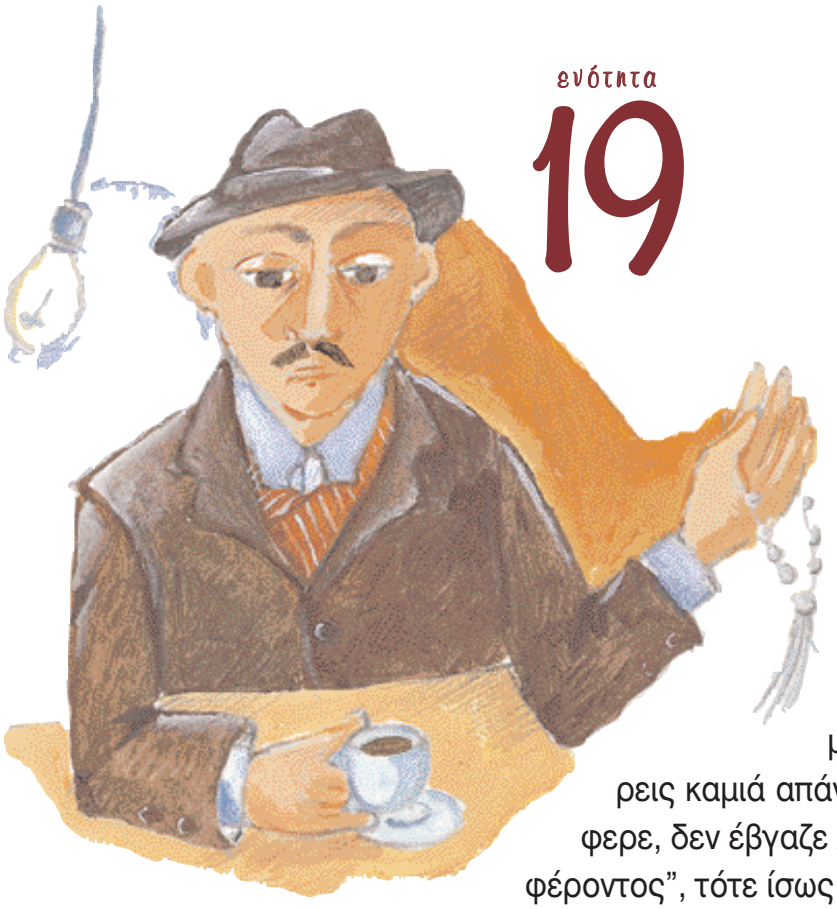

ενότητα

19

Τηλέμαχος

Τον γνώρισα λίγο καιρό μετά τον ερχομό μου στην Αυστραλία. Ήτανε τότε καμιά εξηνταριά χρονών, ασπρομάλλης, μάλλον κοντός κι αδύνατος. Ήταν λιγόλογος. Αν δεν του μιλούσες, δεν άκουγες τη φωνή του. Έπρεπε να πας εκεί στο μικρό τραπεζάκι της Λέσχης, όπου καθότανε πάντα μονάχος, να του μίλαγες. Και τότε μπορούσες να του πάρεις καμιά απάντηση. Αν ήταν κάτι που δεν τον ενδιέφερε, δεν έβγαζε λέξη. Αν το θέμα ήτανε "γενικού ενδιαφέροντος", τότε ίσως να σου έλεγε κάτι βιαστικά.

Από άλλους έμαθα πως τον λέγανε Τηλέμαχο Γαβριηλίδη και πως ήρθε στην Αυστραλία πριν τον πρώτο πόλεμο. Οι γονείς του είχανε πεθάνει από καιρό και δεν είχε κανένα συγγενή εδώ στην Αυστραλία. Κι αυτό του έκανε τη ζωή δυσκολότερη στα πρώτα χρόνια του ερχομού του.

Μου διηγήθηκαν την πρώτη απογοήτευση που δοκίμασε όταν, από Τηλέμαχο Γαβριηλίδη, τον έκαναν Τεντ Έβρηλ.

– Όχι Τεντ, βρε αδελφέ. Τηλέμαχος! Αυτό το όνομα μου δώσανε στην εκκλησιά και έτσι με φωνάζουνε όλοι. Γιατί να το αλλάξω;

– Τηλέμαχος δεν θα πει τίποτα εδώ στην Αυστραλία. Είναι και δύσκολο να το προφέρεις, του έλεγαν οι πατριώτες του και τ' αφεντικό του. Τεντ είναι πιο εύκολο για τους Αυστραλούς. Για δοκίμασε να βάλεις κάποιο να προφέρει Τηλέμαχος. Για δοκίμασε.

Και ο Τηλέμαχος Γαβριηλίδης θέλησε να εξακριβώσει, αν αυτά που του λέγανε οι άλλοι ήταν σωστά. Έπιασε μια απ' τις κοπέλες που δούλευαν μαζί. Με σπασμένα τα αγγλικά την παρακάλεσε να πει την λέξη.

– Τηλέμαχος, πληζ. Τη-λέ-μα-χος.

Η κοπέλα κάθε φορά επαναλάμβανε: Τή-λέ-μ-...

Το πρόσωπο του Τηλέμαχου φωτιζότανε σε κάθε συλλαβή. Μα στην τελευταία, στο ''χος'' επάνω, τα πράγματα πήραν τραγική εξέλιξη. Η κοπέλα δοκίμασε έτσι, δοκίμασε αλλιώς. Και πάνω που έβαζε τα δυνατά της να πει εκείνο το ευλογημένο "χος"... της έφυγε η ψεύτικη μασέλα που φορούσε. Όλοι γύρω σκάσανε στα γέλια*.

– Δεν στα λέγαμε εμείς; Να, πήγαινε σ' όποιον θέλεις, και θα δεις... κι άλλες μασέλες στον αέρα.

Ο Τηλέμαχος ντροπιάστηκε, κοκκίνισε, θύμωσε, μα δεν έβγαλε λέξη. Πήγε πίσω στον πάγκο του, δούλεψε ίσαμε που έκλεισε το μαγαζί. Ύστερα τράβηξε για το δωμάτιό του. Κι εκεί μοναχός έβαλε κάτω όλα τα κέρδη κι όλες τις ζημιές που αντιμετώπιζε στον ξένο τόπο. Σήμερα σου αλλάζουν το όνομα σκέφθηκε. Αύριο σου επιβάλλουν να ξεχάσεις τη γλώσσα σου. Μεθαύριο ίσως θα σου ζητήσουν να ξεχάσεις την Πατρίδα, ίσως, τους δικούς σου, τον εαυτό σου...

Κι εκεί στην μικρή καμαρούλα που είχε νοικιάσει, μόνος μέσα στη νύχτα, ανάμεσα στους τέσσερις τοίχους, ο Τηλέμαχος Γαβριηλίδης, εικοσάχρονος τότε, έκρυψε το πρόσωπό του μέσα στις παλάμες του και άφησε τα δάκρυά του να τρέξουν ποτάμι*.

Την άλλη μέρα πήγε στο μαγαζί με την απόφαση παρμένη. Ναι, θα *άλλαζε το όνομά του, μα... ως εκεί και μη παρέκει. Τίποτε άλλο. Ούτε θρησκεία, ούτε Πατρίδα, ούτε δικούς του. Αυτά όλα θα τα κράταγε μέσα του ατόφια και ιερά όπως τα πήρε μαζί του, όταν έφυγε απ' την Ελλάδα.*

Καθώς μπήκε στο μαγαζί, στάθηκε στη μέση, φώναξε την Αυστραλέζα με τη μασέλα και με φωνή γεμάτη συγκίνηση της φώναξε δυνατά για να τον ακούσουν όλοι.

– Μάι νέιμ ιζ Τεντ Έβρηλ. Αυτό μόνο.

Ύστερα πήγε και άλλαξε για ν' αρχίσει δουλειά...

Διασκευή: Ανάργυρος Φατσέας

**σκάσανε στα γέλια* = γελάσανε πολύ

**άφησε τα δάκρυά του να τρέξουν ποτάμι* = έκλαψε πολύ και για πολλή ώρα

Ο Ανάργυρος Φατσέας γεννήθηκε στο χωριό Ποταμός των Κυθήρων το 1907. Μετανάστευσε στην Αυστραλία (1924). Δούλεψε σε καφεστιατόρια και αναψυκτήρια των περιοχών της Νέας Νότιας Ουαλίας. Εργάστηκε στον ελληνικό τύπο του Σύνδεϋ και ως δάσκαλος της αγγλικής γλώσσας για τους Έλληνες που υπηρετούσαν στον αυστραλιανό στρατό. Δίδαξε επίσης στο σχολείο της ελληνικής κοινότητας του Σύνδεϋ. Έχει δημοσιεύσει διηγήματα, ποιήματα και θέατρο που αναφέρονται στη ζωή των ελλήνων μεταναστών στην Αυστραλία. Πολλοί έλληνες της Αυστραλίας έχουν ακούσει ομιλίες του από τον εθνικό ραδιοφωνικό σταθμό της Αυστραλίας ABC.

Λεξιλόγιο

ο αδύνατος-η-ο
κατάγομαι
η ζωή
ο εύκολος-η-ο
δουλεύω
ο ψεύτικος-η-ο
η μασέλα
το δωμάτιο
δοκιμάζω
η θρησκεία

Ερωτήσεις:

- Πώς ήταν στην εμφάνισή του ο Τηλέμαχος Γαβριηλίδης;
- Γιατί άλλαξε το όνομά του;
- Δέχτηκε με ευχαρίστηση την αλλαγή του ονόματός του;
- Ποια στοιχεία του ‘’προσώπου’’ αποφάσισε να μην αλλάξει ποτέ;
- Ξέρεις έλληνες που έχουν αλλάξει τα ονόματά τους; Γιατί τα αλλάζουν; Ποιό ήταν το όνομά τους στην ελληνική γλώσσα και ποιό είναι τώρα;
- Εσένα πώς προτιμάς να σε φωνάζουν, με το ελληνικό βαπτιστικό σου όνομα ή με το ξένο; Γιατί;

ενότητα 20

25 Μαρτίου: Από το ημερολόγιο του Σωκράτη

24 Μαρτίου
Μέρα γιορτής.
Στο σχολείο σημαίες.
Φωτογραφίες ηρώων της
Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Στο σχολείο άκουσα το λόγο του δασκάλου μας, τις απαγγελίες των μαθητών και τα τραγούδια της χορωδίας. Να τι είπε ο δάσκαλός μας για το 1821. «Το εικοσιένα είναι η μεγαλύτερη στιγμή του Ελληνικού Έθνους!

Έπειτα από μια σκλαβιά που κράτησε 368 χρόνια, οι Έλληνες άρπαξαν τ' άρματα, πολέμησαν ηρωικά και απέκτησαν την εθνική τους ελευθερία.

Δυο μαθητές των μεγάλων τάξεων είπαν λίγα λόγια για τους ήρωες της επανάστασης.

Ο Αριστοτέλης μίλησε για το Ρήγα Φεραίο: Ο Ρήγας με το "θούριο" και τ' άλλα γραφτά του συγκίνησε και ξεσήκωσε τους σκλαβωμένους Έλληνες. Από τη χορωδία του σχολείου ακούγεται ο *θούριος* και η *Ρωμιοσύνη*.

▲ *Ρήγας Φεραίος*

«Ως πότε, παλικάρια, να ζούμεν στα στενά,
μονάχοι σαν λιοντάρια, στις ράχες, στα βουνά;
Κάλλιο 'ναι μιας ώρας ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή».

«Τη Ρωμιοσύνη μην την κλαις
εκεί που πάει να σκύψει,
με το σουγιά στο κόκαλο,
με το λουρί στο σβέρκο.

Να την πετιέται από 'ξαρχής
κι αντρειεύει και θεριεύει
και καμακώνει το θεριό
με το καμάκι του ήλιου...»

Η Αθηνά για να μας παρουσιάσει το στρατηγό Μακρυγιάννη διάβασε κάτι από τ' απομνημονεύματά του: «*Τα αγάλματα*».

«Είχα δυο αγάλματα περίφημα. Μια γυναίκα κι ένα βασιλόπουλο, ίδια.

Φαίνονταν οι φλέβες, τόση εντέλειαν είχαν. Όταν χάλασαν τον Πόρο, τα 'χαν πάρει κάτι στρατιώτες και στ' Άργος θα τα πουλούσαν των Ευρωπαίων. Χίλια τάλαρα γύρευαν...Πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα: «Αυτά, και δέκα χιλιάδες τάλαρα να σας δώσουνε, να μην το καταδεχτείτε να βγουν από την πατρίδα μας. Γι' αυτά πολεμήσαμε.»

Η χορωδία ακούγεται να τραγουδά: «*Σαράντα παλικάρια*» και «*Ελλάδα*».

Σαράντα παλικάρια

Σαράντα παλικάρια
από τη Λειβαδιά
πάνε για να πατήσουνε
της Τριπολιτσά.
.....
Στο δρόμο που πηγαίνανε
γέροντ 'απαντούν.
– Ώρα καλή σου γέρο.
– Καλώς τα παιδιά
– Που πάτε παλικάρια
που πάτε ωρές παιδιά:
– Πάμε για να πατήσουμε,
την Τριπολιτσά

(Παραδοσιακό)

Ελλάδα

Δε χορταίνω να βλέπω τον ήλιο που
το φως του σκορπάει στην πλάση.
Δε χορταίνω να βλέπω τους κάμπους
τα βουνά τις πλαγιές κια τα δάση.
.....
Δε χορταίνω να βλέπω τ' ακρογιάλια
και πανώρια νησιά στην αράδα.
Δεν χορταίνω να βλέπω εσένα
Ω! Ελλάδα, Ελλάδα!

Γ. Κρόκος

▲ *Μακρυγιάννης*

▲ *Κολοκοτρώνης*

▲ *Καραϊσκάκης*

25 Μαρτίου

Η μεγάλη ορθόδοξη εκκλησία της πόλης μας είναι γεμάτη κόσμο. Όλα τα ελληνόπουλα με τους γονείς και τους δασκάλους τους.
Μετά τη δοξολογία ακολουθεί η παρέλαση των μαθητών του σχολείου. Παίρνω μέρος κι εγώ. Όλοι ντυμένοι με μπλε και άσπρα.
Μερικά παιδιά φορούσαν ελληνικές παραδοσιακές στολές. Μου αρέσουν πολύ!
Η ελληνική σημαία μπροστά. Κυματίζει με καμάρι!
Ο κόσμος μας χειροκροτεί!
Νιώθω περήφανος!

Σωκράτης

▲ *Μαντώ Μαυρογένους*

▲ *Παπαφλέσσας*

Λεξιλόγιο

Ελληνική Επανάσταση
η παρέλαση
η χορωδία
η δοξολογία
η σημαία
η εθνική γιορτή
ο ήρωας
η ελευθερία

Ερωτήσεις:

- Ποιο μεγάλο εθνικό γεγονός γιορτάζουμε την 25η Μαρτίου;
- Ποιο μεγάλο θρησκευτικό γεγονός εορτάζει η Ορθοδοξία την 25η Μαρτίου;
- Γιατί λέμε ότι η “25η” είναι διπλή εορτή;
- Ποιους μεγάλους ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 ξέρεις;
- Πώς εορτάζουν οι Έλληνες την 25η Μαρτίου στη χώρα όπου ζεις;

ενότητα 21

Πρωταπριλιά

Κατερίνα, Κατερίνα, τρέχα, τρέχα τηλεφωνούν από τη Σουηδία!”. Φώναζε ο παππούς τη γιαγιά, κι εκείνη έτρεξε, με τα χέρια της πασαλειμμένα αλεύρια, γιατί μας έφτιαχνε μια πίτα. Σκουπίζει τα χέρια στην ποδιά της και παίρνει το τηλέφωνο: “Εμπρός, εμπρός....”. Τίποτα....Κοντά της ο παππούς, σκασμένος στα γέλια. Την αγκαλιάζει, της δίνει ένα φιλί και της λεει: “Σε γέλασα, σε γέλασα....Πρωταπριλιά σήμερα!”.

“Αχ, πώς δεν το σκέφτηκα”, έλεγε η γιαγιά, καθώς μαζευτήκαμε όλοι στο σαλόνι. “Πρωί πρωί, είπα κι εγώ, πώς και με θυμήθηκε η φίλη μου που μένει στη Σουηδία.... Και ξέρετε παιδιά, το είχα στο νου μου να σας το θυμίσω, πως σήμερα είναι Πρωταπριλιά και συνηθίζουμε να κάνουμε φάρσες. Προσέξτε λοιπόν μην σας “γελάσουν”. Μη σας πουν, για παράδειγμα, πως σας περιμένει ο μπαμπάς στη γωνία να σας δώσει τα ψώνια, ή μήπως σας πουν ότι το σχολείο σας θα κλείσει για μια βδομάδα κι άλλα πολλά. Εγώ, όταν ήμουν μικρή, ποτέ δεν το θυμόμουν κι όλο έτρεχα η καημένη από δω κι από κει...”.

“Και τώρα που μεγάλωσες, Κατερίνα μου, είπε ο παππούς, πάλι δεν το θυμάσαι”.

Το ωραίο είναι πως μια φορά ήρθε στ΄ αλήθεια ένα δέμα για τη γιαγιά από το Βέλγιο και ήταν Πρωταπριλιά. Ίσως η μόνη Πρωταπριλιά που θυμήθηκε τα “γελάσματα” και δεν πήγαινε να το πάρει. Παραλίγο να το γυρίσουν πίσω.....”Θυμάσαι Κατερίνα;” Και βέβαια θυμόταν η γιαγιά.

Πόσα τέτοια γίνονται.... . Από τη συνήθεια να λέμε ψέματα την Πρωταπριλιά, δεν πιστεύουμε εκείνη την ημέρα και κάτι που έγινε στ΄ αλήθεια. Ακόμα και οι εφημερίδες γράφουν ψεύτικες ειδήσεις.

Κι όλο αυτό το έθιμο μας έχει έρθει από τη Γαλλία*, έτσι λένε οι ιστορικοί που τα ψάχνουν όλα. Ο βασιλιάς της Γαλλίας, Κάρολος ο Θ΄, το 1564, έβγαλε μια διαταγή που όριζε πως η πρωτοχρονιά, από την πρώτη Απριλίου που τη γιόρταζαν τότε, θα γιορταζόταν στο εξής την πρώτη Ιανουαρίου. Όμως οι άνθρωποι είχαν συνηθίσει να στέλνουν τα δώρα τους την πρώτη Απριλίου. Έτσι για να διασκεδάσουν, άρχισαν να στέλνουν την πρώτη Απριλίου ψεύτικα δώρα, να στέλνουν γράμματα πως τάχα θα επισκεφθούν τους φίλους τους και κάτι τέτοια.

Αλλά και ο ίδιος ο μήνας Απρίλιος είναι “ξεγελαστικός”. Έτσι τον λένε οι γεωργοί. Έρχεται φορτωμένος λουλούδια** τα δένδρα αρχίζουν να ετοιμάζουν τους καρπούς τους, και οι γεωργοί περιμένουν τη βροχούλα για να πάει καλά η σοδειά τους. Αυτός όμως, πολλές φορές, το παρακάνει με τις βροχές και το κρύο, και τότε οι γεωργοί λένε: “Αχ Απρίλη, ξεγελασάρη”.

Νίνα Κοκκαλίδου-Ναχμία

* Το έθιμο της πρωταπριλιάς έχει παγκόσμιες ρίζες. Σχεδόν όλοι οι λαοί διατηρούν τη συνήθεια να λένε «πρωταπριλιάτικο ψέμα».

Poisson d' Avril το λένε οι γαλλόφωνοι λαοί.
April fool's day οι αγγλόφωνοι και
April-april οι γερμανόφωνοι.

** Βέβαια, αυτό ισχύει στις χώρες του βόρειου ημισφαιρίου της Γης.

☞ Στην αρχαία Ελλάδα υπήρχε το *έθιμο της Αποδιδρασκίνδας* που γιορταζόταν κυρίως στην Αθήνα. Το ξημέρωμα της πρωταπριλιάς κυκλοφορούσαν φήμες ότι τέρατα και δράκοι, που είχαν κυκλώσει την Αθήνα, πλημμύριζαν την πόλη.

Μια τέτοια μέρα ο Αλκιβιάδης διέδωσε πως ένα τεράστιο δικέφαλο φίδι εμφανίστηκε στην περιοχή όπου σήμερα είναι τα Ιλίσια και καταβρόχθιζε (έτρωγε) πρόβατα. Ακούγοντας τη φήμη, ένας αφελής (απονήρευτος, ευκολόπιστος) βοσκός, ο Μνήσιλος, έτσι τον έλεγαν, ζώστηκε τ' άρματά του και ξεκίνησε να σκοτώσει το θεριό.

Μετά από τρεις ημέρες εμφανίστηκε στην Αγορά των Αθηνών σέρνοντας ένα σκοτωμένο δίμετρο φίδι. Και περήφανος αναφώνησε: "Αυτό είναι το τέρας που φοβήθηκε ο Αλκιβιάδης".

Παροιμίες:

1. *Απρίλης με τα λουλούδια και Μάης με τα ρόδα.*
2. *Ο ψεύτης και ο κλέφτης τον πρώτο χρόνο χαίρονται.*

Δραστηριότητα:

Διηγούμαι ένα «πρωταπριλιάτικο ψέμα» που έχω ακούσει.

Λεξιλόγιο

η Πρωταπριλιά
η αλήθεια
το ψέμα
η φάρσα
το έθιμο
γιορτάζω
αγκαλιάζω
συνηθίζω
διασκεδάζω
πιστεύω
ξεγελώ

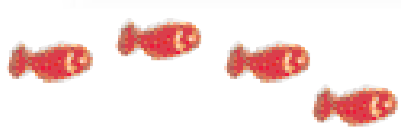

ενότητα

22

Παιδικό Πάσχα

Το Πάσχα άρχιζε απ' την αυγή του Μεγάλου Σαββάτου και με τέτοιον τρόπο που αποτελεί μια από τις ζωηρότερες παιδικές μου αναμνήσεις. Ήταν μια γενική κωδωνοκρουσία την ώρα που έψαλλαν στη Μητρόπολη το "Ανάστα ο Θεός". Κατά το ζακυθινό έθιμο, οι καμπάνες σώπαιναν από το πρωί της Μεγάλης Πέμπτης. Και δεν ξαναχτυπούσαν παρά την αυγή του Μεγάλου Σαββάτου. Χτυπούσαν τότε όλες μαζί, από μεγάλα και μικρά καμπαναριά. Μια συναυλία, μια αρμονία αφάνταστη, που τρικυμίζει τον αέρα κι απλώνεται στα πέρατα. Πέφτουν μαζί και πιστολιές. Τα σκυλιά τρέχουν κι ουρλιάζουν. Κι ακόμα, κάνουν κρότους φοβερούς τα πήλινα κανάτια που τα πετούν απ' τα παράθυρα «για το καλό'', στις αυλές και στους δρόμους... Ξυπνώ στο κρεβάτι μου... Τι είναι; Να, κι η μητέρα μου έχει σηκωθεί. "Και του χρόνου!" "Γερός, δυνατός!" Και μου δίνει να δαγκάσω σίδερο - συνήθως έν' από τα κλειδιά της...

Μ' αυτό το πανδαιμόνιο μαθαίνω πως ο Χριστός αναστήθηκε, θυμόμουν και τα κόκκινα αυγά και το αρνί το ζωντανό και η παιδική μου ψυχή μου γέμιζε χαρά. Έπειτα γινόταν ησυχία. Στη λειτουργία του Μεγάλου Σαββάτου δεν πήγαινα ακόμα. Περνούσα την ημέρα μου στο σπίτι, κοιτάζοντας τα πασχαλινά ψώνια, που έρχονταν αδιάκοπα, και παίζοντας στο περιβόλι με το λευκόμαλλο αρνάκι, που θα 'ρχόταν ύστερα - τι θλίψη! - ο χασάπης να το σφάξει... Και βράδιαζε και πλάγιαζα νωρίς, για να ξυπνήσω πρωί. Γιατί εκείνο τον καιρό ακόμα στη Ζάκυνθο, η Ανάσταση δεν γινόταν τα μεσάνυχτα του Σαββάτου. Γινόταν το πρωί της Κυριακής.

Εγώ μικρός πήγαινα στην κοντινή μας εκκλησία, που άρχιζε πάντα στις οκτώ. Φορούσα τα λαμπριάτικά μου, έπαιρνα τη λαμπάδα μου, έχωνα και στην τσέπη μου κι ένα μικρό κουδούνι (θα δείτε τι το ήθελα) κι έτρεχα να προφτάσω... Απ' έξω απ' την εκκλησία, - ήταν στημένο το απλό "τετράποδο" εικονοστάσι. Με το "Δεύτε λάβετε φως", ανάβαμε όλοι τις λαμπάδες μας από τη μεγάλη λαμπάδα του παπά και βγαίναμε με την εικόνα της Ανάστασης, που την έστηναν στο "τετράποδο". Η τελετή άρχιζε. Ακούγαμε το ευαγγέλιο και το πρώτο "Χριστός Ανέστη" και γυρίζαμε στην εκκλησία, αφήνοντας εκεί έξω την εικόνα, για να την ασπάζονται οι διαβάτες.

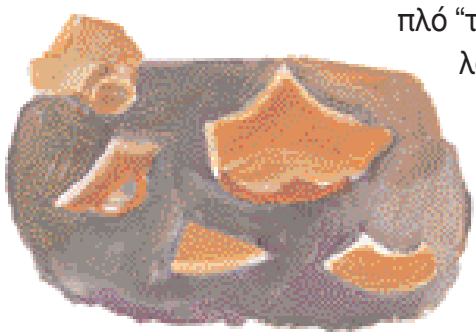

Κι άρχιζε η πασχαλινή λειτουργία, τόσο διαφορετική από άλλες. Ο παπάς και οι ψάλτες έλεγαν το "Χριστός Ανέστη" εί-

κοσι φορές. Έπειτα, κάποια στιγμή ο παπάς, με τη λαμπάδα στο χέρι και το ευαγγέλιο στο στήθος, έβγαινε στην Ωραία Πύλη. Κι όλοι οι άνδρες πλησίαζαν ένας ένας, ασπάζοντας το χέρι που το κρατούσε κι έπειτα έκαναν "Χριστός Ανέστη" με τον παπά, φιλιόταν μαζί του στόμα με στόμα. Το φιλί της Αγάπης, που με τόση χαρά το 'διναν και το 'παιρναν οι χριστιανοί. Και θυμούμαι όταν μεγάλωσα - ή μάλλον ψήλωσα - κι εγώ αρκετά με τι ευλάβεια και συγκίνηση άγγιξα μόλις τα χείλη μου στα ιερά εκείνα άσπρα γένια, κοντά στο στόμα που μου φίλησε το μάγουλο...

Έπειτα ήταν το ευαγγέλιο... Α, τι τρέλα, για μας τα παιδιά προπάντων, το ευαγγέλιο της λειτουργίας του Πάσχα. Με το "Σοφία ορθοί ακούσωμεν", βγάζαμε όλοι το κουδούνι μας και μόλις ο παπάς τελείωνε μια περίοδο, κουδουνίζαμε τρελά. Χτυπούσαμε και τα στασίδια, χτυπούσε συγχρόνως και το καμπαναριό της εκκλησιάς: ντιν-ντιν-ντιν-ντουγκ-ντουγκ-γκλαν-γκλαν... Έτσι ως το τέλος, που παρακαλούσα να μην έλθει ποτέ.

Διασκευή: Γρ. Ξενόπουλος

Ερωτήσεις:

- Ποια πασχαλινά έθιμα παρουσιάζονται στο Πάσχα που μας περιγράφει ο Ξενόπουλος;
- Ποιες ευχές ανταλλάσσονται την Ανάσταση;
- Πως εορτάζεται το Πάσχα στη χώρα όπου ζεις;

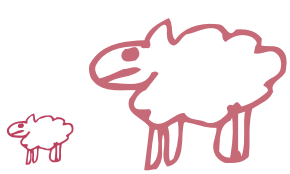
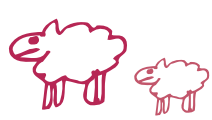

Η ημέρα της Λαμπρής

Χριστός ανέστη! Νέοι, γέροι και κόρες
όλοι, μικροί, μεγάλοι, ετοιμαστείτε.
μέσα στες εκκλησιές τες δαφνοφόρες
με το φως της χαράς συμμαζωχτείτε.
Ανοίξατε αγκαλιές ειρηνοφόρες
ομπροστά στους αγίους και φιληθείτε.
Φιληθείτε γλυκά χείλη με χείλη,
πέστε «Χριστός Ανέστη» εχθροί και φίλοι.

Διονύσιος Σολωμός

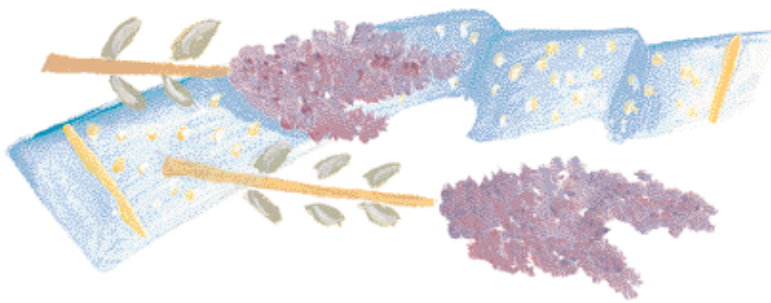

Πασχαλινό τραπέζι

Πατέρας: Άντε στην υγειά μας! Χρόνια πολλά! Χριστός Ανέστη!
Μητέρα: Και του χρόνου με υγεία!
Παππούς: Να ζήσετε παιδιά μου! Χριστός Ανέστη!
Θείος: Έλα, Γιώργο, μαζί μου δεν τσούγκρισες κόκκινο αυγό.
Γιώργος: Χμ! Δε θα 'χεις καμιά τύχη κι εσύ θείε μου. Χθες βράδυ, μετά την Ανάσταση τους κέρδισα όλους.
Μαρία: Μμμ! Τι νόστιμα που είναι τα φαγητά σου θεία μου! Τόσα πολλά και όλα υπέροχα!
Θεία: Ευχαριστώ Μαρία. Αλλά και η χθεσινοβραδινή μαγειρίτσα της μαμάς σου ήταν νοστιμότατη.
Μητέρα: Να δω τι θα πρωτοδοκιμάσω! Το σουβλιστό αρνί, το κοκορέτσι, την κρεατόπιτα ή τα κουλούρια και τα τσουρέκια;
Παππούς: Ε, Γιώργο, θυμάσαι πέρυσι; Ήμασταν στην Ελλάδα το Πάσχα.
Γιώργος: Αμ το ξέχασα παππού; Τα θυμάμαι όλα. Τι όμορφα που ήταν! Πόσο ωραίος έγινε ο επιτάφιος με τα λουλούδια που μαζέψαμε! Και το βράδυ που τον γυρίσαμε στο χωριό;
Μαρία: Ξεχνάς και τι έγινε όταν είπε ο παπάς το "Χριστός Ανέστη''; Και το κάψιμο του Ιούδα;
Παππούς: Μπράβο παιδιά μου. Άντε να 'χουμε όλοι υγεία. Και του χρόνου! Χριστός Ανέστη!

Ανάσταση

Άκου τον ξάστερο ουρανό πώς οι καμπάνες σειούνε.
Όπου καρδιά, χαρμόσυνες λαχτάρες απαντούνε.

Ανάστασ' είναι σήμερα! Παιδιά, γυναίκες, γέροι
κόκκινο αυγό στην τσέπη τους, χρυσό κερί στο χέρι.

Όσ' άστρα 'ναι στον ουρανό, τόσα στον κάμπο κρίνα.
Όλα έχουνε στην καθαρή ψυχήν Απρίλη μήνα.

Της εκκλησίας φουντώσανε δάφνη πολλήν οι στύλοι.
Ειρήνη! Ειρήνη! Φιληθείτε οχτροί και φίλοι...

Κώστας Βάρναλης

Πασχαλινά ήθη και έθιμα στην Ελλάδα

- Τη Μεγάλη Πέμπτη βάφουν κόκκινα αυγά.
- Στολίζεται ο επιτάφιος με λουλούδια και γίνεται περιφορά του τη Μεγάλη Παρασκευή.
- Το βράδυ της Ανάστασης κρατούν όλοι λαμπάδες. Υπάρχει η συνήθεια να στέλνει ο νονός ή η νονά στο βαπτιστικό τη λαμπάδα της Ανάστασης μαζί με άλλα δώρα.
- Τη βραδιά της Ανάστασης το παραδοσιακό φαγητό είναι η μαγειρίτσα.
- Την ημέρα της Λαμπρής σουβλίζουν το αρνί και φτιάχνουν κοκορέτσι. Στο πασχαλινό τραπέζι υπάρχουν επίσης τα τσουρέκια και τα κουλούρια της Λαμπρής.

Ευχές

Χριστός Ανέστη. Αληθώς Ανέστη, Καλή Ανάσταση, Καλό Πάσχα, Καλή Πρωτοχρονιά, Καλή Χρονιά, καλό μήνα, καλή βδομάδα, καλή μερα, (καλημέρα), στην υγειά μας, γεια μας, και του χρόνου, χρόνια πολλά, να ζήσεις/σετε, καλωσόρισες, στο καλό, καλή αντάμωση, καλορίζικο το νεογέννητο, καλορίζικο το ανδρόγυνο, να ζήσει το νεοφώτιστο, να ζήσουν οι νεόνυμφοι.

Λεξιλόγιο

«Χριστός Ανέστη»
η μαγειρίτσα
το κοκορέτσι
ο επιτάφιος
τα πασχαλινά ψώνια
ασπάζομαι
το φιλί της Αγάπης
η ευλάβεια
η συγκίνηση
το καμπαναριό
η τελετή
το ευαγγέλιο

Ερωτήση:

- Πότε λέγεται καθεμιά από τις ευχές;

ενότητα

23

Πρωτομαγιά

Στην Ελλάδα οι μεγάλες γιορτές είναι συνήθως θρησκευτικές. Η Πρωτομαγιά είναι η μόνη λαϊκή γιορτή που δεν έχει θρησκευτικό χαρακτήρα.

❀

Είναι ο θρίαμβος της άνοιξης και η μεγάλη γιορτή της φύσης που ξαναγεννιέται μετά από το βαθύ ύπνο του χειμώνα.

❀

Οι Έλληνες υποδέχονται το Μάη με τραγούδια και γενική έξοδο στην εξοχή. Κόβουν λουλούδια κι ανθισμένα κλωνάρια και πλέκουν στεφάνια.

❀

Τα πρωτομαγιάτικα στεφάνια τα κρεμάνε στα μπαλκόνια ή στις πόρτες, κι έτσι φέρνουνε στα σπίτια τη δροσιά και τη χαρά της άνοιξης. Στα παλιά χρόνια έπλεκαν στεφάνια με κλαδιά οπωροφόρων δέντρων, σκόρδα και κρεμμύδια.

❀

Σε πολλές περιοχές της Ελλάδας την Πρωτομαγιά γίνονται αυτοσχέδιες θεατρικές παραστάσεις. Ένα νέο παλικάρι παριστάνει τον πεθαμένο, όλοι τον θρηνούν και ξάφνου εκείνος ανασταίνεται. Στο Ζαγόρι της Ηπείρου το έθιμο αυτό ονομάζεται Ζαφείρης, στην Καστανιά της Πελοποννήσου ονομάζεται Φουσκοδέντρι. Έχει τη ρίζα του στα αρχαία Αδώνια, στις γιορτές που γίνονταν προς τιμήν του Άδωνη, και συμβολίζει, όπως κι εκείνα, την αναγέννηση της φύσης.

Άδωνης: θεός της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας. Πολύ όμορφος και σύντροφος της θεάς Αφροδίτης.

Η αστυνομία προσπάθησε να διαλύσει την απεργία και την έπνιξε στο αίμα. Ο απολογισμός ήταν τραγικός. Σκοτώθηκαν εκατοντάδες απεργών. Από τότε η Εργατική Πρωτομαγιά γιορτάζεται σε ανάμνηση της μεγάλης εκείνης απεργίας του Σικάγου, με πορείες των εργαζομένων.

Διασκευή από το Αερόστατο, 37

☞ Την Πρωτομαγιά του 1886 στο Σικάγο των ΗΠΑ έγινε μια μεγάλη εργατική απεργία. Ένας από τους ηγέτες του εργατικού κινήματος των ΗΠΑ ήταν ο Λούης Τίκας, έλληνας μετανάστης που το ελληνικό όνομά του ήταν Ηλίας Σπαντιδάκης. Αργότερα έγιναν επίσης απεργίες στο Δουβλίνο, στη Ρωσία, στο Λονδίνο και αλλού. Οι συνθήκες εργασίας ήταν απάνθρωπες και το ωράριο εξοντωτικό. Το σύνθημα της απεργίας ήταν «οκτώ ώρες εργασία, οκτώ ώρες ανάπαυση και οκτώ ώρες ύπνο».

Άλλοτε και τώρα

Η δουλειά δεν ήταν πάντα, όπως σήμερα. Τα παλιά χρόνια οι άνθρωποι δούλευαν από τα χαράματα μέχρι τη δύση του ήλιου. Δούλευαν έξι κι εφτά μέρες την εβδομάδα. Δεν είχαν άδεια το καλοκαίρι. Δεν είχαν ούτε ασφάλεια, αν αρρώσταιναν... Ακόμα και σήμερα σε πολλές χώρες παιδιά της ηλικίας σας δεν πηγαίνουν σχολείο και υποχρεούνται να δουλεύουν σκληρά. Επίσης, για την ίδια δουλειά οι γυναίκες πληρώνονται λιγότερο από τους άνδρες ακόμα και σήμερα σχεδόν σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Κ. Λουκέρης

❀ Κάθε χρόνο την ημέρα της Πρωτομαγιάς ή την ημέρα της Εργασίας γιορτάζουν όλοι και όλες που εργάζονται σκληρά για να ζήσουν αυτοί και οι οικογένειές τους. Γίνονται συγκεντρώσεις και πορείες με πρωτοβουλία των εργατικών σωματείων ή συνδικάτων. Εκφωνούνται λόγοι και τιμούνται αυτοί που αγωνίστηκαν για καλύτερες συνθήκες εργασίας. Οι νεότεροι δίνουν την υπόσχεση ότι θα προσπαθήσουν να φτιάξουν έναν καλύτερο κόσμο. Ένα κόσμο πιο ειρηνικό και πιο δίκαιο.

▲ *Μια από τις πρώτες συγκεντρώσεις για την εργατική πρωτομαγιά.*

Ερωτήσεις:

- Πώς γιορτάζεται η εργατική Πρωτομαγιά ή η Μέρα της Εργασίας στη χώρα όπου ζεις;
- Οι εργαζόμενοι κάνουν συχνά απεργία στη χώρα όπου ζεις; Γιατί; Πώς τους αντιμετωπίζει η αστυνομία;

Λεξιλόγιο

η Πρωτομαγιά
θρησκευτικός, -ή, -ο
λαϊκός, -ή, -ο
ο θρίαμβος
η εξοχή
το στεφάνι
η αναγέννηση
η απεργία
εργατικός, -ή, -ο
η ανάμνηση
το σύνθημα
η φύση

ενότητα

24

Αθλήματα και Αγωνίσματα

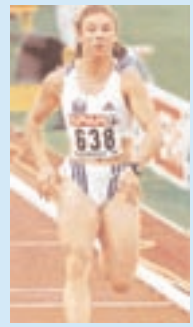

▲ *Κατερίνα Θάνου (100μ.) Η καλύτερη αθλήτρια στα 100μ. Με χρόνο 10.84 δίκαια ονομάστηκε «κόρη του ανέμου».*

α. Συνέντευξη με την Κατερίνα Θάνου

Η 23χρονη Κατερίνα Θάνου στα 17 της χρόνια βούτηξε βαθιά στα όνειρα του πρωταθλητισμού. Με αυθορμητισμό εξομολογείται τις σκέψεις της και δεν παύει να μιλά ασταμάτητα για τους Έλληνες. «Αρκεί να πιστεύουμε για να αποκαλύψουμε τον καλό εαυτό μας», λέει, και αφήνεται να ζει τη ζωή της με επιμονή και θέληση για το καλύτερο. Άλλωστε η επίδοση 10,87 που πέτυχε στους Πανευρωπαϊκούς της Βουδαπέστης γεννά ελπίδα για το μέλλον...

«Στίβος; Όλη μου η ζωή...»

Πόσο κοντά ή πόσο μακριά είναι η ιδέα του ανθρωπισμού με την ιδέα του αθλητισμού;

«Θα έλεγα πως είναι κοντινές έννοιες. Τόσο στον αθλητισμό όσο και σε πράξεις ανθρωπισμού ενεργούμε πρώτα απ' όλα ως άνθρωποι.»

Η επαφή με άλλους πολιτισμούς σε συγκίνησε ποτέ;

«Με συγκινεί ιδιαίτερα να ανακαλύπτω τον τρόπο με τον οποίο ζουν, σκέφτονται άλλοι λαοί. Στην Ευρώπη, λίγο πολύ ο τρόπος ζωής και σκέψης είναι ο ίδιος. Όταν όμως, για παράδειγμα, ταξίδεψα στην Ιαπωνία με εντυπωσίασε πόσο διαφορετικοί είναι οι άνθρωποι. Πιο ήρεμοι».

Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αθήνα, 2004. Τι περιμένεις από τους Έλληνες αθλητές;

«Με την άνοδο του ελληνικού αθλητισμού, οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας είναι ένα κίνητρο για τη νεολαία ώστε να συμμετάσχει με επιτυχία. Επιτυχίες περιμένω και μετάλλια. Θα έχουμε την Ολυμπιάδα στη χώρα μας. Είναι ευκαιρία το όνειρο κάθε αθλητή να γίνει πραγματικότητα».

Τι περιμένεις από την ελληνική πολιτεία;

«Η πολιτεία δείχνει ότι είναι μαζί μας. Τη χρειαζόμαστε και μας χρειάζεται. Είναι αμφίδρομη η σχέση. Έχουμε κοινό στόχο να πετύχουμε. Αυτό μας κάνει πεισματάρηδες. Μας χαρακτηρίζει άλλωστε εμάς του Έλληνες.»

Οι δικές σου προσδοκίες;

«Δική μου προσδοκία είναι να είμαι καλά. Δε θέλω να πω ότι θ' ανέβω στο βάθρο. Έχουμε πολλά αγωνίσματα μπροστά μας. Πιστεύω πάντως ότι, όταν είσαι καλά, βγάζεις αυτό που έχεις μέσα σου».

Στίβος για σένα σημαίνει...

«...όλη μου η ζωή. Κομμάτι της καθημερινότητάς μου. Δεν μπορώ να σκεφθώ το μετά. Είναι το «άλφα» και το «ωμέγα» της μέρας μου».

Αγωνίζομαι για...

«Πάνω απ' όλα για τον εαυτό μου. Τους γονείς μου και την Ελλάδα. Αυτό με κάνει περήφανη».

Πόσο μένεις πιστή στις προσωπικές σου ιδεολογίες και τα όνειρα;

«Πάρα πολύ. Έχω μάθει να επιμένω στη ζωή μου».

Το καλύτερο δώρο που έκανες στον εαυτό σου;

«Την επίδοση 10,87 το 1998 στους Πανευρωπαϊκούς αγώνες και την επίδοση 6,96 στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα της Ιαπωνίας το 1999».

β. Η Ελλάδα στο βάθρο του παγκόσμιου αθλητισμού

▲ *Αναστασία Κελεσίδου (δισκοβολία)*

Για μια ακόμη φορά η Ελληνική σημαία κυμάτισε στον ιστό του παγκόσμιου πρωταθλήματος χάρη στη βολή 66.05 μ. της Αναστασίας Κελεσίδου.

▲ *Βούλα Τσιαμίτα (τριπλούν)*

Δυο Ελληνίδες στο βάθρο
Για πρώτη φορά σε παγκόσμιο πρωτάθλημα. Πρώτη η «ιπτάμενη» ΒούλαΤσιαμίτα με 14.88 μ. Τρίτη «η πάντα σταθερή» Όλγα Βασδέκη με 14.61 μ.

▲ *Μιρέλα Μανιάνι (ακόντιο)*

«Μπήκα στον αγώνα με ένα σκοπό να πάρω χρυσό μετάλλιο... λέει η Μιρέλα Μανιάνι πριν τον αγώνα.
Τα κατάφερε στέλνοντας το ακόντιο στα 67.09μ.

▲ *Κώστας Γκατσιούδης*

Με το ακόντιο να καρφώνεται στα 89.18 μ. ο Κώστας Γκατσιούδης πήρε τη 2η θέση στον ακοντισμό και σφραγισε το μεγαλύτερο αθλητικό κατόρθωμα.
Με τις πέντε υπέροχες Ελληνίδες αθλήτριες και τον Κώστα Γκατσιούδη, η Ελλάδα βρέθηκε στην κορυφή των μεταλλίων. Πήρε την 4η θέση μετά τις Η.Π.Α, Ρωσία, Γερμανία στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Αθλητισμού.

Τα μετάλλια στο Παγκόσμιο Πρωταθλημα

Χώρες	Χρυσά	Αργυρά	Χάλκινα	Σύνολο
1. ΗΠΑ	11	3	3	17
2. Ρωσία	6	3	4	13
3. Γερμανία	4	4	4	12
4. Ελλάδα	2	2	2	6

«Όταν είσαι καλά, βγάζεις αυτό που έχεις μέσα σου»
Κ. Θάνου

Εκπληκτικές εμφανίσεις, απίθανες βαθμολογίες και πολλά μετάλλια. Αυτή είναι η εικόνα της ελληνικής γυμναστικής που αποτελεί το καμάρι του ελληνικού αθλητισμού με τις συνεχείς και μεγάλες διακρίσεις. Και βέβαια αναμένεται ανάλογη συνέχεια.

Τα «χρυσά» παιδιά της άρσης βαρών με τα κατορθώματά τους σηκώνουν την ελληνική σημαία και μαζί ολόκληρη την Ελλάδα, στον υψηλότερο ιστό.

▲ *Ιωάννης Μελισσανίδης Ολυμπιονίκης. "Ο πρόδρομος της γυμναστικής".*

▼ *Κώστας Κεντέρης: Χρυσός Ολυμπιονίκης στους Ολυμπιακούς του Σύδνεϊ (2000) στα 200μ. και χρυσό μετάλλιο (1η θέση) στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Στίβου (Έντμοντον Καναδά).*

Λεξιλόγιο

ο αθλητής
η αθλήτρια
ο αθλητισμός
το αγώνισμα
το μετάλλιο
η γυμναστική
οι Ολυμπιακοί Αγώνες
η άρση βαρών
το ποδόσφαιρο
η καλαθόσφαιρα
οι δρόμοι ταχύτητας
το ακόντιο
ο δίσκος

Ερωτήσεις:

- Στη χώρα όπου ζεις υπάρχουν ελληνικοί αθλητικοί σύλλογοι; Γνωρίζεις παίκτες που παίζουν σε ελληνικές ή άλλες ομάδες;

Κλασικός Αθλητισμός

Κλασικός αθλητισμός ή στίβος είναι το σύνολο των αγωνισμάτων, δρόμων, αλμάτων και ρίψεων. Τα περισσότερα απ' αυτά αποτελούν, όπως και στην αρχαιότητα, τη βάση του προγράμματος των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η ταχύτητα, η αντοχή, η δύναμη και η επιδεξιότητα είναι προσόντα απαραίτητα για κάθε αθλητή.

Ο στίβος χαρακτηρίζεται ως «ο βασιλιάς των αθλημάτων» στους Ολυμπιακούς αγώνες. Τα αγωνίσματα του στίβου γίνονται στο κεντρικό στάδιο κάθε ολυμπιάδας το οποίο ονομάζεται «Ολυμπιακό στάδιο».

Οι Ολυμπιονίκες των αγωνισμάτων του στίβου γίνονται πιο γνωστοί και πιο διάσημοι από άλλους Ολυμπιονίκες.

Αγωνίσματα στίβου υπήρχαν στο πρόγραμμα των πρώτων ολυμπιακών αγώνων (1896). Από τότε η εξέλιξη είναι μεγάλη και οι επιδόσεις των αθλητών πολλές φορές χαρακτηρίζονται ως υπερφυσικές.

Τα αγωνίσματα που γίνονται στις σύγχρονες Ολυμπιάδες είναι:

ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

• ΔΡΟΜΟΙ 100 μέτρων 200 μέτρων 400 μέτρων 800 μέτρων 1.500 μέτρων 5.000 μέτρων 10.000 μέτρων Μαραθώνιος 110 μ. με εμπόδια 400 μ. με εμπόδια 3.000 μ. με εμπόδια 20.000 μ. βάδην 50.000 μ. βάδην	**• ΑΛΜΑΤΑ** Ύψος Επικοντώ Μήκος Τριπλούν **• ΡΙΨΕΙΣ** Σφαιροβολία Δισκοβολία Ακοντισμός Σφυροβολία	**• ΟΜΑΔΙΚΑ** (σκυταλοδρομίες) 4x100 μ. 4x400μ. **• ΑΝΔΡΩΝ ΣΥΝΘΕΤΑ** Δέκαθλο **• ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΥΝΘΕΤΑ** Έπταθλο

ενότητα 25

Τα δάση μας καίγονται

Καίγεται η Ελλάδα από Κρήτη μέχρι Όλυμπο

ΕΥΒΟΙΑ:
Η ΦΩΤΙΑ ΠΕΡΠΑΤΗΣΕ ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Κορινθία και Χανιά στον πύρινο χορό. Απειλήθηκαν κατοικημένες περιοχές

Αιγιαλείας τραγωδία: Νύχτα τρόμου, 25.000 καμένα στρέμματα και συνεχίζει.

ΟΙ ΦΛΟΓΕΣ αφανίζουν το πανέμορφο χωριό. Ανεξέλεγκτη η φωτιά στον Όλυμπο

ΣΒΗΝΕΙ - ΑΝΑΒΕΙ Η ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Στάχτη Ξανά χιλιάδες

Εφημερίδα Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Τετάρτη 23 Ιουνίου 1999

Στο Πόρτο Χέλι

Σε εξέλιξη βρισκόταν μέχρι αργά χθες το βράδυ μεγάλη φωτιά στο Πόρτο Χέλι, που έκανε στάχτη ένα σπίτι και απειλούσε δεκάδες άλλα. Πυροσβέστες και κάτοικοι έδιναν μάχη όλη νύχτα με τη φωτιά που είχε μέτωπο περίπου τριών χιλιομέτρων, για να μη φτάσουν οι φλόγες στα σπίτια.

Η πυρκαγιά εκδηλώθηκε στις 4 το απόγευμα, πιθανότατα από βραχυκύκλωμα σε καλώδια της ΔΕΗ και εξαιτίας των ισχυρών ανέμων που έπνεαν πήρε μεγάλες διαστάσεις.

Εφημερίδα ΤΟ ΕΘΝΟΣ
Δευτέρα 21 Ιουνίου 1999

Μεσσηνία

Υπό έλεγχο η πυρκαγιά

Υπό έλεγχο τέθηκε αργά χθες το βράδυ η μεγάλη πυρκαγιά στο Βασιλικό, αφού κατέκαψε περισσότερα από 180 στρέμματα δασικής έκτασης και περίπου 20 στρέμματα γεωργικής έκτασης με 130 ελαιόδεντρα.

Η φωτιά εκδηλώθηκε το μεσημέρι του Σαββάτου από άγνωστη αιτία, σε αγροτοδασική περιοχή του χωριού Βασιλικό.

Στον τόπο της πυρκαγιάς έχουν παραμείνει τρία οχήματα με εννέα πυροσβέστες για τυχόν αναζωπυρώσεις.

Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Παρασκευή 24 Ιουλίου 1999

Ζάκυνθο

Νέα φωτιά ξέσπασε στην κοινότητα Κερίου χθες το απόγευμα στα νοτιοδυτικά του νησιού. Την ίδια ώρα τέθηκε υπό μερικό έλεγχο η μεγάλη πυρκαγιά στο χωριό Κοιλωμένος, αφού κατέκαψε 2.500 στρέμματα πευκοδάσους. Τρεις ολόκληρες ημέρες οι πυροσβέστες έδιναν μάχη με τις φλόγες για να τις θέσουν υπό έλεγχο.

Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Παρασκευή 24 Ιουλίου 1998

Στην Αχαΐα

Ως αργά το βράδυ απειλούνται οι οικισμοί Βαγαζιά και Αραβόνιτσα, ενώ 40 άνδρες της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας με 10 οχήματα κατέβαλλαν υπεράνθρωπες προσπάθειες για να τη θέσουν υπό έλεγχο. Η κατάσταση πλέον είναι τραγική αφού μέχρι στιγμής οι τρεις φωτιές που έχουν ξεσπάσει τις τελευταίες 15 ημέρες έχουν κάνει στάχτη περίπου 25.000 στρέμματα δάσους και καλλιεργειών.

Από τις πύρινες γλώσσες δεν γλίτωσε ούτε η περιοχή Ρωμανού Πάτρας.

στρέμματα

Εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
Παρασκευή 24 Ιουλίου 1998

Το μέτωπο της φωτιάς ήταν 100 μέτρα, όταν φτάσαμε. Δεν μπορούσαμε να το δαμάσουμε από τον αέρα. Ήταν πολύ δυνατός...". Ένας από τους πυροσβέστες που χθες πάλευε με τις φλόγες δεν είχε προλάβει να καθαρίσει από το πρόσωπό του τον καπνό από τις προχθεσινές φωτιές στον Υμηττό. Έτρεξε στην Πεντέλη μαζί με άλλους 150 συναδέλφους του για να σβήσουν τις φλόγες που ξεπήδησαν εκεί που πριν από τρία χρόνια το βουνό είχε γίνει σχεδόν στάχτη.

Είχε περάσει μια ώρα από την έναρξη της φωτιάς και από στόμα σε στόμα περιπλανιόταν ένα νέο που βάραινε πολύ την ατμόσφαιρα...

Ένα κοριτσάκι μόλις 13 χρονών αγνοούνταν και το παράπηγμα που ζούσε μαζί με τους γονείς του, ένα πρόχειρο σπίτι, είχε καεί.

Η 13χρονη που βγήκε από τις φλόγες

Άρχισαν έρευνες, ενώ την ίδια ώρα είχε ξεκινήσει επιχείρηση διάσωσης όσων κινδύνευαν από τη φωτιά στο Νοσοκομείο Παίδων Πεντέλης.

Την ίδια ώρα, οι αστυνομικοί έψαχναν μέσα στους καπνούς τη 13χρονη Αντρέα και καλούσαν όσους βρισκόταν στα μοναστήρια και τις κατασκηνώσεις της περιοχής να τα εγκαταλείψουν. Όπως και έγινε.

Το μόνο αισιόδοξο μήνυμα που είχαν οι γονείς της Αντρέα ήταν ότι στο παράπηγμα όπου έμεναν δεν βρέθηκε το παιδί τους. Ήταν ανήσυχοι αλλά ήταν αισιόδοξοι... Τους είχε μείνει η ελπίδα. Η Αντρέα βρέθηκε λίγες ώρες αργότερα. Μέσα στους καπνούς. Ανάμεσα στα δέντρα που δεν κάηκαν...

Ήταν καλά, αλλά και φοβισμένη. Είχε προλάβει να βγει από το ξύλινο σπίτι και το είχε βάλει στα πόδια. Είχε καταφέρει να σωθεί.

Το χαμόγελο και η ανακούφιση ζωγράφισε τα πρόσωπα όλων. Η Αντρέα ήταν καλά.

Την ίδια ώρα ένας πυροσβέστης διακομιζόταν στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο. Στην προσπάθειά του μαζί, με τους συναδέλφους του, να θέσει υπό έλεγχο τη φωτιά έπεσε σε μια πλαγιά και τραυματίστηκε, ευτυχώς ελαφρά.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Γενική πρόβλεψη

ΣΗΜΕΡΑ: Τα Μποφόρ απαιτούν προσοχή αυτές τις ημέρες, δεν ξεχωρίζουν Έλληνες και ξένους, 8 και 9 θα θαλασσοδέρνουν το Αιγαίο. Στο εσωτερικό της ηπειρωτικής χώρας και τα Ιόνια νησιά η ζέστη στα ίδια επίπεδα. Ο ήλιος θα λάμπει σε ολόκληρη τη χώρα.
Άνεμοι: ΒΔ-ΒΑ: Ιόνιο 3-5, Αιγαίο 6-8 τοπικά 9 Μποφόρ.
Θερμοκρασία: Βόρεια 16-34 C, υπόλοιπα ηπειρωτικά 14-36 C, νησιά 22-32 C.
ΑΥΡΙΟ: Λαμπρός θα είναι ξανά ο ήλιος σε ολόκληρη τη χώρα, ενώ η θερμοκρασία θα κυμανθεί στα επίπεδα της Τετάρτης. Αρχικά θα φυσούν στο Αιγαίο βοριάδες 7-8 Μποφόρ, για να πέσουν λίγο τη νύχτα.

ΑΤΤΙΚΗ
Σήμερα-αύριο: Αυξημένη πρέπει να είναι η επιφυλακή για την αποφυγή πυρκαγιάς. Να περάσει και αυτό το 48άωρο. Οι βοριάδες έχουν ένταση 6 ως 8 Μποφόρ. Η θερμοκρασία στους 34 C το μεσημέρι θα πέσει αύριο το πρωί στους 22 C.
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Σήμερα-αύριο: Τυπικά καλοκαιριάτικο θα είναι το διήμερο χωρίς πολλά Μποφόρ (3-4), με ηλιοφάνεια και με τον υδράργυρο από 20 έως 33 C.
ΜΕΘΑΥΡΙΟ:
Μικρή εξασθένηση θα παρουσιάσουν οι πολύ ισχυροί βοριάδες την Παρασκευή. Μεγαλύτερη θα είναι η εξασθένηση το Σαββατοκύριακο και τα ταξίδια των νέων αδειούχων θα γίνουν χωρίς φόβους. Σε άνοδο ο υδράργυρος.

Ν. ΚΑΝΤΕΡΕΣ

Διηγούμαι και γράφω μια ιστορία κοιτάζοντας προσεκτικά τα γεγονότα που παρουσιάζονται στις παρακάτω εικόνες.

Λεξιλόγιο η στάχτη, απειλώ, η πυρκαγιά, ο πυροσβέστης, η πυροσβεστική υπηρεσία, ο ισχυρός -ή,-ό, το πευκοδάσος, η προσπάθεια, η διάσωση, ειδοποιώ, η θερμοκρασία, το διήμερο.

ενότητα

26

Γιατροί χωρίς Σύνορα

ΕΝΙΣΧΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ **ΓΙΑΤΡΟΥΣ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ**
ΤΟΥΣ **ΒΟΗΘΑΤΕ**
ΝΑ ΔΡΑΣΟΥΝ ΣΕ ΧΩΡΕΣ
ΟΠΟΥ **ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ**

MEDECINS SANS FRONTIERES
ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Τα όπλα τους σκοτώνουν

Τα δικά μας σώζουν ζωές

Βοηθήστε μας να συνεχίσουμε
Το δικό μας «πόλεμο»!

Καλέ Θεούλη
εμείς είμαστε καλά.
Κάνε, καλέ Θεούλη
να 'χουν όλα τα παιδάκια
ένα ποταμάκι γάλα
μπόλικα αστεράκια
μπόλικα τραγούδια
Κάνε καλέ Θεούλη
να 'ναι όλοι καλά,
έτσι που και εμείς
να μην ντρεπόμαστε
για τη χαρά μας!

Γιαννης Ρίτσος

unicef

Υποστηρίζει τα Παιδιά σε όλο τον Κόσμο

«Όταν μεγαλώσω θα γίνω γιατρός» (ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ)

Αγαπητοί Γιατροί Χωρίς Σύνορα,

Είμαι η Ελένη, μαθήτρια της Ε΄ Δημοτικού από μια μικρή πόλη της Πελοποννήσου, το Άστρος. Αποφάσισα να σας γράψω, επειδή μου έκαναν εντύπωση όλα όσα έμαθα για σας. Σήμερα ο δάσκαλός μας, μάς έδειξε κάποιο υλικό (βιντεοκασέτα, σλάιτς, κλπ), από τη δουλειά σας. Μου έκανε εντύπωση που συνεχώς είσαστε μακριά από τους δικούς σας ανθρώπους, τις οικογένειές σας και βρίσκεστε κοντά σε άλλους ανθρώπους σε μακρινές χώρες για να τους βοηθήσετε.

Με συγκίνησε πολύ που βοηθάτε μικρά παιδιά που δεν φταίνε σε τίποτα να πληρώνουν τα λάθη των μεγάλων.

Σας παρακαλώ πολύ, δώστε ένα χέρι βοήθειας, αγκαλιάστε τα, γιατί κι εκείνα έχουν δικαίωμα, όπως λέει και ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος, να πιουν ένα ποταμάκι γάλα και να ακούσουν μπόλικα τραγουδάκια. Αγαπητοί ΓΧΣ, όσο είναι και αυτά ευτυχισμένα, τόσο κι εμείς δεν θα ντρεπόμαστε για τη χαρά μας. Σας αξίζουν συγχαρητήρια για την τόσο δύσκολη κι ανιδιοτελή δουλειά σας. Να ξέρετε πως κι εμείς, τα παιδιά όλου του κόσμου που έχουμε την τύχη να ζούμε σε ειρηνικές χώρες, θα είμαστε στο πλευρό σας. Θα κάνουμε ό,τι μπορούμε για να βοηθήσουμε. Εμείς, όλοι οι μικροί άνθρωποι της γης, σας ευχαριστούμε για το μεγάλο έργο που προσφέρετε.

Με αγάπη

Ειρήνη Σκαρπέλου

Από το περιοδικό ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ

Ποιοί είναι οι γιατροί χωρίς σύνορα (Γ.Χ.Σ.)

Οι γιατροί χωρίς σύνορα είναι ένας διεθνής ανθρωπιστικός οργανισμός που βοηθάει πληθυσμούς που βρίσκονται σε κίνδυνο. Η ιστορία τους ξεκίνησε το 1971, όταν μια ομάδα Γάλλων γιατρών αποφάσισε να ιδρύσει μια οργάνωση που θα προσέφερε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη στους συνανθρώπους τους που υποφέρουν ανεξάρτητα από το χρώμα, τη φυλή, τη θρησκεία και το φύλο τους. Σήμερα γραφεία των Γ.Χ.Σ. υπάρχουν στη Γαλλία, στην Ολλανδία, στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στο Λουξεμβούργο, στην Ελβετία, στην Ελλάδα, στη Σουηδία, στη Νορβηγία, στην Αυστρία, στην Αγγλία αλλά και στην Αμερική, στην Αυστραλία, στην Ιαπωνία και αλλού. Οι δωρεές των απλών πολιτών σε όλο τον κόσμο στηρίζουν οικονομικά την οργάνωση και της δίνουν ανεξαρτησία.

Η δράση της οργάνωσης

Οι Γ.Χ.Σ. προσφέρουν τις υπηρεσίες τους όπου υπάρχουν φυσικές καταστροφές (σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ), πόλεμοι και προσφυγικοί καταυλισμοί. Μέσα σε 24 ώρες οι Γ.Χ.Σ. βρίσκονται στον τόπο της κρίσης, εξοπλισμένοι με κατάλληλο υλικό. Εμβολιάζουν χιλιάδες ανθρώπους, κάνουν το νερό πόσιμο, χειρουργούν τραυματίες και κάνουν ότι είναι απαραίτητο γι' αυτούς που βρίσκονται σε κίνδυνο.

Συνέντευξη με έναν από τους Γ.Χ.Σ.

Πώς ξεκίνησε η γνωριμία σας με τους Γ.Χ.Σ.;

Ο ενθουσιασμός, η σκέψη ότι μπορείς να ταξιδεύεις σε διάφορες χώρες προσφέροντας ιατρική βοήθεια σε ανθρώπους που βρίσκονται σε κίνδυνο, με έκαναν να πλησιάσω αυτή την οργάνωση.

Ποιά ήταν η καλύτερη σας αποστολή;

Πιστεύω μέσα από κάθε αποστολή το κυριότερο είναι να νιώθεις μέσα σου πως αυτό που κάνεις δεν εξαργυρώνεται.

Ποιά στιγμή θέλετε να ξεχάσετε;

Καμία.

Με τι θα παρομοιάζατε τους Γ.Χ.Σ.;

...με μέλισσες. Είναι πολλές, διαφορετικές μεταξύ τους, δουλεύουν συνεχώς και οργανωμένα και δεν ενοχλούν κανένα.

Λεξιλόγιο

ο εθελοντής
ο κίνδυνος
ο τραυματίας
η οργάνωση
η βοήθεια
η καταστροφή
η περίθαλψη
η αποστολή
η ανεξαρτησία
το δικαίωμα
το υλικό
ο απαραίτητος-η-ο
ο μπόλικος-η-ο
ο ανθρωπιστικός-ή-ό
ο ειρηνικός-ή-ό
ο πολεμικός-ή-ό
ο προσφυγικός-ή-ό
πλησιάζω
προσφέρω
εξασφαλίζω
υποφέρω
βοηθώ
χειρουργώ

Σημειώσεις

Περίγραμμα κοινωνικοπολιτισμικών και γλωσσικών στόχων των ενοτητων

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι	Λεκτικές πράξεις	Μορφοσύνταξη
1 Αξέχαστες καλοκαιρινές διακοπές		
• Η διατήρηση, καλλιέργεια και ανάπτυξη δεσμών μεταξύ των ελλήνων της Διασποράς και της Ελλάδας και Κύπρου. • Η συνειδητοποίηση της αναγκαιότητας εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.	• Να δίνουν εντολές: Μη κολυμπάς/ κολυμπάτε, μη σκαρφαλώνεις/σκαρφαλώνετε κ.τλ. •Να εξηγήσουν κάτι που διάβασαν. • Να διατυπώνουν υποθέσεις: Αν μείνετε λίγο εδώ θα μάθετε να μιλάτε τέλεια τα ελληνικά.	Λειτουργία και μορφολογία της ενεργητικής και παθητικής φωνής ενεστώτα, παρατατικού και αορίστου.
2 Μαθαίνουμε για την Ελλάδα		
• Να οικειοποιηθούν βασικά κοινωνικοπολιτισμικά στοιχεία της Ελλάδας και να τα εξετάσουν συγκριτικά με τα στοιχεία της χώρας διαμονής τους.	• Να ζητούν και να δίνουν την ταυτότητα ενός προσώπου ή πράγματος. • Να βρίσκουν αιτούμενες πληροφορίες σε γραπτά μηνύματα και να απαντούν σε σχετικό ερωτηματολόγιο. • Να συγκρίνουν και να αξιολογούν.	Επανάληψη προθέσεων (από, με, σε, για, προς, ίσαμε..) και ερωτηματικών κυρίως αντωνυμιών (τι; ποιός; ποιά; ποιό; πόσος; πόση; πόσο;)
3 Μέγας Αλέξανδρος		
• Να συνειδητοποιήσουν την ελληνική συνέχεια (Μα το Δία – Μα το θεό, μα τον άγιο κ.τλ.). • Να συνειδητοποιήσουν το εκπολιτιστικό έργο του μεγάλου Έλληνα στρατηλάτη.	• Να διατυπώνουν υποθέσεις. • Να αποδέχονται ή να αρνούνται να κάνουν κάτι (σύμφωνοι, δεν έχω αντίρρηση κ.τλ.). • Να εξιστορούν ένα συμβάν, περιστατικό σε τόπο, χρόνο ή αιτία. • Δίνω εντολές για την εκτέλεση ενός έργου, μιας πράξης (Μη παιδί μου! Μη! Πρόσεχε!) • Ορκίζομαι, διαβεβαιώνω	Λειτουργία (το χθες, το σήμερα, το αύριο) και μορφολογία ενεργητικής και παθητικής φωνής ενεστώτα, παρατατικού και αόριστου.

Ψητοπωλείο - Εστιατόριο «Το μπαλκονάκι» 4

• Να μάθουν γαστρονομικές συνήθειες των Ελλήνων, που αποτελούν αναπόσπαστο πολιτισμικό στοιχείο κάθε λαού και πολιτισμού, και να οικειοποιηθούν το σχετικό λεξιλόγιο.

• Διαβάζω και καταλαβαίνω πληροφορίες και εξηγήσεις έντυπες.
• Βρίσκω αιτούμενες πληροφορίες σε γραπτά μηνύματα
• Δίνω την εκτίμησή μου για ένα αντικείμενο (Ήταν πολύ νόστιμο).

Παραγωγή ουσιαστικών και επιθέτων. Κύριες επαυξημένες προτάσεις, προτασιακό σύνολο. Παρελθοντικοί χρόνοι ρημάτων παρατατικός και αόριστος) ενεργητικής φωνής.

Με το αυγουστιάτικο φεγγάρι στην Ακρόπολη 5

• Να τοποθετήσουν στο χρόνο και το χώρο τη πρωτεύουσα της Ελλάδας και να συνειδητοποιήσουν τα προβλήματα των σύγχρονων μεγαλουπόλεων.

• Τοποθετούμαι στον χρόνο και το χώρο (ποιος, κάνει τι, πότε, πού;)
• Διαβάζω και καταλαβαίνω πληροφορίες σε σχηματική μορφή ή σε αλληγορική παρουσίαση.

Επανάληψη επιθέτων σε -ός, ή, ό, ος-ια-ιο, ής,ιά,ί.
Ερωτηματικές αντωνυμίες και ερωτηματικές (καταφατικές και αρνητικές) προτάσεις.

Ένα αλλιώτικο τσαντίρι στον Καναδά 6

Με αφορμή το αφήγημα οι μαθητές:
• Να γνωρίσουν την ιστορία εγκατάστασης των γονέων-προγόνων τους στην κοινότητα ή την περιοχή τους.
• Να συνειδητοποιήσουν τις τρομερές δυσκολίες ένταξης των πρώτων Ελλήνων μεταναστών στις χώρες υποδοχής τους.
• Να βιώσουν τα συναισθήματα αδελφοσύνης που συνέδεαν τους πρώτους έλληνες μετανάστες και πρέπει να συνεχίσουν να τους ενώνουν.

• Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σε παρελθοντικό χρόνο (χθές, προχθές, την περασμένη βδομάδα, πέρυσι, το καλοκαίρι που πέρασε + ρήμα ενεργητικής ή/και παθητικής φωνής)
• Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου αναφορικά με την ταυτότητα, την προέλευση και προορισμό ενός προσώπου (ποιός-ποιοί είσαι-είστε, από πού έρχεσαι-στε, πού πηγαίνεις-ετε;)

• Σχηματισμός πληθυντικού ουδέτερων παροξύτονων και περιττοσύλλαβων ουσιαστικών σε -α (το γάλα, το κτήμα) και αρσενικών σε -ας (ο γαλατάς) και σε -ές (ο τενεκές) και διατύπωση προφορικώς και γραπτώς φράσεων που εμπεριέχουν σχετικά ουσιαστικά.
• Σχηματισμός προφορικά και γραπτά φράσεων που έχουν επίθετα σε -ής-ής-ές (δυστυχής, ακριβής κ.ά).
• Διατύπωση ερωτοαποκρίσεων με χρήση της αντωνυμίας πόσος -πόσοι, πόση-πόσες, πόσο-πόσα.

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι	Λεκτικές πράξεις	Μορφοσύνταξη

7 Συνάντηση στην Κρήτη

- Εγκαθίδρυση δεσμών μεταξύ ελληνόπουλων που ζουν σε διάφορες γωνιές του κόσμου με την μητροπολιτική Ελλάδα.
- Να μάθουν να αλληλογραφούν και να ανταλλάσσουν σκέψεις και ιδέες τους.

- Παρουσιάζομαι σε κάποιον.
- Ευχαριστώ κάποιον για κάτι.
- Ορίζω ένα τόπο και χρόνο συνάντησης.
- Επιβεβαιώνω αρχικές αποδοχές.
- Εκθέτω μια δραστηριότητα του παρελθόντος μου.

- Παραγωγή ουσιαστικών, επιθέτων και ρημάτων.
- Ρηματικοί τύποι
- ώντας και -όντας
- Παραγωγή προτάσεων βουλητικών και αιτιολογικών.

8 Δύο διασκεδαστικοί διάλογοι

- Να εξοικειωθούν με τη συμπεριφορά διαφορετικών τύπων ανθρώπων
- Να δείχνουν ανεκτικότητα απέναντι στον άλλο

- Ζητώ και παίρνω πληροφορίες για ένα δρομολόγιο.
- Ευχαριστώ κάποιον για κάτι.
- Δίνω την γνώμη μου για κάτι.
- Χαρακτηρίζω κάποιον.
- Δηλώνω ότι δεν κατάλαβα.
- Προτείνω ένα προϊόν και παρέχω πληροφορίες γι' αυτό.

- Ερωτηματικές αντωνυμίες και επιρρήματα
- Ερωτηματικές προτάσεις καταφατικές και αποφατικές
- Γενική κτητική

9 Το μοιρασμένο φλουρί της βασιλόπιτας (Ευκαιριακή ενότητα: Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά και σχετικά έθιμα)

- Να εξοικειωθούν με έθιμα της ελληνορθόδοξης Πρωτοχρονιάς και να συνειδητοποιήσουν ότι αυτά αποτελούν ένα από τους συνδετικούς κρίκους των Ελλήνων.

- Εκφράζω την ευχαρίστηση, την ευχή μου σε κάποιον για κάτι. (Μπράβο σου, καλορίζικη. Και του χρόνου κ.τλ).
- Εξιστορώ ένα συμβάν σε τόπο, χρόνο και αιτία.
- Δίνω εντολές για την εκτέλεση μιας πράξης.
- Προσφέρω κάτι σε κάποιον.
- Δίνω την ταυτότητα ενός πράγματος.

- Υποτακτική ευχετική.
- Σύνθεση λέξεων.
- Διάκριση ομόηχων λέξεων σε φραστικά σύνολα.
- Μεταφορά γραπτού λόγου από παροντικό σε παρελθοντικό χρόνο.

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι	Λεκτικές πράξεις	Μορφοσύνταξη

Τι ζώδιο είσαι; 10

- Να συνειδητοποιήσουν ότι μερικές παραεπιστημονικές αντιλήψεις κατευθύνουν την ανθρώπινη συμπεριφορά

- Τοποθετούμαι στο χρόνο.
- Δίνω τη γνώμη μου για ένα αντικείμενο.
- Διατυπώνω αμφιβολίες.
-Διαβάζω και καταλαβαίνω έντυπες αναγγελίες.
- Διαβάζω και καταλαβαίνω ένα συνοπτικό γραπτό μήνυμα.

- Μέλλοντας στιγμιαίος και εξακολουθητικός
- Προτάσεις αιτιολογικές, χρονικές, ειδικές.
- Μέλλοντας ανωμάλων ρημάτων: βλέπω, λέγω, τρώγω, πηγαίνω, βρίσκω, πίνω.

Ο Μαυρούκος 11

- Να εξοικειωθούν με στοιχεία της ελληνικής κληρονομιάς (παραμύθια) και να αντιληφθούν την αλληγορική τους σημασία.

- Ζητώ και παίρνω πληροφορίες.
- Εκθέτω ένα επεισόδιο.
- Δίνω εντολή για την εκτέλεση ενός έργου (να πας τα σφουγγάρια στον....).
- Εξιστορώ ένα συμβάν σε τόπο και αιτία.

- Προστακτική ενεστώτα και αορίστου ομαλών και ανωμάλων ρημάτων.
- Υποκοριστικά σε -άκος
- Κυριολεξία και μεταφορά.
- Συμφωνία ουσιαστικών και επιθέτου

Η πείνα και ο φόβος του Νίκου (Επετειακή ενότητα: 28η Οκτωβρίου) 12

- Με αφορμή τον εορτασμό της 28ης Οκτωβρίου να συνειδητοποιήσουν την ατμόσφαιρα της πολεμικής κατοχής, την αντιστασιακή δράση μικρών και μεγάλων και να υιοθετούν θετικές στάσεις απέναντι στους άλλους και ειρηνικούς τρόπους επίλυσης κάθε είδους διαφορών σε προσωπικό και συλλογικό επίπεδο.

- Προσφέρω κάτι σε κάποιον.
- Απευθύνω τον λόγο σε κάποιους (Τι ζητάς εδώ;).
- Ζητώ πληροφορίες.
- Χαρακτηρίζω κάποιον ψυχολογικώς.

- Μορφολογία και λειτουργία Υπερσυντέλικου ενεργητικής και παθητικής φωνής
- Ουδέτερα ουσιαστικά σε -ο -(το όπλο, το αυτοκίνητο, το περίστροφο)
- Επανάληψη ουσιαστικών σε -ός (ο κορμός, ο φρουρός, ο οδηγός)

13 Χρησιμοποιείτε αφρόλουτρο Μπλούμ, Μπλούμ.

• Να συνειδητοποιήσουν τις λειτουργίες της διαφήμισης και να υιοθετούν κριτική στάση απέναντι στα διαφημιστικά μηνύματα.
• Να αντιληφθούν την παγκοσμιότητα της διαφήμισης ως μέσου προώθησης της αγοράς και πώλησης προϊόντων και να οικειοποιηθούν σχετικό ελληνικό λεξιλόγιο και φραστικά σύνολα.

• Διαβεβαιώνω.
• Δίνω την ταυτότητα ενός προϊόντος.
• Προσφέρω κάτι σε κάποιον.
• Προτρέπω κάποιον να κάνει κάτι.
• Αιτούμαι ένα προϊόν και πληροφορίες γι' αυτό.
• Προτείνω κάτι σε κάποιον.
• Περιγράφω ένα προϊόν.

• Προτάσεις επιθυμίας (βουλητικές)
• Προστακτική (ενεστώτα και αορίστου) με λειτουργία παράκλησης, προτροπής.

14 Στα δίκτυα του διαδικτύου (internet)

• Να αντιληφθούν ότι κάθε μηχανή και εργαλείο είναι ένα μέσο στην υπηρεσία του ανθρώπου. Είναι μέσα που υπηρετούν τον άνθρωπο για να επιτυγχάνει στους σκοπούς και τις επιδιώξεις του. Να οικειοποιηθούν τη σχετική με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ορολογία.

• Συγκρίνω - αξιολογώ τις δυνατότητες του ηλεκτρονικού υπολογιστή. Συζητώ τη χρησιμότητά του.
• Δίνω την ταυτότητα ενός ηλεκτρονικού υπολογιστή.
• Ζητώ και δίνω πληροφορίες για ένα προϊόν-αντικείμενο.
• Προτείνω κάτι σε κάποιον.

• Ερωτηματικά επιρρήματα, ε ερωτηματικές αντωνυμίες και προτάσεις.
• Ουσιαστικά ουδέτερα σε -α (το πρόβλημα, το πράγμα).
• Απόλυτα και τακτικά αριθμητικά εκφράσεων χρονικών στιγμών και περιόδων

15 Τα παιδιά αλληλογραφούν

• Να μπορούν να επικοινωνούν γραπτώς στην ελληνική με συνομηλίκους τους που ζουν σε άλλες χώρες ανταλλάσσοντας πληροφορίες, γνώμες, ιδέες σχετικά με τον εαυτό τους, την οικογένειά τους και γενικά το περιβάλλον διαβίωσής τους.

• Παρουσιάζομαι σε κάποιον γραπτώς.
• Τοποθετούμαι στο χώρο και τον χρόνο.
• Παρουσιάζω την οικογένειά μου.
• Δίνω τη διεύθυνση της κατοικίας μου.
• Εκθέτω, περιγράφω τις δραστηριότητες και τα ενδιαφέροντά μου.
• Εκφράζω τις επιθυμίες, τις προτιμήσεις και τα γούστα μου.

• Παραγωγή εθνικών ή πατριδωνυμικών ονομάτων και επιθέτων και επιθέτων σε -ινος (μάλλινος)
• Σύνθεση με προθέσεις (περιμένω, επισκέπτομαι, καταφέρνω).

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι	Λεκτικές πράξεις	Μορφοσύνταξη

Η φτωχή και το αλάτι 16

- Να εξοικειωθούν με στοιχεία της ελληνικής πολιτισμικής κληρονομιάς, όπως είναι τα παραμύθια, και να κατανοήσουν τις γλωσσικές δομές του αφηγηματικού τους λόγου. Να κατανοούν τις αλληγορικές σημασίες των σχετικών κειμένων.

- Ζητώ συγγνώμη.
- Εκφράζω επιθυμίες.
- Προτείνω κάτι σε κάποιον (έλα στο σπίτι μου αν θέλεις).
- Χαρακτηρίζω κάποιον.
- Εξιστορώ ένα συμβάν σε τόπο, χρόνο και αιτία.

- Σύνθεση λέξεων.
- Τελικές προτάσεις (για να).
- Παραθετικά επιθέτων.
- Όροι σύγκρισης.
- Ευθύς και πλάγιος λόγος.

Ο κύρ Μιχάλης Κάσιαλος 17

- Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι τα σώματα των ανθρώπων αφανίζονται, τα δημιουργήματα όμως του πνεύματος μένουν αθάνατα και μιλούν για τους δημιουργούς τους. Ο νους και η καρδιά των προσφύγων ελληνοκυπρίων βρίσκονται στις πατρογονικές τους εστίες και περιμένουν να τις δουν λευτερωμένες. Δεν ξεχνούν και, αν το θέλουν, δεν μπορούν.

- Ερωτώ κάποιον για την ψυχική του κατάσταση.
- Αποδέχομαι ή αρνούμαι κάτι.
- Εκφράζω την ικανοποίησή μου (Δόξα να 'χει ο Θεός...).
- Συγκατατίθεμαι, αντιπροτείνω.
- Συμβουλεύω (Άκου Κωστάκη..)

- Ουσιαστικά θηλυκά σε -ά και -α
- Ουσιαστικά ουδέτερα σε -α (άγαλμα)
- Συμφωνία όρων πρότασης: ουσιαστικό vs, επίθετο (ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί)
- Χρονικές επιρρηματικές προτάσεις: από....ίσαμε (ως).

Ελληνικές κοινότητες στον κόσμο 18

- Να συνειδητοποιήσουν την οικουμενικότητα του ελληνισμού και να θελήσουν να κρατήσουν άσβεστη τη φλόγα του (διατήρηση ελληνικών ηθών και εθίμων, ελληνικής γλώσσας, ορθοδοξίας, μουσικής και χορού).

- Διαβάζω και καταλαβαίνω ένα γράφημα, ένα χάρτη, ένα συνοπτικό πίνακα.
- Δίνω πληροφορίες για τις δραστηριότητες της κοινότητάς μου.
- Προτείνω σε κάποιον να κάνει κάτι.

- Απόλυτα και τακτικά αριθμητικά
- Ανάγνωση και κατανόηση καθημερινών συντομογραφιών
- Σύνθεση με παν+επίθετο
- Προστακτική προτροπής

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι	Λεκτικές πράξεις	Μορφοσύνταξη

19 Τηλέμαχος

- Να τονωθεί το αυτοσυναίσθημα της ελληνικότητας και η αναγκαιότητα διατήρησης και ενίσχυσης των στοιχείων της ελληνικότητάς των μαθητών.

- Παρουσιάζομαι προφορικά σε κάποιον.
- Εκφράζω την υποχρέωσή μου (οφείλω να μην).
- Δίνω υποσχέσεις σε κάποιον.
- Δίνω την ταυτότητα κάποιου (Τηλέμαχου).
- Διατυπώνω υποθέσεις (Αν δεν του μιλούσες).
- Εξιστορώ ένα περιστατικό σε τόπο, χρόνο και αιτία.

- Συμφωνία όρων πρότασης επίθετο vs ουσιαστικό
- Σχηματισμός παραθετικών επιθέτων
- Όροι σύγκρισης
- Παραγωγή λέξεων με μόριο τηλε
- Μετασχηματισμός προτάσεων από αποφατικές σε καταφατικές
- Χρονικές προτάσεις με δήλωση του σύγχρονου

20 25η Μαρτίου

- Να αντιληφθούν τις αξίες του ελληνισμού και της ορθοδοξίας για τις οποίες αγωνίστηκαν ανέκαθεν οι πρόγονοί μας και αποτελούν συνεκτικό στοιχείο των απανταχού Ελλήνων

- Προσκαλώ κάποιον σε εκδήλωση
- Δίνω την ταυτότητα κάποιου.
- Τοποθετούμαι στο χρόνο και στο χώρο.
- Δίνω υποσχέσεις σε κάποιον.
- Περιγράφω γεγονότα.
- Εξιστορώ ένα γεγονός σε τόπο, χρόνο και αιτία.

- Παρελθοντικοί χρόνοι ρημάτων (αόριστος) ενεργητικής φωνής
- Συμφωνία άρθρου, ουσιαστικού και ρήματος.
- Ουδέτερα ουσιαστικά σε -ος (το έθνος).

21 Η πρωταπριλιά

- Να αντιληφθούν την οικουμενικότητα ορισμένων εθίμων (διαπολιτισμικότητα) αλλά και την ελληνική καταγωγή τους, όπως το έθιμο του πρωταπριλιάτικου ψέματος.

- Απαντώ τηλεφωνικώς σε κλήση φίλου ή οικείου προσώπου .
- Τοποθετώ στο χώρο και στο χρόνο ένα γεγονός.
- Περιγράφω ένα περιστατικό.

- Σύνθεση λέξεων με πρώτος, η,ο
- Ενεστώτας και παρατατικός παθητικής φωνής.
- Διάκριση και χρήση: πουπού; και πως-πώς;
- Επαύξηση προτάσεων με προσθήκη προσδιορισμών.

Κοινωνικοπολιτισμικοί στόχοι	Λεκτικές πράξεις	Μορφοσύνταξη

Παιδικό Πάσχα 22

- Να γνωρίσουν και να οικειοποιηθούν ελληνικά πασχαλινά έθιμα.
- Να συνειδητοποιήσουν τα οικουμενικά μηνύματα και νοήματα των Παθών και της Ανάστασης του Θεανθρώπου.

- Εύχομαι.
- Περιγράφω, εκθέτω ένα περιστατικό.
- Ευχαριστώ κάποιον για κάτι.

- Συμφωνία όρων πρότασης
- Παραγωγή επιθέτων.
- Προτάσεις χρονικές.
- Παρελθοντικοί χρόνοι του ρήματος

Πρωτομαγιά 23

- Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη προστασίας της φύσης και των δικαιωμάτων των εργαζομένων. Να αντιληφθούν την αδιάσπαστη συνέχεια των εορτών του Μάη από την ελληνική αρχαιότητα μέχρι σήμερα

- Τοποθετώ στο χρόνο και το χώρο ένα γεγονός.
- Εκθέτω ένα περιστατικό του παρελθόντος.
- Εξιστορώ ένα συμβάν σε τόπο, χρόνο και αιτία.

- Κύρια ονόματα.
- Παραγωγή ουσιαστικών και επιθέτων από ουσιαστικά.
- Συμφωνία όρων πρότασης.
- Γενική ονομάτων (ενικού και πληθυντικού).
- Προθέσεις από, προς, με και σχετικές επιρρηματικές προτάσεις.

Αθλήματα και αγωνίσματα 24

- Να γνωρίσουν τις πρόοδους του ελληνικού αθλητισμού και να ιδιοποιηθούν το σχετικό ελληνικό λεξιλόγιο. Να συνειδητοποιήσουν ότι ο αθλητισμός ενώνει τους λαούς και εμπεδώνει την Ειρήνη (ο Ολυμπισμός είναι γέννημα του Ελληνισμού).

- Παρουσιάζω κάποιον (αθλητή).
- Δίνω την ταυτότητα ενός αθλητή ή ενός αγωνίσματος.
- Περιγράφω τη διαδικασία διεξαγωγής ενός αθλητικού αγώνα.
- Χαρακτηρίζω κάποιο αθλητή.
- Συγκρίνω δύο ομάδες.

- Αριθμητικά τακτικά και απόλυτα.
- Αριθμητικά ουσιαστικά (περιληπτικά αριθμητικά: δυάδα, πεντάδα, δεκάδα κτλ).

25 Τα δάση μας καίγονται

- Να συνειδητοποιήσουν την αλληλεξάρτηση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος και την αναγκαιότητα προστασίας της φύσης
- Να συνειδητοποιήσουν ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι οικουμενικό πρόβλημα. Η γη είναι το σπίτι μας.

- Προσδιορίζω το χρόνο, το τόπο και την αιτία γένεσης ενός συμβάντος.
- Περιγράφω - προβλέπω την κατάσταση του καιρού.
- Διαβάζω και καταλαβαίνω ένα χάρτη, ένα πίνακα δεδομένων.
- Διαβάζω και καταλαβαίνω ένα συνοπτικό γραπτό μήνυμα.

- Παραγωγή καταφατικών και αρνητικών προτάσεων σε ενεργητική και παθητική φωνή.
- Παραγωγή ουσιαστικών, ρημάτων και επιθέτων και επιθέων από ουσιαστικά.

26 Γιατροί χωρίς σύνορα

- Να καλλιεργηθεί το πνεύμα της διεθνούς αλληλεγγύης, αλληλοκατανόησης και συνεργασίας μέσα από τη γνώση ότι διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις βοηθούν τους συνανθρώπους που βρίσκονται σε κίνδυνο σε κάθε γωνιά του κόσμου

- Περιγράφω, εκθέτω ένα γεγονός.
- Εκφράζω υποχρέωση (οφείλω, πρέπει να...).
- Τοποθετώ στο χώρο μια δραστηριότητα.
- Εκθέτω τις δραστηριότητες άλλων.

- Ουσιαστικά αρσενικά σε -ός και -ος
- Παραγωγή επιθέτων σε -ικός, -ική, -ικό.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η:	ΑΞΕΧΑΣΤΕΣ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ	6
ΕΝΟΤΗΤΑ 2η:	ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	12
ΕΝΟΤΗΤΑ 3η:	ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	20
	Το κείμενο “Μέγας Αλέξανδρος” είναι διασκευή από το βιβλίο Μέγας Αλέξανδρος του Πότη Στρατίκη, έκδ. Στρατίκη, Αθήνα, 1984.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 4η:	ΨΗΤΟΠΩΛΕΙΟ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ “ΤΟ ΜΠΑΛΚΟΝΑΚΙ”	22
ΕΝΟΤΗΤΑ 5η:	ΜΕ Τ’ ΑΥΓΟΥΣΤΙΑΤΙΚΟ ΦΕΓΓΑΡΙ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	26
ΕΝΟΤΗΤΑ 6η:	ΕΝΑ ΑΛΛΙΩΤΙΚΟ ΤΣΑΝΤΙΡΙ ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ	28
ΕΝΟΤΗΤΑ 7η:	ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ	31
ΕΝΟΤΗΤΑ 8η:	ΔΥΟ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ	34
	Ο διάλογος “Αίσωπος και οδοιπόρος” είναι παρμένο από το ανθολόγιο Τα Χελιδόνια, 3ο μέρος, σσ. 70-71, ΟΕΔΒ, 1997 και ο διάλογος “Ένας καλός πελάτης” είναι παρμένο από το βιβλίο “Ελληνική Γλώσσα”, Τμήμα Στ΄, παραγωγής Π.Τ.Δ.Ε, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, ΟΕΔΒ, 1997.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 9η:	ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΜΕΝΟ ΦΛΟΥΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΑΣ	36
	Το κείμενο “Το μοιρασμένο φλουρί της βασιλόπιτας’’ είναι διασκευή από το βιβλίο “Μικρές Ιστορίες”, άπαντα τόμ. β΄, επιμέλεια Γ. Βαλέτας, έκδ. Χρ. Γιοβάνης.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 10η:	ΤΙ ΖΩΔΙΟ ΕΙΣΑΙ;	39
ΕΝΟΤΗΤΑ 11η:	Ο ΜΑΥΡΟΥΚΟΣ	44
ΕΝΟΤΗΤΑ 12η:	Η ΠΕΙΝΑ ΚΑΙ Ο ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ	46
ΕΝΟΤΗΤΑ 13η:	ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΑΦΡΟΛΟΥΤΡΟ ‘’ΜΠΛΟΥΜ, ΜΠΛΟΥΜ’’.	49

ΕΝΟΤΗΤΑ 14η:	ΣΤΑ ΔΙΧΤΥΑ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ (INTERNET)	52
ΕΝΟΤΗΤΑ 15η:	ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΟΥΝ	55
ΕΝΟΤΗΤΑ 16η:	Η ΦΤΩΧΗ ΚΑΙ ΤΟ ΑΛΑΤΙ	60
	Το κείμενο “Η φτωχή και το αλάτι” είναι παρμένο από το βιβλίο του Αριστοφάνη Χουρδάκη, “Τα παραμύθια των Μαλών Ιεράπετρας”, Ηράκλειο, 1998.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 17η:	Ο ΚΥΡ ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΣΙΑΛΟΣ	63
ΕΝΟΤΗΤΑ 18η:	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	65
ΕΝΟΤΗΤΑ 19η:	ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ	72
	Το κείμενο είναι παρμένο από το βιβλίο “Τα χελιδόνια”, μέρος γ΄ , Ανθολόγιο Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων, ΟΕΔΒ - Παν. Ιωαννίνων, 1997.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 20η:	25η ΜΑΡΤΙΟΥ: ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΣΩΚΡΑΤΗ	75
ΕΝΟΤΗΤΑ 21η:	ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ	78
	Το κείμενο είναι παρμένο από το βιβλίο “Όταν οι Έλληνες γιορτάζουν”, Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, 1995.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 22η:	ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΑΣΧΑ	80
	Το κείμενο “Παιδικό Πάσχα” είναι παρμένο από τη Νέα Εστία, τ.592/15-4-52.	
ΕΝΟΤΗΤΑ 23η:	ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ	84
ΕΝΟΤΗΤΑ 24η:	ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΓΩΝΙΣΜΑΤΑ	87
ΕΝΟΤΗΤΑ 25η:	ΤΑ ΔΑΣΗ ΜΑΣ ΚΑΙΓΟΝΤΑΙ	92
ΕΝΟΤΗΤΑ 26η:	ΓΙΑΤΡΟΙ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ	96
Περίγραμμα	Κοινωνικοπολιτιστικών στόχων των ενοτήτων	100